

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİMDE PSİKOLOJİK HİZMETLER BİLİM DALI

**ÖĞRETMEN ve ÖĞRENCİDEKİ MİZAH ANLAYIŞININ SINIF
ATMOSFERİNE ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
YRD.DOÇ. DR. HASAN YILMAZ

HAZIRLAYAN
HALİL İLBEY ÖZKAN

KONYA-2008

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, öğretmen ve öğrencilerdeki mizah anlayışları, bu mizah anlayışlarının sınıf atmosferinin alt boyutlarına göre araştırarak, etkisi olup olmadığı ve meydana gelen etkilerini incelemektir.

Araştırma Konya ili Meram ilçesinde seçilen altı ilköğretim ve beş ortaöğretim kurumundaki öğrencilere mizah tarzları ölçeği ve sınıf atmosferi anketi, bu sınıflarda ders veren öğretmenlere de mizah tarzları ölçeği uygulanarak veri toplanmıştır. Veri analizi sonucu ulaşılan başlıca sonuçlar şunlardır:

1. Öğrencilerde ağırlıklı çıkan mizah anlayışı Katılımcı Mizah anlayışıdır.
2. Öğretmenlerin Ağırlıklı mizah anlayışı, Katılımcı Mizah Anlayışıdır.
3. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre saldırgan mizahı tercih ettikleri gözlenmiştir.
4. Olumlu mizah yapısı ile olumsuz mizah yapısına sahip olan öğrenciler arasında iletişim kopukluğu vardır.
5. Kendini yıkıcı Mizah yapısına sahip öğrencilerin, sosyal ortamdan daha fazla uzak durup, öğretmene karşı yakınlıklarını arttırdıkları görülmüştür.
6. Kendini Yıkıcı Mizah yapısındaki öğrencilerin sınıf disiplinin daha fazla olması yönünde görüşleri vardır.
7. Saldırgan Mizah Yapısındaki öğrenciler sınıf kurallarının yetersizliği konusunda görüşleri vardır.
8. Olumlu mizah yapısındaki öğrencilerin derse karşı katılımları daha fazla olmaktadır.

SUMMARY

The aim of this search is to study on the affects of the sense of humor, if exists, according to the inserting points of the classroom atmosphere of this sense of humour that the learners and the teachers have.

The search was applied to the students of six primary-schools and six secondary-schools in meram town of Konya: after the students were applied to the humor styles questionnaire and the classroom- atmosphere credit and the teachers of these classes were applied to the humor styles questionnaire, the mentioned data was gathered.

Here are the main results, gained with the data-analyze:

- 1- The main sense of humour of the students is the affiliative humor.
- 2- The main sense of humour of the teachers is the affiliative humor.
- 3- It was observed that male-students tend on aggressive humor more than female-students
- 4- There exists a destructive distance between the students having the positive sense of humour and the ones having negative sense of humour.
- 5- It was seen that the students having self enhancing humor are further from the social conditions and they got closer relations with the teachers.
- 6- The students having the having self enhancing humor have the point of view on dense classroom discipline.
- 7- The students having the demolishing-nervous humour have the point of view on the lackness of the classroom-rules.
- 8- The students having the positive sense of humour do participate in the lessons more than the others.

Yüksek lisans Tezi/Doktora Tezi olarak sunduğum “Öğretmen ve Öğrencilerdeki Mizah Anlayışlarının Sınıf Atmosferine Etkisi” tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../2008

Halil İlbey ÖZKAN

ÖNSÖZ

Bu araştırmada öğretmen ve öğrencilerin mizah anlayışlarının sınıf atmosferine olan etkileri incelenmiştir.

Bu çalışmada emeği geçen bir çok kişi vardır. Örnekleme giren okulların, yönetici, öğretmen ve öğrencileri, çeviri aşamasında yardımını esirgemeye öğretmen arkadaşım Emin Şen'e, yapılan çalışmaları okuma ve görüş beyan etme noktasında yardımcı olan öğretmen arkadaşım Oğuzhan Abdullah Uluyol'a teşekkür ediyorum.

Araştırmanın her aşamasında yardım ve desteklerinden dolayı tez danışmanım Yrd.Doç.Dr. Hasan Yılmaz'a, her türlü yardım ve desteği gördüğüm kıymetli hocam Yrd.Doç.Dr. Hüseyin İzgar'a , verilerin analiz sırasında değerli bilgilerini aldığım Yrd.Doç.Dr. Hasan Bozgeyikli'ye ayrı ayrı teşekkürü bir borç biliyorum.

Ayrıca yüksek lisans ders ve tez aşamalarında manevi desteğini benden esirgemeyen eşim Neriman Özkan'a, her türlü konuda bana destek olan değerli babam Ali Özkan'a ayrıca teşekkür ediyorum .

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	i
SUMMARY.....	ii
TUTANAK.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ	viii
BÖLÜM I	
GİRİŞ.....	1
Problem.....	2
Alt Problemler.....	3
Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	3
Varsayımlar.....	3
Sınırlılıklar.....	4
Tanımlar.....	4
BÖLÜM II	
MİZAH ve SINIF ATMOSFERİ İLİŞKİSİ.....	5
II.1. SINIF ATMOSFERİ VE DEĞİŞKENLERİ.....	5
II. 1. 1. Güç ilişkisi.....	5
II. 1. 2. İletişim.....	5
II. 1. 3. Sınıfta korku, kaygı.....	7
II. 1. 4. Dikkat Çekme.....	8
II. 1. 5. Güdüleme.....	8
II. 1. 6. Öğrencilerin Özellikleri.....	9
II. 1. 7. Motivasyon.....	12
II. 2. MİZAH VE MİZAH GELİŞİMİ.....	13
II. 2. 1. Mizahın Tanımı ve Önemi.....	13
II. 2. 2. Mizahın Kökeni ve Tarihçesi.....	14
II. 2. 3. Mizahın Amacı ve Espiri İle İlişkisi.....	16

II. 2. 4. Mizah Türleri.....	18
II. 2 .5. Genel mizah kuramları.....	19
II. 2. 6. Espiriyi Güdöleyen Etmenler.....	20
II. 2. 7. Mizahın Olumlu ve Olumsuz Yanları.....	21
II. 2. 8. Mizahın Bilinçaltı İle İlişkisi.....	21
II. 2. 9. Mizah, Jest-Mimik İlişkisi.....	22
II. 2. 10. Mizah ve Eleştiri.....	22
II. 2. 11. Çocuk ve Mizah.....	23
II. 3. SINIF ATMOSFERİ VE MİZAH İLİŞKİSİ.....	25
II. 3. 1. Dersi Sevdırme ve Mizah Kullanımı.....	25
II. 3. 2. Savunma Mekanizmaları ve Mizah.....	25
II. 3. 3. Sınıfta Sosyal Beceri-Sosyal Davranış ve Mizah.....	27
II.4. KONUYLA İLGİLİ YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR.....	27
II. 4. 1. Mizah ile İlgili Yapılmış Çalışmalar.....	27
II. 4. 2. Sınıf Atmosferi ile İlgili yapılmış Çalışmalar.....	29
BÖLÜM III	
YÖNTEM.....	31
III.1. Araştırmanın Modeli.....	31
III.2. Evren ve Örneklem.....	31
III.3. Veri Toplama Araçları.....	32
III.4. Verilerin Toplanması.....	33
III.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	34
BÖLÜM IV	
BULGULAR VE YORUMLAR.....	35
IV.1 Öğretmen ve öğrencilerdeki mizah anlayışları.....	35
IV.1. 2. Öğretmen ve Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Mizah Anlayışlarındaki farklılaşma.....	36
IV .1. 3. Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre mizah anlayışlarındaki farklılaşma.....	37
IV. 2. Öğrencilerin Sınıf Atmosferine Yönelik Algıları.....	39
IV.2.1. Öğretmen Desteğine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışlar.....	40
IV.2.2. Öğrenci Katılımına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışlar.....	48
IV.2.3. Sınıf Kurallarına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışlar.....	56
IV.2.4. Sınıf İletişimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışlar.....	63

IV.2.5. Sınıf İklimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışlar.....	71
IV.2.6. Sınıf Disiplinine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışlar.....	82
BÖLÜM V	
SONUÇ ,TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	90
SONUÇLAR VE TARTIŞMA.....	90
ÖNERİLER.....	92
KAYNAKÇA.....	94
EKLER	
EK1: MİZAH TARZLARI ÖLÇEĞİ.....	98
EK2: SINIF ATMOSFERİ ÖLÇEĞİ.....	100
EK3: VALİLİK ARAŞTIRMA İZNİ.....	102

TABLoların LİSTESİ

SAYFA

TABLO1: Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet göre dağılımı.....	31
TABLO 2: Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflara göre dağılımı.....	31
TABLO 3: Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı.....	32
TABLO 4: Öğrencilerde görülen baskın mizah anlayışları.....	35
TABLO 5: Öğretmenlerde görülen baskın mizah anlayışları.....	36
TABLO 6: Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre mizah anlayışlarındaki farklılaşmaya ilişkin t testi.....	36
TABLO 7: Öğrencilerin cinsiyetlerine göre mizah anlayışlarındaki farklılaşmaya ilişkin t testi.....	37
TABLO 8: Öğrencilerin sınıf düzeyine göre mizah anlayışlarındaki farklılaşmaya ilişkin f testi çizelgesi.....	38
TABLO 9: Öğrencilerin sınıf düzeyine göre mizah anlayışlarındaki farklılaşmaya ilişkin değişkenlik çözümlemesi özet çizelgesi testi.....	38
TABLO 10: Katılımcı mizah bağımlı değişkenindeki sınıf düzeylerinin Çok yönlü karşılaştırma tablosu.....	39
TABLO 11: Bütün Öğrencilerin Öğretmen Desteğine ilişkin Öğrenci Algıları.....	40
TABLO 12: Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğretmen Desteğine İlişkin Algıları.....	42
TABLO 13: Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğretmen Desteğine İlişkin Algıları.....	43
TABLO 14: Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğretmen Desteğine İlişkin Algıları.....	45
TABLO 15: Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin,	

Öğretmen Desteğine İlişkin Algıları.....	46
TABLO 16: Öğrenci Katılımına İlişkin Öğrenci Algıları.....	48
TABLO 17: Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğrenci Katılımına İlişkin Algıları.....	50
TABLO 18:Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğrenci Katılımına İlişkin Algıları.....	51
TABLO 19:Kendini geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğrenci Katılımına İlişkin Algıları.....	53
TABLO 20:Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğrenci Katılımına İlişkin Algıları.....	54
TABLO 21: Bütün Öğrencilerin Sınıf Kurallarına İlişkin Öğrenci Algıları.....	56
TABLO 22:Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Kurallarına İlişkin Algıları.....	58
TABLO 23: Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Kurallarına İlişkin Algıları.....	59
TABLO 24. Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Kurallarına İlişkin Algıları.....	61
TABLO 25: Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Kurallarına İlişkin Algıları.....	62
TABLO 26: Sınıf İletişimine İlişkin Öğrenci Algıları.....	64
TABLO 27. Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İletişimine İlişkin Algıları.....	65
TABLO 28:Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İletişimine İlişkin Algıları.....	67
TABLO 29: Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İletişimine İlişkin Algıları.....	68

TABLO 30: Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İletişimine İlişkin Algıları.....	70
TABLO 31: Sınıf İklimine İlişkin Öğrenci Algıları.....	72
TABLO 32: Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İklimine İlişkin Algıları.....	74
TABLO 33. Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İklimine İlişkin Algıları.....	76
TABLO 34. Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İklimine İlişkin Algıları.....	78
TABLO 35. Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İklimine İlişkin Algıları.....	80
TABLO 36. Sınıf Disiplinine İlişkin Öğrenci Algılar.....	82
TABLO 37. Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Disiplinine İlişkin Algıları.....	83
TABLO 38. Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Disiplinine İlişkin Algıları.....	85
TABLO 39. Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Disiplinine İlişkin Algıları.....	86
TABLO 40. Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Disiplinine İlişkin Algıları.....	87

BÖLÜM I

GİRİŞ

Sınıf atmosferini etkileyen öğretmen ve öğrencilerde meydana gelen veya öğretmen ve öğrencilerin etkilenmesine sebep olan değişkenler şu şekilde kısaca sıralanabilir:

Sosyal ilişki , problem çözme süreci , bireyler arası güç ilişkisi , iletişim , korku-kaygı , dikkat çekme , güdüleme , kültür farklılığı, akran ilişkisi,

Sınıf atmosferi bir bütün olarak ele alınmalıdır. Bir öğrencinin yapmış olduğu fiziksel veya sözel hareketler, yine aynı şekilde öğretmenin yapmış olduğu fiziksel ve sözel hareketler bir anda sınıf atmosferini etkileyip olumlu veya olumsuz bir havaya sokabilir. Bu çalışmamızda böylesine hassas bir denge içerisinde öğretmen ve öğrencideki mizah gelişimini sınıf atmosferine etkisi incelenecektir.

Mizahın kullanıldığı yerlere bakıldığında, eğlence ve dinlence amaçlarının dışına fazla çıkılmadığı görülmektedir. Sağlık, Eğitim, Yönetim işlerinde kullanılacak olan mizahın ne kadar etkili olacağını hesap etmek ise zor değildir ne kadar asık suratlı çalışırsak, ne kadar asık suratlı ders anlatırsak, espiyi yapmadan kişileri yönetirsek daha başarılı oluruz gibi düşünceler toplumda hakimdir.

“Son zamanlarda yaratıcılık ve mizah arasındaki yakın ilişkiyi kanıtlayan birçok araştırma mevcuttur. Yapılan bir araştırmada bir grup öğrenciye “komik” bir film, diğer bir gruba da “ciddi” bir film seyrettiriliyor. Gösterinin hemen ardından yapılan testte komedi film seyrettirilenlerin yaratıcılık seviyelerinin diğerlerine oranla daha fazla olduğu sonucu çıkıyor. Hatta bir başka gruba da komedinin içinde de yer alma(karikatür çizme, rol yapma)fırsatı veriliyor ve bu grubun daha da başarılı olduğu görülüyor.(Vural,2004:30)

Mizah hakkında bir çok yazar ve bilim adamı değişik fikirler öne sürmüşler çeşitli çalışmalara yapmışlar ve mizahla bir çok değişik konuyu bağdaştırmaya çalışmışlardır. Webster’in “New World Dictionary of the American Language” adlı sözlük mizahı şu şekilde açıklar: Bir kimsenin hali, karakteri, yönelimi, eğilimi, tertip ve düzeni ya da dengesi, o kimsenin ruhsal durumu, zekası ve akıl durumu, yerli ya da yersiz istekleri, düş ve kuruntuları olarak tanımlanır. Bu sözcük aynı zamanda gülünç olan bir şeyi görebilme, algılayabilme ya da anlatabilme yeteneğinin adıdır. İnsan bütün bunları hareketleriyle, yazılılarıyla ve sözleriyle anlatabilir.(Guralnik,1970:1213)

Mizah duygusuna sahip olmayı hayatımızın değişik yer ve zamanlarında kullanmaktayız. Herkes için mizah duygusu farklı anlamlar taşımaktadır. Eysenck bu duygu hakkında şöyle söylemiştir: (1) karşımızdaki insanın bizim güldüğümüz şeylere gülüyor olduğunu(komformist anlam), (2) o kimsenin kolayca ve oldukça fazla gülüp eğlendiğini(nicesel anlam), (3) o kimsenin komik şeyler söyleyerek diğer insanları çok fazla güldürdüğünü(üretici anlam). (Eysenck, 1972)

Mizah gelişimi bir bütün halinde incelenecektir. Öğretmenin ve öğrencinin ruh hali, sınıfın ve okulun fiziki biçimi, sınıf atmosferini etkileyen faktörler beraber ele alınacaktır.

Mizah ve onun biracı olan gülme insan yaşamının olumlu basamaklarında yer almaktadır. Gülmenin insan ruh ve dolayısı ile benden sağlığını olumlu etkilemektedir. Ruh ve beden sağlığı yerinde olan bireylerin sosyal yaşamları daha düzeyli olmakta, sosyal yaşamı düzeyli olan öğrencilerinde sınıf atmosferine etkileri yadsınamaz. Şu araştırmada gülmenin insan vücuduna olan etkisini göstermektedir:

Gülerken, kalp kaslarının daha iyi çalıştığı, dolaşım hızının arttığı, akciğerlerin bol oksijenle dolduğu, beynin de harekete geçerek kardiyo-nörolojik sistemdeki baskıyı ve stresi azalttığı, korkunun, öfkenin ve depresyonun geçtiğı ve fiziksel hastalıklarla ilgili bütün ağrıların azaldığı, ağrı ve acılara karşı dayanma gücünün arttığı yapılan bir araştırma ile belirlenmiştir.(Haines,Wesley N.,1987:135)

Mizah kavramı kişiden kişiye, toplumdan topluma değişebildiğı gibi, bazen de yapılan bir espri herkes için anlaşılabilir ve eğlendirici olabilir.

Her bireyin mizah anlayışının gelişmesi beklenemez, mizah gelişimi bireyin tüm donanımlarıyla ilgilidir. Bir gün güzel bir mizah anlayışına sahip birey ertesı gün beklide mizahın yakınlarından bile geçemeyecek düzeyde bir espri yapabilir.

Mizah sınıfta çok yararlı bir motivasyon aracı olarak kullanılabileceğı gibi, öğretmen ve öğrenciyi rahatsız eden bir araca da dönüşebilir.Bu etkili araç yerinde ve zamanında kullanıldığında hem eğlenceli, hem popülerite artırıcı,hem de iyi bir güdüleyicidir.

Problem

Araştırmada ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarındaki örneklem seçilen sınıflara giren öğretmenlerin mizah tarzları ile ilköğretim ve ortaöğretim kurumu öğrencilerinin mizah anlayışlarının sınıf atmosferine etkisini incelemek için, mizah tarzları ölçeğı ve sınıf atmosferi anketi uygulanmıştır.

Öğretmen ve öğrencilerin mizah anlayışlarının sınıf atmosferine etkisi var mıdır ?

Alt Problemler

Öğretmen ve öğrencilerin mizah anlayışlarının sınıf atmosferine etkilerini inceleme, amacındaki bu araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

- Öğretmenlerin ağırlıklı mizah anlayışları nelerdir?
- Öğretmenlerin cinsiyetleri ile mizah anlayışları arasında anlamlı bağ var mıdır?
- Öğrencilerin ağırlıklı mizah anlayışları nelerdir?
- Öğrencilerin cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre mizah anlayışlarında anlamlı bağ var mıdır?
- Araştırmaya katılan bütün öğrenciler temel alındığında öğrencilerin sınıf atmosferi hakkındaki algıları ne yöndedir?
- Olumlu ve olumsuz mizah yapısına sahip öğrencilerin, sınıf atmosferi hakkındaki algıları ne yöndedir?

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma ile,

- Olumlu mizah yapısına sahip öğrencilerin sınıf atmosferine katacakları negatif ve pozitif yönler olacağı.
- Olumsuz mizah yapısına sahip öğrencilerin sınıf atmosferine katacakları negatif ve pozitif yönler olacağı.
- Sınıf atmosferi değişkenleri hakkında samimi cevaplar için sadece olumlu mizah yapısının yetmeyeceği.
- Öğretmenlerdeki mizah anlayışlarının sınıf atmosferine etki edeceği. Umulmaktadır.

Varsayımlar

- Öğretmen ve öğrencilerin cevaplarında samimi oldukları varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

- Araştırma 2006-2007 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.

- Araştırma meram ilçesinde seçilen okullarla sınırlıdır.
- Araştırma denek olarak, uygulama yapılan okulların ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ve ortaöğretim öğrencileri ile sınırlıdır.
- Araştırma, belirlenmiş sınıflarda derse giren öğretmenler ile sınırlıdır.
- Araştırma sonuçları ölçek ve ankete verilen cevaplarla sınırlandırılmıştır.

Tanımlar

Araştırmada geçen kavramların tanımları aşağıda verilmiştir.

Mizah: Eğlendirmek , güldürmek ve birine, bir davranışa inceden takılmak amacını güden ince alay, gülmece(Akt.Özenç,1998)

Mizah Duygusu: Mizah duygusunun bireyin kendisini, herhangi bir durumu, olayı ya da kişiyi eğlenceli bulma, gülümseme ve kahkahalarla gülme biçiminde gösterdiği ve bu duygunun mizah anlayışı(humor appreciation) ve mizahi tepkiler vermeye ya da mizah üretme (humor responsiveness-humor production) olmak üzere iki boyutundan oluştuğu kabul edilmektedir.(Aydın 1993)

Kendini Geliştirici Mizah(self enhancing humor): Mizahın intrapsişik ya da kişisel yönlerini kapsar ve bireylerin, aynı zamanda başkalarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak, stresle başa çıkmada, sorunların üzerindeki perspektiflerini değiştirmede ya da olumsuz duygularını azaltmada kullandıkları mizah türünü ifade eder(Yerlikaya,2003:13)

Katılımcı Mizah(Affiliative humor): Birey tarafından kendine ve de diğerlerine saygılı bir biçimde kişiler arası ilişki ve etkileşimleri geliştirici biçimde kullanılmasını ifade eder. (Yerlikaya, 2003:14)

Yıkıcı Mizah(self-defeating): Bireylerin başkalarını güldürmek için kendisini sürekli mizahi bir yolla kötülemesi, yermesi gibi davranışları kapsar.(Yerlikaya, 2003:15)

Saldırgan Mizah(aggressive humor): Kişinin yalnızca kendi üstünlük ve haz duyguları ile ilgili olarak kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla başkaları hakkında mizahı sosyal olarak uygun olmayan bir biçimde kullanmasıdır.(Yerlikaya, 2003:15)

BÖLÜM II

MİZAH ve SINIF ATMOSFERİ İLİŞKİSİ

Bu bölümde mizah, sınıf atmosferi ve mizahın sınıf atmosferi üzerindeki etkileri üzerine bilgilere yer verilmiştir.

II.1. Sınıf Atmosferi ve Değişkenleri

Bu bölümde sınıf atmosferi ve değişkenleri ile bilgilere yer verilmiştir.

II. 1. 1. Güç İlişkisi

Sınıf ortamı öğretmen ve öğrencilerin birlikte yaşayacakları bir alan olduğu için bunun farkında olunarak bir ilişki sürmelerini mecbur kılmaktadır. En yaramaz öğrenci ve en istenmeyen öğretmenle bir arada yaşamak, ilişkilerde dikkati, özeni sabrı, hoşgörüyü, özür dilemeyi, barış içinde birlikte yaşamayı gerektirir. Öğretmen kendisine yasal olarak verilen gücü kullanırken kırıncı ve koparıcı olmaktan kaçınması gerekmektedir.

Öğretmen sınıfta öğrencilerinde güçlü olduğunu hatırlamalıdır. Unutulmamalıdır ki öğrencilerin tutumları sınıf içerisindeki başarıyı etkileyen en önemli etkidir.

Öğretmen gücünü, öğrencilerle açık, içten, dürüst, yanılabilirliğini kabul eden, iyi ilişkiler kurarak, sınıfın havasını, sosyal açıdan iyi yapılandırarak kullanmalıdır. (Başar, 2001:72)

II. 1. 2. İletişim

Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin , ilgi ve gereksinimlerinin, yeteneklerinin, olanaklarının öğretmence; eğitsel amaçların, araçların, düzenlenişin öğretmen kılavuzluğunda birlikte belirlenmesi iletişim olur.

İletişim, haber ve bilgilerin çok yönlü akımıdır: öğretmenden öğrencilere, öğrencilerden birbirlerine, öğrencilerden öğretmene çevreden hepsine. Tek yönlü iletişim sıkıcıdır, dönütün yararlarından uzaktır. Öğrencileri dinleyen öğretmen, onları neleri ne zaman söyleyeceği konusunda da ipuçları çıkarır. Öğrencilerden alınacak dönüt, öğretmenin uygun eylemleri seçmesini, amaçlara ulaşmasını kolaylaştırır, edimini artırır, çabalarını istenir ve yararlı yapar.(Başar, 2001:74)

İletişimde dilini iyi kullanmayan öğretmenin, öğrenci başarısına katkı düzeyi düşer. Öğrenci öğretmenin ne dediğini açıkça ve kolayca anlayabilmelidir. Sınıfta herkes, öğretmenin konuşmasından aynı anlamı çıkartabilmelidir. Yanlış anlayan yanlış, eksik anlayan eksik davranır.

İletişim yalnızca sözel değil, çok da etkileyici olan kısa sürede sonuç getiren, göz teması, el-kol-yüz hareketleri (gülümseme,göz kırpma) yürüyüş biçimi, öğrenciye yaklaşma, dokunma şekilleriyle de kurulabilir.

İletişim yönetimi, öğrencilerin, alay edilmeden, utanıp sıkılmadan, zarara uğramadan, sınıf etkinliklerine gönülden katılımlarını sağlamalıdır. İletişimde hem neyin, hem de nasıl söylendiği önemlidir. Söylenenler karşılıklı saygı belirtmeli, üzücü, kırıcı, aşağılayıcı olmamalıdır. Öğrenciye verilen önem ve değer, söylenenlere de yansımalıdır.(Başar, 2001:75)

Çocukluktan ergenlik dönemine geçişte “gençlerle iletişim” büyük önem kazanır. Anne babalar ile öğretmenlerin, gençlerin gelişmesine ve yetişmesine katkıda bulunabilmeleri için iletişim becerilerini yeniden gözden geçirmeleri ve geliştirmelerinde yarar vardır.

Gençlerle olumlu, yapıcı, destekleyici ilişkiler kurmak için onları gerçekten dinleyip dinlemediğimizi kendi kendimize sorarak başlamamız gerekir. Çocuklarımızla yapacağımız yapıcı tartışmalar onların ufuklarını geliştireceği gibi, sağlıklı tartışma biçimlerini de öğrenmelerine yardımcı olacaktır. Onları soru sorma yönünde yüreklendirmek, cevapları arama açısından da katkı sağlayacaktır. Gençlerle iletişimde en olumlu iletişim türü “açık iletişim”dir. Açık iletişim; demokratiktir, yapıcıdır,esnektir,kendiliğinden gelişir,denemecidir,soruna yönelik ve diyaloga dayanır. Açık iletişim; kontrol edici,baskıcı,katkı ve otoriter tutumu içermez.

Anne babalar ile öğretmenlerin;gençler için belirsiz olan konularda bilgi vermesi, merakını gidermesi, sorularına cevap vermesi, açık iletişim yoluyla olur. Ergenlik dönemi ile ilgili değişimler,üreme sistemi,adet dönemi,cinsel gelişme ve işlevler, cinsel tutum ve davranışlar öne çıkan temalardır.

Öğretmenlerin kendilerini gencin yerine koyarak, olaylara bakış açısıyla bakmaları,gencin duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamalarıyla olanaklıdır. Yetişkinlerin gencin açısından bakabilmesi, kendilerini gencin yerine koyabilmesi önemli iletişim yaklaşımıdır. Çocuğun ve gencin kendiliğindenliği ile yetişkinin akılcılığı birleştirilerek yaratıcılık ve gelişme desteklenir.

Gençlerle kurulacak iletişimde onların temel gereksinimlerine yetişkinlerin duyarlı olması bir zorunluluktur. Öğretmenler ile gençler arasındaki görüşmelerde; gençlerin yeme, içme, bedensel gelişme ve büyüme gereksinimleri, görüşme ortamının güvenliğine, karşılıklı güvenin sağlanmasına, güvenli çözüm yollarının bulunmasına, karşılıklı ilgi, sevgi, saygı ve hoşgörüye, gencin ergenlik çağında kendi kendine saygı ve güven duymasına, kendini ve onurunu korumasına ve ergenlik çağındaki kendi gücünü göstermesine yardımcı olmaya özen gösterilmelidir.(M.E.B.,2006:11,12)

Ev çevresi dışında, çocukların en sağlıklı biçimde iletişim ve oyun grupları oluşturdukları yerler çocuk bahçeleri, parklar ve yuvalardır. Bu çevrelerde çocuk başka çocuklarla iletişim kurmayı öğrenir. Kendi özerklik ve sorumluluk sınırını anlar.üstünü başını, oyuncaklarını toplamak, kendi başına yemek yemek, yatıp kalkmak, tuvalete gitmek gibi davranışlar öğrenir ve benimser. Grubu oluşturan diğer çocukların katkısıyla yapıcılığı artar.(Köknel,1997:252)

II. 1. 3. Sınıfta korku, kaygı

Sınıfta korku ve kaygı kaynaklarından biri öğretmendir. Otoriter öğretmen, öğrenciyi korkutur. Öğretmenin onları arkadaşları önünde sıkıntıya sokabileceği düşünceleri, öğrencilerde kaygı yapar. Öğretmen, her sözü ve eyleminin, farklı öğrencileri nasıl etkileyeceğini önceden düşünüp, uygun davranmalıdır.

Öğretmen, düşünce ve eylemlerinde açık olmazsa, öğrenciler onun davranışlarını, sözlerini yanlış anlayabilir, farklı anlamlar verebilir. Özellikle ergenlik çağındaki gençler, öğretmenin sözlerinden, davranışlarından , giyimlerine, saçlarına ilişkin olumsuz tepki almak istemezler. Hele böyle bir tepkinin arkadaşlarının yanında alınması, onları, bazen de öğretmeni güç duruma sokar.(Başar, 2001:77)

Rahat bir aile ortamından uzakta , kurallı bir yaşamı olan okul, özellikle ilk yıllarda bir kaygı kaynağı olabilir, bunun etkileri bazı öğrencilerde yıllarca sürebilir. Bu geçiş döneminde öğretmenin her öğrenciye yakından ilgilenmesi, öğrencilere dostça davranması, bu kaygıyı azaltır.

Başarısız öğrencilerin çalışanlarla alay etmeleri, kaygıya neden olur. Arkadaş desteği ve onayı, arkadaş kabulü, gençlik çağında okul başarısından da önemli görülür.

Öğretmenin şaka ile günü güzel hale getirmesi, öğrenciye insan olarak davranması, adıyla seslenmesi, görüşlerini ciddiye alması, onu küçümsememesi,

dinleyip anlamaya çalışması, güler yüzlü olması, öğrencilerin hata yapabileceklerini kabul etmesi gerektiği belirtilir.(Başar, 2001:78)

II. 1. 4. Dikkat Çekme

Öğretmen herkesin dikkatini çekmeden derse başlamamalıdır. Sınıfın, ders öncesi arayı yansıtan görüntüsünün, ders işlemeye hazır hale dönüştürülmesi öğretmenin çabasına bağlı kalındığından, şunlar yapılabilir : birkaç saniye sessizce, hiçbir şey yapmadan sınıfı izlemek, alçak sesle konuşmaya başlamak, sınıf ortamında fark edilir bir şeyler yapmak, güncel bir olay veya konu ile ilgili bir şeyler söylemek, elinde dikkati çekecek bir alet veya nesne ile sınıfa girmek.

Dikkat çekilmesi, ders süreci içinde zamanla öğrencilerin dikkati dağıldığında da yapılmalıdır.(Başar, 2001:85)

Öğrenci öncelikle sınıftaki arkadaşlarının ve öğretmenin dikkatini çekmeye çalışarak üstünlük elde etmeye çalışır. Öğretmen bu süreçte çok fazla biçimde öğrenciye dikkatini verebilir. Dikkat verdikçe öğrenci gerektiği kadar davranışını geliştirmeyebilir. Öğrencinin yanlış davranışına bir depki gösterildiğinde yanlış davranış gittikçe artma gösterir. Dikkat çekme durumunda; öğrenci sınıfta dikkat çekmeye bir davranış göstermek istediğinde, öğretmen buna izin vermemelidir. Fakat, daha sonra uygun bir zamanda öğretmen öğrencinin sınıf karşısında bir olay anlatmasına izin vererek onun bu gereksinimini uygun bir biçimde karşılamasına izin verebilir. Dört farklı dikkat arama örüntüsü vardır; etkin-yapıcı, edilgen-yapıcı, etken-yıkıcı, edilgen-yapıcı.(Celep, 2000:124)

II. 1. 5. Güdüleme

Bireyi hazır hale getirmek için güdülemek gerekmektedir. Güdüleme yollarından biri, bireyi bir sorunla ilişkilendirmektir. Sorun olmayınca değişim güdüsünü görmek güçleşir. Başarısızlıktan korkmamayı vurgulama, cesaretlendirme, özellikle çekingen öğrencileri güdüleyebilir. Herkesin yanlış yapabileceği, önemli olanın yanlışlardan ders almak olduğu düşüncesini, öğretmen işçinde geçerlidir. Öğrenciler, yanlış, kötü, gülünç sözler söylememiş olmak için sınıfta konuşmak istemeyebilir. Bu durumda öğretmen, onların söyledikleri yanlış bile olsa, olumlu bir pekiştireç kullanmalı, onları kötü duruma düşürmemek için, söylediklerinde doğru bir yan aramalıdır. Böylece öğrenci,

ilgilendiği ve katıldığı için ödüllendirilmiş olur. Bu, diğer öğrenciler yanlış cevaba güldüğü zaman da yapılmalıdır.

Öğrenci, unutmama, başarısızlıktan çekinme, eleştirilme, gülünç olma, küçük düşme, cezalandırılma kaygılarından kurtulmalı, sınıfta bunların yer almayacağı bir ortam oluşturulmalıdır.(Başar, 2001:87)

Çoğu kez birey aynı anda pek çok güdülemenin etkisi altında olur. Bu güdüler işbirliği ve çatışma halinde olabilir. Güdülerin işbirliğine örnek olarak, bir öğrencinin başarılı olmak için ders çalışmasıyla kısmen de başarısız olma korkusuyla ders çalışması örnek verilebilir. (Arı, 2003: 193)

Aşırı güdülenme okulun futbol takımının diğer okulun futbol takımını yenip şampiyon olmasını sağlarken, okulun satranç takımının aşırı güdülenmesi, takımın başarısız olmasına neden olabilir. Bunun nedeni aşırı başarıma güdüsünün , kaybetme riskini önemli düzeyde arttırmasıdır. Çünkü çok fazla başarı güdüsü, başarısızlık durumunda olumsuz sonuçlarında aynı oranda önem kazanmasına neden olabilmektedir. Bu durum bireylerin kaygı düzeylerini arttırdığından birey, başarı için gerekli ipuçlarını değerlendirmektedir. (Arı, 2003: 197)

II. 1. 6. Öğrencilerin Özellikleri

Öğrenci davranışlarını belirleyen nitelikler, ne tek başına “çevrenin” ve ne de tek başına “kalıtımın” ürünüdür. Genel yetenek, mizaç ve kişiliğe ilişkin çeşitli özellikler çevre ve kalıtımın karşılıklı etkileşimleri sonucu, beden yapısına ilişkin özellikler, geniş ölçüde kalıtımın;tavırlar,değerler,ilgiler çeşitli alışkanlıklar geniş ölçüde toplumsal ve doğal çevrenin oluşturduğu nitelik ve davranışlardır.(Özgüven,2002:19)

Okula her çevreden, her yaşam biçiminden, çeşitli davranış alışkanlıklarına sahip öğrenciler gelir. Bu farklar onların davranışlarına yansır. Öğretmen, bu farklılıkların bilincinde olmalı, tanımalı, öğrencilerin geldikleri çevreden kabul edilebilen ama istenmeyen davranışları tahmin edebilmelidir. Öğrencileri ödül mü , eleştiri mi, daha çok etkiliyor, manevi ödüller mi, maddi ödüller mi etkili, ilişkileri yakından mı, uzaktan mı, gibi soruları bilmeyen öğretmen öğrencileri yanlış anlayıp, sorunlarının çözümünü yanlış yerde arayabilir.(Başar,2001:130)

Öğrencileri tanımanın bir diğere yolunda duyguları anlamaktır. Öğrenciler gelişim dönemini yaşadıkları delikanlılık çağında, alingan, kavgacı, çabuk öfkelenen,

cinsel geliminin baskı altında olurlar. Dikkatli bir gözlem, belli durumlarla olaylarla ilgili görüşlerini almak, sosyometri, alt sınıflar için sınıf resimleri ve oyunlar, bu iş için araçlar olabilir. Sınıf resimleri bu iş için çeşitli olumlu ve olumsuz davranışları gösteriler. Öğrencilere, arkadaşlarının davranışlarının bu resimlerden hangisine benzediği sorulur, ortalara algı bireyin nasıl tanındığını gösterir.(Başar,2001:130)

Öğretmen, kendini başkalarının yerine koyma davranışı ile de öğrencileri tanımaya çalışabilir. Öğretmen bu yöntemin sınırlılıklarını bilmelidir. Öğrenci tanımanın diğer yolu da sınıfta nelerin olup bittiğini bilmek ve bunlara karşı duyarlı olmaktır. Öğretmen sınıf alanının sürekli izlemeli, öğrenci davranışlarının farkına olmalı, bunların altında yatan nedenleri anlayabilmelidir. Öğrencilerle ilgili ayrıntılı notlar tutmak bunu bir yoludur.(Başar, 2001:130)

Öğrencinin fiziksel gelişiminin hızlı olduğu ilk ve orta öğretim dönemlerinde, yetenek ve davranış becerileri de farklı olur. Ergenlik öncesi, inatçı, ters davranışların yoğunlaştığı, kötümserliğin, çalışmaya isteksizliğin arttığı dönemdir.

Aynı okul öğrencileri olmalarına karşın, bir iki sınıf farklı öğrencilerin zihinsel güçleri ve buna bağlı kavrama davranışları farklı olur. Öğretmen sınıftakileri iyi tanıma yoluyla, bu farkların oluşturduğu davranış çeşitlemelerini bilmeli kendi davranışını ona göre ayarlamalıdır. Örneğin, inatçı döneminde öğrenciye baskı yapmak yerine, inat ortamı yaratmamaya dikkat etmeli; vücudun hızlı geliştiği dönemlerde bu gelişim dengesizliğinden utanan öğrenciye, vücudu ile ilgili olumsuz hatırlatmalardan kaçınmalı; bağımsızlığın arandığı dönemde öğrencilerin düşünme, arama, denem yapmasına yardımcı olmalı; zihinsel farkları olumsuz sözlerle belirtmemeli, bütün bu durumlarda, soğukkanlı, anlayışlı, hoşgörülü olmalıdır. Çocuğun isyanı, yardım isteğinin göstergesidir.(Başar, 2001:132)

Farklı yaşantı çevrelerinden gelen öğrencilerin, çeşitli durumları algılamaları ve bunlara tepkiler de farklı olur. Bu farklar, eğitsel amaçlara uymayan davranışlara neden olabilir. Anlayış çeşitliliği, eğitim programının benzerliği ile zaman içinde azaltılabilir. Öğretmenin farklılıklara anlayışla yaklaşıp, öğrencilerin mantığına seslenerek ve örneklerle bu farkı gidermeye çalışması, eğitim programında bilgiden çok sosyalleşmeye ağırlık vermesi, bu tür davranışları önlemeye yardımcı olur.

İnsanı davranışa iten etkenlerin başında gereksinimler yatar. Öğrencilerin gereksinimleri ile onlara sağlanan olanakların dengesizliği sorun yapar. Öğretmen ve ortak gereksinimler yanında, bireysel gereksinimler de görüp karşılanmasına yardımcı olabilmelidir.

Öğrencilerin istenmeyen davranışa yönelmelerindeki bir görünüm de taklittir. Öğrenciler, bilgi eksikliği ve yeterince düşünmeme denenleriyle, arkadaşlarından gördüklerini yapmak,duyduklarını söylemek isterler.(Başar, 2001:134)

Öğrenciler, okuldan okula göre farklı ilerlemeler göstermektedir. Bir okulda başarılı olan bir öğrenci bir başka okulda aynı gelişmeyi gösteremez. Ancak başarı değişmesindeki en önemli sorun, bu değişimin okul süreçlerine etki edip etmediği veya bu değişimin öğrencinin ayrı giriş özelliklerindeki farklılıklarla bütünüyle açıklanıp açıklanmayacağıdır. Öğrenci performansında okullar arasında anlamlı değişme olursa, o zaman çoğu okulda öğrenci performansını iyileştirmek mümkün olmaktadır.(Celep, 2000:5)

Rutter(1993) yaptığı bir araştırmada, işe geç gelme veya okul içerisindeki tahripkar düşünceler gibi öğrenci davranışlarının, öğrenci başarısını etkilediği saptanmıştır. Sonuçlar şöyledir:

1)Ortalama davranıştan daha iyi bir davranışa sahip olan öğrencilerin bulunduğu okullar, aynı zamanda daha yüksek başarıya ve daha az hatalı öğrenciye sahip olan okullardır.

2) Öğrenci başarısındaki okullar arası farklılıklar, okulun büyüklüğü(hacmi) gibi fiziksel faktörlerle ilişkili değil;ancak okulun özellikleri(öğretmen davranışı ve akademik önem gibi kimlikle ilgili faktörleri) ile düzenli olarak ilişkilidir.

Öğrencilerin birçoğu, okulda kendisini dinleyip, anlayacak birinsin yokluğundan ya da azlığından yakınır. Öğretmenin, öğrencilerin sorunlarını iğliyle ve içtenlikle dinlemesi, onlarda özgüven duygusu oluşturmaktadır. İğliyle ve içtenlikle dinleme, onların gerginliklerini azaltmakta, kendilerini çaresiz görmekten kurtularak, sorunlarının çözümü ile, başarılı olmaları arasındaki ilişkinin yüksek olduğunu bilmektedir. Bu nedenle öğretmen, öğrencilerin her birinin ve sınıfın duygusal sorunlarıyla ilgilenmeyi ve öğretimde bunu göz önünde tutmayı ana görevlerden biri olarak görmelidir.(Vural, 2004:84)

İnsan sadece bir birlik ve bütünlük oluşturan bir nesne gibi görmekle kalmayıp, onu toplumsal ilişkileri bakımından da gözden geçirmemiz gerekmektedir. Örneğin doğumu izleyen dönemde çocuklar güçsüz ve çaresiz durumdadır, dolayısıyla başkalarının bakımlarıyla ilgilenmesi zorunludur. Bakımını üstlenip güçsüzlüğünü yok eden kişileri dikkate almadan, çocuğun yaşam üslubunu anlamamız düşünülemez. Çocuk annesine ve tüm aile bireylerine bir çarkın dişlileri gibi birbirine geçmiş ilişkiler

içinde yaşar. Bir çocuğun bireyselliği, bedensel bireyselliğinin ötesine taşar ve bütün bir toplumsal ilişki örgüsünü kapsamına alır.(Adler, 1998:29-30)

II. 1. 7. Motivasyon

Doğada hiçbir nesne bir sebep olmadan kendi statik durumundan hareketli duruma geçmez. O halde insan organizmasının da hareket edebilmesi, davranışta bulunması için, bir doğa yasası icabı bir takım sebepler olmalıdır. Bu sebepler, insan organizmasının içinden veya dışından gelen bir uyarım(excitation), bir basınç, bir dürtü veya itki(drive), bir güdü(motive) olmalıdır. İnsan organizmasını hareket veya tepki yapmaya iten sebep veya sebepler, aynı zamanda bu hareket ve tepkilere belirli bir yön, bilimli bir hedef, belirli bir hız da verirler(Arık, 1996:15)

Bir dürtü halinin uyanması veya uyarılması sonunda hedef arama davranışı başlar. Hedefi arama davranışı, dürtüsel belirleyicileri, mesela açlığı, susuzluğu, öğrenme ihtiyacını tatmin edebilecek veya ortadan kaldıracabilecek hedefleri arama_takip etme-bulma davranışlarını içerir. (Arık, 1996:43)

Sınıf atmosferini etkileyen etmenlerden motivasyonun bir diğer boyutu sosyal öğrenme teorisidir. Bu teorik yaklaşıma göre insan, iç dürtüler veya dış tenbihler tarafından pasif bir şekilde harekete sürüklenen bir organizma değildir. Teoriye göre, davranışlarımızı, kısmen, elde edilecek mükafata veya karşılaşılacak olan cezaya göre yönlendirmekteyiz. Davranışlarımız sonunda karşılaştığımız mükafat veya ceza bundan sonra yapacağımız davranışları etkilemekte veya pekiştirmektedir. Bütün bu olaylar sosyal bir çevre içinde meydana gelmektedir. Bu çevre içinde davranışlarımızın seçimi veya biçimlenmesi ya doğrudan doğruya yaşantılarla yada başkalarının davranışlarını gözlemlemekle olmaktadır. Her iki halde de eğer, davranışlarımız başarılıysa, benzer durumlarda tekrar yapılacak, başarısız hareket ve davranışlarımız ise bırakılacaktır.(Arık, 1996:348)

Birçok davranışımızı da başkalarının davranışları üzerine yaptığımız gözlemlerden yaralanarak öğrenilmektedir.. Buna dolaylı öğrenme denmektedir. Başkalarının neler yaptığına ve bu yapılanlara neler, ne gibi sonuçlar elde edildiğine bakarak yeni davranış biçimleri kazanmakta veya mevcut davranışlarda değiştirmelere gidilmektedir.

II. 2. Mizah ve Mizahın Gelişimi

Bu bölümde mizah ve mizahın gelişimi, etkileri, önemi üzerinde durulmuştur.

II. 2. 1. Mizahın Tanımı ve Önemi

Mizahın bir çok tarifi yapılabilir, gerek edebi bir metin olarak, gerekse günlük kullanımdaki bir dil olarak, mizah tanımlanabilir. Mizahın birkaç tanımı şöyledir:

“Başlangıcından günümüze Türk Edebiyatından Hiciv ve Mizah” adlı kitabında Ömer Özcan, mizaha değinirken şu tanımlamalara yer vermiştir:

“Mizah, eğlendirmek, güldürmek ve birinin, bir davranışına incitmeden takılmak amacını güden ince alay, mizah, humor. Gerçeğin güldürücü yanlarını ortaya koyan yazın türü.”²

“mizah, şaka, latife, eğlence.”³ (Özcan,2002:13)

Güldürme sanatı, Fransız yazar cocteau ‘ya göre “ güldürüp geçirmeyen, gülümseyip düşündüren, yazı mizahtır.

Bir takım gülünç olaylar arasındaki mükemmel ilişki zincirini anında hesaplayarak, ortaya koyabilmektir.

Az sözle çok şey anlatabilme sanatıdır. Komik bir şeyi az söz veya az hareketle bir çırpıda anlatılabilmesidir.

Mizah yaratma eylemi adlı kitabında Arthur Koestler’in mizah hakkındaki tanımı şöyledir;” Mizah,yüksek karmaşıklık düzeyindeki bir uyarının, fizyolojik tepkiler düzeyinde büyük bir tepki yarattığı tek yaratıcı eylem alanıdır.”(Koestler,1997:10)

Gülmenin toplumsal olarak daha kabul edilebilir ifadelerini ayrıştırabilmek amacıyla mizah kavramına filozoflarca daha dar ve özelleştirilmiş bir anlam yüklenmiştir. Espri, komedi, aşağılama ve ironi gibi gülme ile ilişkili diğer fenomenlerden farklı olarak mizah, dünyadaki aksaklıklar ve insanın doğasının genel zayıflıkları karşısında sempatik, hoşgörülü ve iyilikçi bir eğlenceli bakışı temsil eder olmuştur. Mizah aynı zamanda kişinin kendisini çok fazla ciddiye almadan kendisi hakkında da benzer bir bakış açısına sahip olması anlamını da kazanmıştır. Bu şekilde mizah(humor) kavramı, diğer gülme kaynaklarından farklı bir anlama sahip olmuştur. Benzeri bir ayırım daha sonraları Freud(1928) tarafından yapılmış ve Maslow (1954), Allport(1961) ve Vaillant(1993) gibi kuramcılarca da tekrarlanmıştır. (Martin,1998)

Eğlendirme, güldürme ve bir kimsenin davranışına incitmeden takılma amacını güden ince alay, (humor)

Şaka eğlence, latife, alay, nükte: Bu özellikleri taşıyan söz, yazı, karikatür, gazete, dergi v.s.

Olayları gülünç yönleriyle ele alıp tenkit etme; nükteli bir şekilde eleştirme sanatı.

Gerçeğin bazı görünüşlerinin gülünç, alışılmamış, özelliklerini vurgulayan sanat türü. Mizah güldürmek amacıyla yazılan her şeydir. Sadece insanlar gülebilirler. Komik olan bir şeye gülme yeteneğine de “mizah anlayışı” denir.

Mizahın tanımları, amaç yararlılık ve özelliklerini içeren ifadelerle çeşitlilik göstermektedir. En kısa ve öz tanımıyla Albert Einstein yapmıştır:”mizah, gülen düşüncedir”. Mizah, gerek ortaya çıkması gerekse yorumlanması aşamalarında, zekaya ve sistemli bir düşünce bütünlüğüne gereksinir. “Komik” olan bir şeye gülebilmek yeteneğine “mizah anlayışı” denir. Gerçeğin bazı görünüşlerinin gülünç, alışılmamış, özelliklerini vurgulayan sanat türü. Mizah güldürmek amacıyla yazılan her şeydir. Sadece insanlar gülebilirler. Komik olan bir şeye gülme yeteneğine de “mizah anlayışı” denir.(Millsbaugh,1979:2644).

Mizahı , latife, nükte, şaka, iğne ve taş, hiciv, alay ve halt çeşitlerine ayırabiliriz.

II. 2. 2. Mizahın Kökeni ve Tarihçesi

Mizah eski çağlarda “sıvı”ya karşılık gelen kelimedenden türetilmiştir. O, vücuttaki sıvıları dengeye getiren bir tedavi aracıydı. Bu ilişkiden yola çıkarak immunolog (bağışıklık sistemi uzmanı) Lee S.Berk, neşenin vücut sıvılarıyla olan ilişkisini araştırdı. Kanadalı araştırmacı bir çok deney yaparak, gülme sayesinde vücudun daha bağışıklık maddesi salgıladığını kanıtladı.(haber.asp-4,web:2004)

Mizahın kökeninde eğlence ve hoşgörünün yer aldığını belirten Öngören konuyla ilgili şunlara yer vermiştir:

“Eğlence, mizahın gövdemizdeki ana kaynağı durumundadır. Eğlence bir güdü olarak, her türlü bilgi ve deneyden önce, yaşantımızda ortaya çıkar.Eğlence bütünü ile mizah olmadığı gibi, mizahın bütünü de eğlence olmuyor. Aralarında bir kök ilişkisi söz konusudur. Eğlence; gövdemizin bir isteği olarak, mizaha tüm insanlarca ortak ve hemen tanınır yapısını kazandırmıştır. Eğlencenin sosyal bir olay olması, en önemli özelliğidir. İnsanlık eğlencenin bu sosyal yapısını başlangıçta kavramış, ona topluluğun dili olma görevini yüklemek istemiştir. Bir ülkenin topluca eğlendiği olağanüstü törenlerde, mizahın da ilk biçimleri ile belirdiğini izleyebiliyoruz. Hititlerde Purilli

ayinleri, Eski Yunanda Dionysos Şenlikleri, en ünlü örneklerden ikisidir. Eğlencenin harekete geçirici yönünü, hem topluluk hem de kişi üstünde aynı ve ortak etkiyi yaratabilişinde aramalıdır. Toplulukla kişi arasındaki sürekli çatışmaların bittiği, bir uyum içine girdiği an, sınırsız neşenin, özgürlüğün ve bağımsızlığın ortaya çıktığı görülür. Mizahın eğlence ile bu kök ilişkisi yönünden, mizahla gülmeyi birbirine karıştırır olmuşuz. Gülme deyince mizah anlıyoruz, mizah deyince gülme anlıyoruz. Gülme mizahın yalnızca alkışı yerindedir. Her gülme mizahı ilgilendirmediği gibi, her mizah ürünü de güldürmüyor. Gülme, bazı hastalıkları da işaret edebiliyor. Gülmenin sağlığını eğlence belirleyebiliyor. En önemlisi de gülme gibi psikolojik bir görünüşün mizah konusunda hiçbir bilgi getirmeyişi. Eğlence ise, bol ürün gibi, kişi-toplum çatışmasını ortadan kaldırmak gibi, kök kavramlardan mizahı açıklamaya ve çağına göre biçim vermeye başlıyor. Eğlence, mizaha her konuyu, her sorunu çekinmeden ortaya koyma mirasını bağışlamış gibidir.”(Öngören,1998,15-16)

Mizahın ortaya çıkabilmesi için ,ilgisiz iki sınıfın yan yana getirilmesi, bunun sonucu alışılmadık bir görüntünün sağlanması yanında, bir de ortaya çıkan sonucun somut bir toplumsal durumu işaret etmesi gerekiyor.(Vural,2004:21)

Mizah çeşitli görünümelerde bildirilince çirkinliği konu edinir, hedefi çirkinliktir. Zihinsel evrenimiz, düşüncelerimizin dünyası, tasarımlarımızın dünyası dış gözleme açılmaz, gözle görülen yada simgesel görünümeler halinde kendilerini doğrudan ortaya koymazlar, bu zihinsel dünya, kendi yasaklarını , güçsüzlüklerini, biçimsizliklerini , mizah ortaya koyar. Bunları ortaya çıkarmak ve estetik gözlemce kabul edilebilir hale getirmek için nesneleri yalnızca doğrudan göstermeye değil, bizzat bu gösterimde yansıtmaya ve onları ortaya çıkarmaya elverişli özel bir güç, tek sözcükle, düşünceyi aydınlatan bir güç gerekir. Bu güçse yalnız ve yalnız yargıdır. Komik karmaşıklığı ortaya çıkartan bu yargı ise mizahtır. (Freud(Alkan), 1999:8)

Bir an sağduyuya uygun kabul ettiğimiz şey daha sonra bize aykırı görülebilir. Mizahın süreci böyle oluşur. Küçük söze, psikolojik yönden zorunlu bir anlam yükler ve hemen ardından bu anlamı yadsırsak o söz dinleyene mizah gibi gelir. Bir öneriye mantığın karşı olduğunu bile bile bir anlam yükleriz. Bu öneride bir gerçek bulabiliriz, görebiliriz ama deneyimlerimizin yasaları ve düşüncemizin alışılmış biçimleri, kipleri daha sonra bizi bu gerçeği yadsımaya zorlar. Bu gerçekten onun gerçek temasını taşıyan mantıklı ve uygulamalı sonuçlar çıkar. Bu öneri gerçek niteliğini ortaya kor komaz da çıkardığımız sonuçları yeniden bir yana atarız. Bütün durumlarda mizahın bizde uyandırdığı ruhsal girişim, gülünç duygusunda var olan girişim şudur; mizah benimser

benimsemez, sözcüğü kayıtsız şartsız katılır katılmaz onu az çok anlamdan yoksun buluruz.

Lipps mizah ürünü sözcüklerin kısa olması gerektiğini çok acık bir biçimde anlatıyor:”mizah söyleyeceğini az sözcükle bile değil, çok az sözcükle söylemektir, yani düz mantıkla ya da düşünmeye konuşma şekli açısından bakıldığında yetersiz sayılan sözcüklerle kopuk düşünceler biçiminde söylenir. Hatta bazen de susarak konuşuruz. (Freud(Alkan), 1999:11)

II. 2. 3. Mizahın Amacı ve Espri İle İlişkisi

Belli bir maksadı, art niyeti olmayan esprilere T.Fischer “soyut” adını veriyor, ”zararsız” terimi de kullanılmaktadır.

Espri devamlı suretle mizah ile iç içe geçmiş ve beraber yol almış bir kavramdır. Fransızcadaki “esprit” kelimesinden dilimize geçmiş olan kelime, Latincedeki “spirtus” kelimesinden gelmekte ve başlıca, ruh, zeka anlamlarına geldiği gibi, hünerli, parlak düşünce anlamına da gelmektedir.(Akün,1997:24)

Gerek farkına varılsın, gerekse varılmasın mizah teknikleri kullanıldıkları malzemeleri ele alarak sözcük esprisiyle, fikir esprisi bir birinden farklıdır. Gerek sözcük, gerek fikir esprisi gerek soyut zararsız, gerek maksatlı olsun bunlar aralarında karşılıklı ilişkiler bulunan espriler değil; birbirlerinden tümüyle bağımsız mizah türünün iki alt katmanı, beklide Zararsız mizahların daha çok sözcüklerin esprisinden oluştuğu oysa fikir esprisinin daha karmaşık olan tekniğinin maksatlı esprilerin buyruğunda olduğu sanılmıştır. Ama bazı zararsız espriler yine zararsız olan söz oyunlarından, ses benzerliklerinden yararlanırlar ve fikir esprisinin bütün kaynaklarına başvururlar. Kullanılan teknik yönünden maksatlı espri , sözcükler esprisinden başka bir şey değildir.

Özel isimlerin kullanıldığı mizahlar genellikle saldırgan eğilimlidir. Onların da sözcükler esprisi içinde ele almak gerekir. Buna rağmen en zararsız espriler de sözcükler esprisinden oluşur. (Freud(Alkan), 1999:72)

Sade insanlar açık saçık sözlerden hoşlanırlar ve gülerler. Maksatlı espriyle nice ortak yanları bulunan bu karmaşık süreçlere rağmen açık saçıklık espriye özgü tüm biçimsel isteklerden de kurtulmuştur. Çıplaklığın örtüsüz bir biçimde anımsatılması, çıplaklığın çınlıçplak sergilenmesi, birinciye anlatanı rahatlatır, üçüncü dinleyeni güldürürü. Açık saçıklık eğitilmiş insanlar arasında ancak esprili bir biçime bürünerek

girebilir. Böylece açık saçıklık mizahlı bir hal alır ve ona ancak bu haliyle var olma hakkı tanınır. Başvurduğu en yaygın teknik ise ima, yani dinleyicinin düş gücünde özden ve tam bir biçimde canlanıp bağlantı kurduğu bir ayrıntının espri içinde yer almasıdır. Açık saçıklığın doğrudan anlattığıyla dinleyiciye ima yoluyla anımsatılmak istenen arasındaki ayrım ne kadar çoksa espri de o kadar incedir ve yüksek toplumda anlatılmaya, yer almaya o kadar çok hak kazanır. Kaba yada ince imanın dışında esprili açık saçıklık, örneklerin kanıtladığı gibi, sözcükler esprisinin ve düşünce esprisinin tüm kaynaklarından yararlanılabilir. (Freud(Alkan), 1999:79)

Mizah bir savunma sanatıdır. Türkiye’de mizah her yerde olduğu gibi zulme, taassuba, cahilliğe karşı bir savunma silahı olarak kullanılmıştır. Dış müdahalelere karşı bu silah daha da keskinleşir. İstilacılara karşı bütün güçleriyle mücadele eden başarı sağlayan Türk mizahçıların birer milli kahraman olmaları da bunu doğrular. Nasreddin Hoca arkadaşlarının mallarını ve canlarını koruyan bu kahramanlardandır. XV.yy.’da Türkiye dahil bütün Asya’ya hakim olan Timurlenk’i nükteleriyle teskin edip, vatandaşlarına yumuşak davranmasını sağlamıştır.(Yücebaş, 1976:15)

Çocukluk düşmanlığa daha yatkın olunan çağlar. Sonradan edindiğimiz kültür sayesinde sövüp saymanın yakışıksız bir şey olduğunu öğreniriz. Düşmanlığımızı düşmanca eylemlerle açığa vurmaktan vazgeçmek zorunda kalınca cinsel saldırıya benzeyen yeni bir sövgü tekniği geliştirildi.. düşmanımızdan öcümüzü bu oyunla alıyoruz. Düşmanımızı aşağılıyoruz, çirkin, hoş görülmesi gereken kimse gülünç adam olarak sergileniyor., anlattıklarımızdan bedava zevk alan kişinin gülüşleri ve alayları sayesinde düşmanı bozguna uğrattırıyor, bu bozgunun tadını çıkarılıyor. Mizah, bazı engeller yüzünden , düşmanımızın bağıra çağıra söyleyemediğimiz, açıklayamadığımız, gülünç yanını sergilememize elveriyor ve espri sınırlamaların yeniden ortadan kaldırılmasına yarıyor ve kabul edilmez hale gelmiş zevk kaynaklarını bize geri veriyor, dinleyici tattığı zevk sayesinde kazanılıyor.

Kurumları eleştiren esprilere “töreye başkaldıran mizahlar, sinik mizahlar” denebilir, çünkü içeriklerinde töreye başkaldırı vardır. Sinik mizahlar saldırdığı kurumlar arsında evlilik başta gelir. Maksudlı espride kişi kendini, kendinin yer aldığı bir toplumu da örneğin kendi ulusunu da yerer. . (Freud(Alkan), 1999:89)

Gülme ve gülünç kavramlarıyla yazar ve filozoflar en eski çağlardan beri ilgilenmişlerdir. Bu kavramlara, gerçekçi, metafizik, edebi, ruhbilimi ya da mantıksal açılardan yaklaşıp değişik tanımlar getirmeye çalışmışlardır. Dolayısıyla mizahın kapsamı oldukça geniştir ve öykü, roman, komedi, hiciv, nükte, şaka, fıkra,

karikatür...vb.nin içerir. Genel işlevi güldürerek boşaltım sağlamak olduğundan, mizah yapıtları içinde bulundukları toplumun iktisadi ve toplumsal koşullarını, kültür düzeyinin gelenek ve göreneklerinin, insan anlayışının, değer yargılarının, olumsuz, uyumsuz, çelişkili yönlerini gülünecek biçimde yansıtır.(Altınsoy, 1991:1858)

II. 2. 4. Mizah Türleri

Hiciv, latife, komedi, nükte, fıkra başlıca mizah türleridir.

Hiciv: Dönemim kişiliklerini, kötülüklerini taşıyan parça. Hiciv, bazen sert ve bazen de yumuşak bir şekilde yazılan, ısırmacı bir dili olan, insanları, fikirleri ve kurumları geliştirmek amacıyla eleştiren bir edebi türdür.(Babusci, 1989:1018)

Suçlama ve küfre dönüştürmeye çok yakın bir yere işlediği için hoşgörü yönünden en ağır mizah çeşitidir. Belirli bir kişiye, bir olaya, bir sonuca mizahın saldırısı hiciv olarak adlandırılır. Hiciv saldırısı ile özellik kazanır. Toplum onu bu yönü ile özetlemek ister. Hiciv ne kadar küfür ve kabalıktan uzak olursa o kadar kaliteli olur. Osmanlı'da hicvin “genç bir kızın yüzünü kızartmayacak” diye ölçüsü bulunduğu değinen notlar vardır.(Öngören,1983:40,37,138)

Latife:. Latife, yumuşak hoş kökünden gelmektedir. Batının espri motifini aşağı yukarı karşılar. Latifelerin büyük bir kısmı anekdot niteliğindedir.(Öngören, 1983:39)(16). Şaka (Ediskun, 1985:306)

Komedi: Komedi mutlu sonla biten ve genellikle tiyatro oyunu olan bir edebiyat eseridir, fakat genellikle mizah eserleri olmalarına rağmen içlerindeki mizahın türü ve miktarına göre oldukça çeşitlidirler.(babusci,1989:1004)

Topluluğun kusurlarını, gülünç durumlarını ortaya koyan tiyatro yapıtı, oyun, güldürüdür.(Ediskun,1985:287)

Nükte: Nükte ince anlamdır.

Nükte gizli fikri keşfe götürücü, alaycı ve ne de olsa aleyhte çeşnisi olan bir türdür. Her toplumun değişik bir mizah anlayışı vardır. Çünkü toplumların olaylar ve durumlar karşısında davranışları değişiktir. Zekalarını işletme yeteneklerini, iklim ve hayat şartlarıyla da ilgili olarak, sıcak ülkede yaşayanların nükte ürünleriyle, soğuk ülkede yaşayanların nükteleri birbirine benzemez. Kavrama sürati, toplum terbiyesi gibi sebepler sosyal tesirlere eklenerek milletlerin nükte anlayışlarını değiştirir.(Güvemli,1955:3)

Fıkra: Günlük olayları kısa ve özlü biçimde anlatan küçük öykülere verilen ad. Fıkralar halk edebiyatı ürünleri arasında sayılırlar (Altınsoy,1981:1007).

Hoşgörü yönünden açıkça söylenemeyen mizah bölümleri hep fıkraya yükletilerek, bütün bir ülkeyi dolaştırılır. Bu nedenle en sert, en sakıncalı mizah örnekleri, fıkra türü ile bütün bir topluma duyurulmuş olur.(Öngören,1998:35-36).

II. 2 .5. Genel mizah kuramları

mizah hakkında mizah kuramcılarının görüşü ışığında mizaha ilişkin kuramları, Üstünlük Kuramı, Uyuşmazlık Kuramı ve Psikoanalitik Kuram olarak üç yaklaşımla incelemekte fayda vardır.

Üstünlük Kuramları(Superiority Theories): Bizi güldüren şeylerin başkalarının kusurları olduğunu genel olarak kabul etmekle birlikte mizahın arı zekaya seslendiğini ve gülmenin heyecanla bağdaşmayacağını ileri sürmüştür. Bu kusurların gülünç olabilmesi için bizi duygulandırmaması gerçekten zorunlu tek koşuldur. Gülme, açığa vurulmayan bir utandırma amacıyla birlikte dıştan bir düzeltme amacı taşır. “toplum bir cezalandırma tehdidini değilse bile hiç olmazsa gene korkulacak bir aşağılama olasılığını herkesin tepesinde dolandırır. Gülmenin işlevi de bu olmalıdır. Gülünen kişi için her zaman biraz utandırıcı olan gülme gerçekten de bu kişiye toplumun yüklediği bir tür angaryadır.”(Bergson,1996:71)

Uyuşmazlık Kuramları(Incongruity Theories):Tutarsız, uyumsuz düşünce veya durumların birlikteliğinden ya da alışlagelmiş kurallardan farklı olan düşünceye ya da durumların sunulmasından doğan mizah, uyumsuzluk kuramlarının temelini oluşturur.(Yerlikaya,2003:5)

Olaylar beklenilenin dışında geliştiği zaman, insanlar bir çeşit şoka uğrarlar. Umulanın tersi bulunduğu sonu insanların gülmesine neden olur.(Martin,1998)

Psikoanalitik Kuram (Psychoanalytic Theory): Esprilerdeki haz ket vurmaya yönelik harcamanın tasarrufundan, gülünçteki haz düşünmeye yönelik harcamanın tasarrufundan ve mizahtaki haz da duygulara yönelik harcamanın tasarrufundan doğar. Zihinsel işleyişimizin her üç üründe de haz, bir tasarruftan doğmaktadır. Her üçü de zihinsel etkinlikten, o etkinliğin gelişimi boyunca gerçekten yitirilmiş olan bir hazzı yeniden elde etmenin yöntemlerini temsil etmekte birleşmektedir. “Bu araçlarla ulaşmaya çalıştığımız keyif, genelde, ruhsal işleyişimizi küçük bir enerji harcamasıyla yürüttüğümüz bir yaşam dönemimin ruh halinde-gülünçten habersiz olduğumuz, espri

yeteneğimizin olmadığı ve yaşamımızda kendimizi mutlu hissetmek için mizaha gereksinme duymadığımız çocukluğumuzun ruh halinde-başka bir şey değildir.”(Freud,1998:265)

II. 2. 6. Espiriyi GÜdüleyen Etmenler

Esprinin hazırlanışı ruhsal süreçlerden zevki çekip çıkarmaktadır. Ama buna rağmen bilindiği gibi espri yapmak da her insana vergi değildir. Espriyi hazırlama , espri yapma ayrıcalığına herkes sahip olamıyor. Espirili insanlar mizahın hazırlanmasına elveren ve bu hazırlamayı elverişli kılan özel yetilere ve ruhsal davranışlara sahip kimseler olarak varsayılabilir. (Freud(Alkan), 1999:112)

Zararsız mizahlar üretme gereksinimi bireyin kendi zekasını sergilemesi gibi tutkulu gereksinimden doğuyor: cinsel alandaki teşhirciliğe benzer bir tepki böylece ortaya çıkmış oluyor. Baskının herhangi bir değişken derecesinde saklaya geldiği yasaklanmış, içe atılmış çeşitli tepkilerin varlığı maksatlı esprinin üretimi için en elverişli olanağı sağlar.

Esirinin öznel koşullarından bir tanesi de, kimsenin yalnız kendisi için espri yapma zahmetine katlanamamasıdır. Esprinin hazırlanması, kesenkes, başkalarıyla duygu ve düşünce alışverişi yapma gereksiniminden doğuyor. Bizde bu gereksinim öylesine ağır basıyor ki , utanma, ar, haya gibi duygular bir yana atmak zorunda kalıyoruz. Gülünç bulduğumuz bir şeyi başkasına aktarmak da elbette zevktir. Ama doyurulması, karşılanması ille de gerekli olan, buyurucu bir zevk değildir. Yolda gülünç bir olaya rastlasak bu gülüncün tadına yapayalnız varabiliriz. Mizahta ise durum değişir, bir başkasının varlığı zorunludur.

Mizahın bir başkasına anlatılmasını gerekli kılan bu itiyi, bu nedeni ilk bakışta sezinleyemeyiz. Gülünç için genellikle iki kişinin varlığı yetiyor. Biri ben'im, biri de gülünç bulduğum şey, birey yada nesne. Eğer nesnelerde gülünç bir yan bulunuyorsa, bu demektir ki o nesne bende, bana yabancı olmayan bir şeyi simgeliyor, yani nesneyi kişileştiriyorum. Gülünç sürecinde ben ve kişi-nesne'nin varlığı yetiyor. Bir üçüncü kişi de yer alabilir, ama zorunlu olarak değil. Kişinin kendi sözcükleriyle, kendi düşünceleriyle yaptığı bir oyun olarak mizah önce kişi-nesne'den geçer ama oyunun ve anlamsızın eleştirisinden kurtarıldığı ilk aşamadan sonra başarısını gösterebileceği üçüncü kişiye gereksinim duyar. (Freud(Alkan), 1999:114,115)

Mizahta ki ikinci kişi, kişi-nesne'ye değil, gülüncün yandaşı olan üçüncü kişiye denktir. Öyle görünüyor ki şakada, sanki, ego kendi yargısına g venemiyormuş gibi, esprinin amacına ulaşıp ulaşmadığını saptamak için, kendisine yandaş aramış.

Kendini ciddi düşüncelere kaptırmış bir kimse, şakaya tepkisiyle şakanın sözcüklerle oynama zevkini koruyabildiğine tanıklık edecek durumda değildir.

Komik olan durumlar espriyi tetiklerler. Komik, kendi zıddı olan şeye yaklaştırılarak tarif edilecek olursa, güzellikten, ziyade, zarifliğin zıddı olarak görülür. Komik şey, bir çirkinlik olmaktan ziyade bir katılıktır. (Begson, 1945:18)

II. 2. 7. Mizahın Olumlu ve Olumsuz Yanları

Mizah kullanımının olumlu ve olumsuz yanları bulunmaktadır. Mizahın olumlu yanı hakkında Lowe'un (1986) görüşü şu şekildedir: diğerleri hakkında yapılan espriler aracılığıyla, birlikte gülerek kurulan yakınlığın yanı sıra, grup üyelerinin grup tarafından neyin kabul edilir ve neyin kabul edilemez olduğu konusunda bir anlayış geliştirmektedir. Grup  yelerinin fikirlerini espriler aracılığıyla paylaştığı gruplarda da grup içi çatışmaları azaltıcı bir rol oynar. (Akt., Puhlik-Doris, 1999)

Mizahın olumsuz yanı hakkında Spencer'in (1989) yapmış olduğu nitel bir çalışma ile mizahın zararlarına değinmiştir. Spencer'in görüşleri şu şekildedir: mizah, ırkçılık ve önyargılı olma suçlamalarına karşı bir savunma da sağlamaktadır. Çünkü bu tip mizah kullanan kişi yaptığı ya da söylediği her şeyi espri amacıyla yaptığını ve kötü bir niyetinin olmadığını söyleyebilir. Ancak Spencer Yahudilerin varlıklı ve de şık olma eğilimlerine ilişkin ince ve zararsız esprilerin hemen hemen her zaman daha aşağılayıcı ve k  k düşürücü şaklara yol açtığını ifade etmiştir. (Akt., Puhlik-Doris, 1999)

 st nl k ilkesine göre diğer insanların aptalca hareketleri ile dalga geçmek, alay etmek ve g lmek mizah deneyiminin temelini oluşturur (Keith-Spiegel, 1972)

II. 2. 8. Mizahın Bilinçaltı İle İlişkisi

Mizahın  ağrışımlarında özel bir biçimi, hali vardır. Aradığımızda mizahlar belleğimize gelmez, ama tersine hele de onları hiç anımsatmayacak şeyleri düşünürken, mizahın belleğimize geldiğini görürüz. Bunlar k  k özelliklerdir.  zl l k temel değil ama mizahın en karakteristik özelliğidir.

Mizah ve rüyadaki ortak tekniklerden ikisi ilgiye değer. Temsil ve zıt anlamın kullanımı. Zıddıyla temsil, diğerlerinin yanı sıra “aşırı vurgulamayla mizah” esprinin yararlandığı en güçlü araçlardan biridir. Zıddıyla temsil diğer benzer tekniklerin çoğu gibi bilinçle dikkatten kaçamaz. Onda isteyerek esprinin hazırlanması mekanizmasını zıddıyla temsil görmek isteyen bir kimse, mizahtan , esprili bir cevaptan, bir savın karşıt tezine bağlanarak ve bir değişimle bu karşıt teze ayrılmış ikinci cevabı saf dışı eden bir atılışa güvenerek kolayca yapılabildiğini görmekte gecikmez. (Freud(Alkan), 1999:142)

II. 2. 9. Mizah, Jest-Mimik İlişkisi

Bazı insanlar , zihinlerinde canlandırdıkları büyüklük ve küçüklük kavramlarını değişik harcamalar aracılığıyla, bir tür tasarımsal mimiklerle anlatma alışkanlığına sahiplerdir.

Bir çocuk yada halktan bir kimse veya herhangi bir soydan biri, anlatımlarında ve betimlemelerinde düşüncesinden geçenleri, zihninde canlandırdıklarını dinleyene aktarırken anlamı açık, bilinen sözcüklerle yetinmiyor, konuyu mimiklerle de destekliyor. Böylece mimiğin dili sözlü bildiriye eşlik ediyor. Anlatıcı özellikle niceliği ve genişliği, büyüklüğü görüntülüyor. “cüce”den söz ederken elini yere yaklaştırıyor. El işaretlerine alışkın biri değilse bu kez aynı görevi ses tonu ile sağlıyor. Konuşan kişi betimlediği şeyi büyüklüğüne, küçüklüğüne, yoğunluğuna göre ses tonunu yükseltir, yada alçaltır. Kendine hakim, soğukkanlı biri bile kendini tutabilse bile yüz mimiklerini tutamaz. Büyük şeyden söz ederken gözlerini kocaman açar, küçük şeyden söz ederken kısar. Bunları yaparken dışa vurduğu duyguları değil, kafasında canlandırdığı konunun tasarımının içeriğidir. (Freud(Alkan), 1999:158)

II. 2. 10. Mizah ve Eleştiri

özellikler bilinçsizin beğenip bilincin beğenmediği düşünce tarzlarını, yani yargı hatalarını kullandığı zaman, bazı bilinçsiz düşünce biçimleri, örneğin bazı dolaylı tasarımlar, dolaylı canlandırmalar, ima ve benzerleri bilinçli kullanımları önemli sayılabilecek kısıtlamalar uğramalarına rağmen, bilinçte de varlıklarını sürdürürler. Bu teknikler sayesinde mizah eleştirinin hışmına çok çok az uğrar ya da hiç uğramaz. Böyle bir sonuç karşı çıkış ancak mizah tekniği bilinçli düşüncenin kesinlikle kabul etmediği kullanımında olur. Mizah yargı hatalarını gizlemeyi, onları bir mantık kisvesi altında

sunmayı bilirse bu durumda da eleştirinin hışmına uğramaktan kurtulur. Ama yargı hatasını bir kisveye bürünmeden sürdürürse yüzde yüz eleştirinin itirazıyla karşılaşır.

Bu durumda esprinin yararını gözeten işte bir diğer kaynak mizahın yararlandığı teknikte bilinçsiz düşünce biçimleri olarak kullandığı yargı hataları, sürekli olmasa da çoğu zaman , eleştiriye komik görünür. Bilinçsize özgü ve kusurlu bulunarak atılmış düşünce biçimlerinin bilinçli hoşgörüsü komik zevki üretmek için kullanılan yöntemlerden biridir.

II. 2. 11. Çocuk ve Mizah

Doğasının , bizim doğamızla karşılaştırıldığında mizah bir ayırım belirleyen bütün koşulları gerçekleştirmesine rağmen, çocuk olarak asla gülünç görünmez. Çocuk bütün koşulları geliştirir, bu koşullar şunlardır: Çocuk fazla bedensel harcama yapar, zihinsel işlevleri bedensel işlevlerinin egemenliği altındadır. Çocuk bize çocuk haliyle değil, kendini büyük adam yerine koyduğu, yeni bir kimseye büründüğü zaman gülünç gelir. Çocuk doğasını koruduğu müddetçe, beklide uzaktan uzağa gülünç zevki anımsatarak, ona bakmaktan saf bir zevk duyarız. Yasaklamaların buyruğu altında olmadığından çocuk saf bir varlık olarak nitelendiririz. Yetişkin söylediğinde açık saçık bulduğumuz, ya da espri olarak kabul ettiğimiz şeyi çocuk söylediğinde safdil gülünç naif gülünç şeklinde değerlendiririz.

Gülünç duygusu, diğer bir çok yetiler gibi , bir gün ruhsal gelişim boyunca ortaya çıkmaktadır. Gülünç duygusu başkasını anlam isteği sonucunda ortaya çıkmıştır. Farkı sağlayan karşılaştırma bilincin dilinde ifadesini şöyle bulur: O bunu böyle yapıyor, ben başka türlü yapardım, başka türlü yaptım da. Ama çocukta ikinci cümlelerin içerdiği ölçü yoktur. O ancak öykünerek öğrenir, öykünerek anlar, gördüğü gibi davranır. Eğitim ona “işte böyle yapmalısın”der. Çocuk yaptığı karşılaştırmalarda bu ölçüyü kullanmayı öğreneceği zaman şu sonuca ulaşmaya yakındır: o bunu doğru yapmadı, ben olsam daha iyi yapardım. Bu durumda ötekine güler, ötekine kendini ondan üstün bulduğu için güler. Bu gülüş de harcamadaki farktan doğar. Çocuğun gülüşünü bizim başkasına gülüşümüzle karşılaştırdığımızda şöyle bir gerçek ortaya çıkar. Çocuk kendini üstün görerek güldüğü zaman bu gülüş gülünç duygusundan kaynaklanmaz. Bu gülüş, saf zevkin gülüşüdür. Kendi üstünlük değer yargımız açıkça ortaya çıktığında gülmeyip yalnızca gülümseriz. Yada eğer gülersek, bilinçli üstünlük duygumuzu bizi güldüren gülünçlükten ayırt ederiz. (Freud(Alkan), 1999:187)

Mizah duygusu gelişmiş, çocukları ile iletişimini espri temelinde kurabilen ailelerin çocuklarının, ruhsal ve sosyal gelişimlerinin daha sağlıklı olduğu ve büyüdüklerinde kolay iletişim kurabilen bireyler oldukları görülmüştür. Yılmaz, bu konu ile ilgili şunları belirterek, çocuk büyütmenin ciddi bir iş olduğunu ancak bunu yaparken ciddi anne-baba görünümü sergilemenin yanlış bir yöntem olduğunu söylemektedir.(Yılmaz,web:2004)

Çocuklar, bir ulusun geleceğidir ve bilgi çağı diye adlandırılan yüzyılımızda onlara bilgiyi en çağdaş, en bilimsel, en doğru yöntemlerle aktarmak, bunu yapabilmek için çaba sarf etmek eğitimcilerin görevidir. Bu bağlamda onların nelere güldükleri, hangi şakalardan hoşlandıkları, hangi şakalara kızıp üzüldükleri, izledikleri filmlerde güldükleri veya üzüldükleri konular, ulusal mizahımızı ne kadar bilip hoşlandıklarını araştırmak ve bu bulguları eğitim amaçları için nasıl kullanılabileceğimizi irdelemek doğru yöntemler bulma yolunda katkı sağlayacaktır. Eğitimde mizah unsurlarının kullanılması çocukları gülerken düşündürecek ve onların gerçeğe varmalarını sağlayacaktır. Yaşam gerçeğin ta kendisi olduğuna göre gerçeklerden kopuk bir eğitim de düşünülemez.çünkü eğitim süresinin niteliği kişinin davranışları yoluyla toplumun yapısını etkiler.(Fidan,1985:5)

Çocukta gülmece duygusunun gelişmesi soyut düşüncenin gelişmesiyle paralel gitmektedir. Altı yaşından önce çocuklar fıkralardan tat almazlar çünkü fıkralardaki gizli anlamları kavrayamazlar. Okul çağından başlayarak fıkralara ilgi hızla artar. Fıkralar onlar için yalnız güldürücü değil aynı zamanda yeni kazanılan bir iletişim aracıdır. Fıkra dağarcığı büyüdükçe bilinçdışı yoldan kendi iç çatışmalarına uyan fıkraları seçmeye başlarlar.Çocukların görüşmelerle anlattıkları en beğendikleri fıkralarla iç çatışmalarının ilişkisi beş olgu yardımıyla gösterilmiştir. En beğenilen fıkranın çocuğu değerlendirmede ve ruhsal tedavide yararlı bir araç olduğu vurgulanmıştır. (Yörükoğlu A)

“Gülerken yaşanan şey, aslında tuhaf ya da komiğin anlamını bilmediğimiz, fıkra anlatamadığımız ve günlük hayatta kendimizi mutlu etmek için mizah duygusuna ihtiyaç duymadığımız çocukluğumuzdaki duygu durumuna duyulan özlemdir.”Freud çocuklukta mizah duygusunun önemini bu şekilde açıklamıştır.(Freud,1993:254)

Öğrenciler aralarında oyun oynarlarken bir bilerine isim takmaktadırlar.”o, kokmuşun biri” gibi küfürler çocukların ağızından duyulunca öğretmenler dehşete

düşerler. Şişko,sıksa,böcek gözlü gibi lakaplar kullanarak mizah yollu karşısındakiyle dalga geçerler.(Ersin, 1953:18)

II. 3. Sınıf Atmosferi ve Mizah İlişkisi

II. 3. 1. Dersi Sevdirmeye ve Mizah Kullanımı

Ders öğrenmek, yani zihni adım adım yürütmek, korku ve şiddetle olmaz. Öğrenci- sınavda başarılı olamazsan seni okuldan atacağız, diye hitap edin. Yine onun kabiliyetinden fazla bir şey alamazsınız. Bu durumda öğrenci kitabı önüne açtığı zaman bu kötü gidiş aklına gelir gelmez gözleri kararır. Ya şiddetli bir şekilde kitabı kapatır ve korku ile eli yüzünde umutsuzca düşünür. Kısacası öğrencinin motive olabilmesi için öncelikle dersi sevmesi gerekmektedir. Dersi sevmesi içinde dersten zevk alması lazımdır. Öğrenci dersten ancak anlamaya o konuda kendine güvenmeye başladıktan sonra zevk almaya başlar.(Türkmen,1695:93)

Öğrenciye dersi sevdirmenin bir çok yolu vardır. Bunlardan birside mizah kullanmak veya öğrencilerin kullanmalarına yardımcı olmaktır. Derse başlarken anlatılan bir fıkra, öğrenciye yapılan bir nazire öğrenciyi motive edecektir.derse karşı isteksiz olan öğrenciler dahi yapılan espriden etkilenip gülmeye başlayacak bir anda üzerlerindeki ölü toprağı atılacak ve kendilerini dersin içinde bulacaklardır.

Hiçbir mizah ögesi kullanmayan bir öğretmen öğrencilerin gözünde katı,sert imajı ile değer kazanacaktır. Öğretmenden çekinen öğrenci o öğretmenin anlattığı dersten de çekinecek ve derse karşı sempati uyanmayacak bunun sonucunda da ders sevilmediği gibi ilgisizlikte baş gösterecektir.

Sadece derse girerken değil aynı zamanda dersin monotonlaştığı noktalarda belli aralıklarla da öğretmen espri yapabilir. Bunun ayarını yapacak olan öğretmendir. Ne bir planı ne bir projesi vardır.

II. 3. 2. Savunma Mekanizmaları ve Mizah

Espriden bazen insan neşeli olduğu, etrafına neşe vermek istediği, motivasyon artırılmaya çalışıldığı için yapılmamaktadır. Yapılan esprilerin bilinç altı sebepleri de vardır. Zor durumda kalan öğrenci savunma mekanizmalarını çeşitli şekillerde

kullanmaktadır. İşte kullanılan bu savunma mekanizmaları bazen mizahın içine sinsice gizlenir, bu gizlemeyi ne mizahı yapan öğrenci bilir nede diğer kişiler bilebilir.

Öğrenci başarıya ulaşma yolunda değişik adımlar atar veya duyarsız bir yapıya sahip olabilir. Başarıdan uzak kalan öğrenci hayal kurarak kendini avutabilir. İnsan arzu ve emellerini gerçekleştiremediği, iç yada dış nedenlerle ihtiyaç ve güdülerini doyumsuz kaldığı zaman, hayal kurarak doyum sağlama yoluna sapar. Günlük hayatta tatminsiz kalan istekler, rüyalar veya hayal aleminde gerçekleşir. Fakir, çirkin, güzel, başarısız, başarılı olabilir. Öğrenci bu kurduğu hayalleri sözel mizahla pek de ustalık kullanmadan karşısındaki bireylere hayallerini sanki gerçek hayatında yaşadığı olaylarmış gibi anlatabilir, ve bundan haz alıp kendisini tatmin yolunu seçebilir.

Toplumca onaylanmayan, kendini küçültücü bazı davranışlarının nedenlerini birey, kendi dışındaki eşya, olay yada insanlarla aramaya yönelir. Yenilgiye uğradığı bir durumda birey, sorumluluğu başkasının ya da elinde olamayan dış durumlarda bularak vicdan azabından kurtulmaya çalışır. Örneğin, okulda başarısız kalan öğrenci bunun nedeni olarak, o dönem hastalandığını, ders notlarının zamanında verilmediğini, sınav şeklinin alışık olamadığını, öğretmenin dersi iyi anlatmadığını göstermek eğilimindedir. İşte bu yansıtma eğilimindeki birey bazen çok da cesur olamaz ve yansıtma yapacağı kendinden daha üstün olan bireye karşı mizahi bir yaklaşım geliştirir şaka yoluyla yansıtma yapmaya çalışır.

Bazen de kişi toplumca beğenilmeyen ve ahlaka aykırı görülen güdülerini, düşüncelerini ve isteklerini dışarı yansıtip bunları başka insanlarda ve çevrede görmeye başlar. Kendi kişilik yapımızın öğelerini başkalarında görme eğilimi bir yansıtma sonucu meydana gelmektedir. Biz dürüst ve samimi isek başkalarının da dürüst ve samimi olarak görürüz. Biz şüpheli isek ve aldatma eğiliminde isek, bu tavırları başkalarında daha çabuk görürüz. Çok kere başkalarının davranışlarını kendi temel ihtiyaç ve güdülerimizin ışığı altında yorumlarız. Cinsellik güdüsü kuvvetli olmakla beraber, toplumsal yasaklardan dolayı karşı cinse yaklaşamamış bir kadının bütün öteki kadınları erkek düşkünü olarak nitelendirmesi sık görülen hallerdendir. (Baymur, 1994:96)

Öğrenci toplumun reddettiği davranışları kendine yakın hissettiği, fakat bunları ifade özgürlüğü bulamadığı zamanlarda kendi hissettiği duyguları sanki yakın çevresindeki kişiler hissediyormuş gibi mizahi bir tutum geliştirerek bunu ifade eder.

II. 3. 3. Sınıfta Sosyal Beceri-Sosyal Davranış ve Mizah

Sosyal beceriler:yardımı kabul etme, bir etkinliği bitirme,konuşma,yardım isteme, bir guruba katılma,arkadaşlık sürdürme,akran baskısıyla baş etme,sınıfta bir gruba girme başka bir kişiyle çalışma v.b. olarak sayılabilir..

Sosyal davranışlar: gülümseme, göz kontağı kurma ve sürdürme, başkalarını selamlama, konuşmayı başlatma, konuşmayı sürdürme, kendini tanıtma, dinleme, yardım isteme, espri yapma, başkalarının hakkına saygı gösterme v.b. olarak sayılabilir.(Bacanlı,1999: 51)

Sınıfta sosyal becerisi ve sosyal davranışları gelişmiş olan öğrenci ve öğretmenlerin mizah gelişmeleri daha kuvvetli olmaktadır. Espri yapma yapılan espriye gülme, karşılık verebilme sosyal davranışlar olduğu için sosyal becerisi gelişen bireyler hem toplumdaki rahatlıklarından hem de bu yöndeki yeteneklerinden dolayı mizahı etkili kullanmaktadırlar.

II.4. Konuyla İlgili Yapılmış Çalışmalar

Mizah ve Sınıf Atmosferi hakkında ülkemizde ve yurt dışında bir çok araştırma yapılmıştır. Yapılan bu araştırmalardan bazıları şunlardır:

II. 4. 1. Mizah ile İlgili Yapılmış Çalışmalar

Mizah ve Sınıf Atmosferi hakkında ülkemizde ve yurt dışında bir çok araştırma yapılmıştır. Yapılan bu araştırmalardan bazıları şunlardır:

Altuğ(1989),Türk tiyatrosunun bize özgü olanla, evrensel insana özgü olanı birleştiren yazar Turgut Özakman'ın tiyatrosunda, mizah ve eleştirel yaklaşım incelenmiştir.

Bozkurt(1989), Örnek resimlerdeki biçim, mizahı ortaya çıkaran simge olarak düşünülmüş ve somut yaşamdan, biçimlerin soyutluğuna uzanan bir yol izlenerek mizahın çok yönlülüğü incelenmiştir.

Karacabey(1995),1972-1992 yılları arasında yayımlanan Gırgır Dergilerinin içerik kategorilerine dayalı olarak, yetişkinlerin siyasal ve toplumsal eğitimi sürecinde olası etkilerin neler olduğu araştırılmıştır.

Akün(1997),İlkokul dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin mizah anlayışlarını değerlendirmek için anket uygulanmıştır.

Ada(2001),İki farklı dönem mizah gazetelerinin karşılaştırılarak, ekonomik,siyasal,sosyal yaşam ve temel hak-özgürlüklerin mizah basınında ne oranda ve ne şekilde yer aldığı incelenmiştir.

Topuz(1995), popülerlik, mizah duygusu ve akademik başarı arasında bir ilişki bulunup bulunmadığı araştırılmıştır.

Aydın(1993), Mizah duygusu, kontrol odağı ve genellenmiş başarı beklentisi değişkenlerinin sağlık sorunlarının sıklığını yordamadaki rolünü 400 kişilik lise ve üniversite öğrencilerinden oluşan bir grup üzerinde yaptığı araştırmada incelemiştir.

Myres, Rapong ve Rodgers (1997), erkeklerin mizahı kadınlardan daha etkili biçimde kullandıklarını ve aynı zamanda erkeklerin mizahı olumsuz etkilerin ifade edilmesinde de kadınlara göre daha fazla kullandıklarını makalelerinde vurgulamışlardır.

Yücel (2000), mizah duygusu ve başa çıkma stratejileri arasında ilişki incelenmiştir.Ortadoğu teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesinden gönüllü olan 255(117 erkek ve 138 kız) öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Öğrencilere Durumluk Mizah Tepkisi Ölçeği (DMTÖ) ve Stresle Başa çıkma Tarzları Ölçeği(SBTÖ) uygulanmıştır. Mizah duygusu ve cinsiyet etkileşimi arasında anlamlı bağ bulunamamıştır.

Gorham ve Chrithopel (1990), erkek ve kadın öğrencilerin mizahı farklı algıladıklarını ve mizahın öğrenme üzerindeki etkilerin cinsiyete göre farklılık gösterdiğini vurgulamışlardır.

İncioğlu(2003),Bu araştırmada utangaçlık düzeyleri farklı lise son sınıf öğrencilerinin cinsiyetlerine,alan türlerine, algılanan aile tutumlarına, algılanan kişilik yapısına, algılanan popüleritelerine ve algılanan bedensel sağlıklarına göre durumluk mizah tepki düzeyleri incelenmiştir.

Yerlikaya(2003),Bu araştırma mizah kullanımındaki bireysel farklılıklarla ilişkili dört boyutu ölçen çok boyutlu bir ölçek(humor Styles Questionnaire) Türk kültürüne uyarlamak amacıyla yapılmıştır.

Vural(2004),Bu çalışmanın temel amacı, mizah ve gülmenin insan yaşamındaki önemini araştırmaktır. Bu çalışma ile, gülme ve mizahın, psikolojik ve fizyolojik sağlığımızı korumadaki önemi vurgulanmıştır.

Arık(2001), Mizahi popüler metinlerin içinde taşıdıkları karşı söylem potansiyellerine ve bunu gerçekleştirme imkanlarına işaret etmek için hazırlanmış bir çalışmadır.

II. 4. 2. Sınıf Atmosferi ile İlgili Yapılmış Çalışmalar

Ekinci(1999) Bu araştırmada, öğrencilerin sınıf Atmosferine ilişkin; beklentilerinin, algılarının ve beklentileriyle algıları farkının akademik başarılarıyla ilişkili düzeyleri incelenmiştir.

Şendur(1999), Bu araştırmanın amacı ,ilköğretim okulu 5. sınıf öğrencilerinin , sınıf atmosferine ilişkin algılar, bu algıların okul türü ve cinsiyet ile ilişkileri, başarı güdüsü düzeyleri, sınıf atmosferine ilişkin algıları ile başarı güdüsü düzeyleri arasındaki ilişkilerin neler olduğu belirlemektedir.

Şeker(1995), Bu araştırmanın amacı, lise öğrencilerinin sınıf atmosferine ilişkin algıları, bu algıların türü, lise öğretmenlerinin stres kaynaklarına ilişkin algıları ile lise öğrencilerinin sınıf atmosferine ilişkin algıları arasındaki ilişkilerin neler olduğu belirlenmiştir.

Kuzgun(1991) lise ve dershaneye giden öğrencilerin öğretmenlerinden beklentileri ve gözledikleri davranışları araştırmıştır. Dershane de rehberlik ve alanında yeterliliğe ilişkin gözlenen öğretmen davranışı, beklenenden düşük, ruh sağlığı alanında beklenen davranış ortalamasına eşit, dış görünüş alanında ise beklenenden daha büyük bulunmuştur.

Paykoç (1981) “Sınıf içi Sözel Öğretmen Davranışlarının Erişmeye Etkisi” isimli araştırmayı yapmıştır. Açıklayıcı, harekete geçirici ve dönüt sağlayıcı sözel öğretmen davranışlarının öğrenci erişim düzeylerinde olumlu etki gösterdiği saptanmıştır.

Fraser ve Fisher (1982), sınıfın psiko-sosyal çevresinin, öğrencinin öğrenmesi üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Öğrencilerin sınıf ortamına ilişkin isteklerinin gerçekleşme derecelerinin, ders çalışmaları durumunda, öğrenme ürünlerinin kalitesini arttırdığı ve akademik başarıyı yükselttiği saptanmıştır.

Cogan (1956) , öğretmen içten davranışının öğrencinin gerekli ya da kendi isteği ile yaptığı çalışmaları olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur. Öğretmen öğrencide sevgi, saygı ve yaklaşma etkisi yaratıcı davranışının, kendi isteği ile ek çalışmalarda da bulunmasına neden olacağı görülmüştür(Akt.Güler,1995:18)

Canbolat (1987). “Orta Öğretimde Öğrenci ve Velilerin Öğretmenden Beklentileri” isimli araştırmasında, öğrenciler, öğretmenlerinden gençliğin özelliklerini iyi bilmelerini, sorunlarıyla ilgilenmelerini, onlara her hal ve şartta adil davranmalarını, iyi yanlarını görerek teşvik etmelerini, kişiliklerine saygı duymalarını, ufak tefek hatalarını görmemelerini beklemektedirler.

BÖLÜM III

YÖNTEM

III.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde yapılmıştır. veriler, alanyazın taraması, anket ve ölçek tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

III.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmada evren olarak Konya ili Meram ilçesi ilköğretim ve ortaöğretim kurumları alınmıştır. Örneklem olarak Meram Anadolu Lisesi, Mühittin Güzel Kılınç Lisesi, Cemil Keleşoğlu Lisesi, Konya Lisesi, Meram Anadolu Teknik Lisesi, İhsan Özkaşıkçı İlköğretim Okulu, Muhittin Şükriye Sert ilköğretim Okulu, Dr. Teoman Bilge İlköğretim Okulu, Vali Necati Çetinkaya İlköğretim Okulu, Meram Niyazi Usta İlköğretim Okulu, Mümtaz Kuru İlköğretim Okulu alındı. Altı tanesi ilköğretim, Altı tanesi ortaöğretimden oluşan bu okullara Sınıf atmosferi ölçeği ve Mizah Yaşantıları Ölçeği 2006-2007 Eğitim Öğretim yılında 7,8,9 ve 10. sınıf öğrencilerine ve bu sınıfta derslere giren öğretmenlere uygulanmıştır. Sınıfların seçiminde; her sınıf düzeyinde bir sınıf olmasına dikkat edilmiştir.

Araştırmaya, 328 öğrenci ,70 öğretmen katılmıştır. Öğrenciler sınıf atmosferi ölçeğinde; öğretmen desteği, öğrenci katılımı, sınıf kuralları, iletişim, sınıf iklimi ve sınıf disiplini içeren sorular cevaplamıştır. Anket soruları, bölümlere ayrılmadan karışık olarak verilmiştir. Ayrıca öğretmen ve öğrenciler Mizah Yaşantıları Ölçeğinde; Kendini geliştirici mizah, katılımcı mizah, kendini yıkıcı mizah, saldırgan mizah alt başlıklarında sorulara cevap vermişlerdir. Ölçek soruları, bölümlere ayrılmadan karışık olarak verilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlere göre dağılımı

Cinsiyet	n	%
Kız	162	49,4
Erkek	166	50,6
Toplam	328	100,0

Tablo 2.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflara göre dağılımı

Sınıf	n	%
7. Sınıf	43	13,1
8. Sınıf	114	34,8
9. Sınıf	56	17,1
10. Sınıf	115	35,1
Toplam	328	100,0

Tablo 3.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	n	%
Kız	38	54
Erkek	32	46
Toplam	70	100,0

III.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan sınıf atmosferi ölçeği Seyhan EKİNCİ'nin “öğrencilerin sınıf atmosferine ilişkin beklenti ve algılarıyla akademik başarıları arasındaki ilişki” başlıklı yüksek lisans tezinden, mizah yaşantıları ölçeği ise E. Ercüment YERLİKAYA'nın “Mizah Tarzları Ölçeği'nin Uyarlama Çalışması” başlıklı yüksek lisans tezinden kaynak olarak alınmıştır.

Sınıf atmosferi ölçeği; 32 maddelik bu anket, öğretmen desteği, derse katılım, sınıf kuralları, sınıf iletişimi, sınıf iklimi ve sınıf disiplini gibi beş bölümden oluşmaktadır. Anketi oluşturan bölümlerden beşi beş sorudan, sınıf iklimi ise yedi sorudan oluşmaktadır (Ekinci, 1999, 33). Uygulama sırasında anket soruları öğrencilere karışık olarak verilmiştir. Uygulama sonunda, sorular anketi oluşturan bölümlere göre gruplanmış, verilerin analizi ve yorumlanması buna göre yapılmıştır. Sınıf atmosferi anketi sadece öğrencilere uygulanmıştır.

Anketin güvenirliği;

Güvenirlilik	
Alt boyutlar	
Öğretmen Desteği	0.66
Öğrenci Katılımı	0.51
Sınıf Kuralları	0.75
Sınıf İletişimi	0.64
Sınıf İklimi	0.57
Sınıf Disiplini	0.66
Toplam	0.87

Likert tipi ölçek dereceleri yer almaktadır. Bunlar “hemen hemen hiç”, “nadiren”, “bazen”, “sık sık” ve “çok sık” seçeneklerinden oluşmaktadır. (Ekinci, 1999, 34)

Mizah Tarzları Ölçeği (The Humor Styles Questionnaire) ; Mizah kullanımındaki bireysel farklılıklara ilişkin dört farklı boyutu ölçmek amacıyla (Akt., Martin, PuhlikDortis, Larsen, Gray ve Weir) geliştirilmiş ve Türkçeye uyarlanmış

(E.Ercüment YERLİKAYA) bir kendini değerlendirme ölçeğidir. Yedili likert tipi bir derecelemenin kullanıldığı ölçeğin, ikisi uyumlu, ikisi uyumsuz mizah kullanımını ölçmek üzere tasarlanmış dört alt ölçeği vardır. Bu alt ölçekler; Kendini geliştirici mizah (Self Enhancing Humor), Katılımcı mizah (Affiliative Humor), Kendini yıkıcı mizah (Self Defeatation Humor) ve Saldırgan mizahtır (Aggressive Humor). Bir bölümü ters puanlanan 8'er maddeden oluşan her bir alt ölçekte yer alan sorular bireylerin sahip olduğu mizah duygusunu belirten boyutlar açısından nasıl farklılaştığını ölçmeye yöneliktir. (Yerlikaya,2003:38)

Mizah tarzları ölçeğinin geçerliliği, yukarda sayılan dört faktörün varyansı açıklama düzeyi %34,07'dir. Faktörlerin özdeğerleri sırasıyla; Kendini Geliştirici Mizah (KGM): 4.91, Katılımcı Mizah (KM): 2.35, Kendini Yıkıcı Mizah (KYM): 1.97 ve Saldırgan Mizah (SM): 1.66'dır. Varyansı açıklama yüzdeleri sırasıyla; 15.36, 7.36, 6.15, 5.20'dir. Elde edilen bu bulgular doğrultusunda, ölçeğin basit ve karalı bir yapıya sahip olduğu ve dört faktörlü yapının Türk kültüründe de var olduğu söylenebilir. (Yerlikaya,2003:61)

Mizah tarzları ölçeğinin güvenilirliği; Her bir maddenin, yer aldığı alt ölçeğin temsil ettiği mizah tarzıyla ilişkisini belirlemek amacıyla hesaplanan korelasyonlar incelendiğinde, maddelerin ait oldukları alt ölçeklerle aralarındaki korelasyon katsayılarının .20 ila .62 arasında değişmekte olduğu görülmektedir. Elde edilen korelasyon değerlerinin yüksek oluşu, maddelerin uygun faktöre yerleştiğinin bir göstergesi olmanın yanında ölçeğin güvenilirliğini de destekleyici düzeydedir. Test tekrar güvenilirlik katsayıları Kendini Geliştirici Mizah alt ölçeği için .83, Katılımcı Mizah alt ölçeği için .88, Saldırgan Mizah alt ölçeği için .85 ve Kendini Yıkıcı Mizah alt ölçeği için de .85 dir. Ayrıca toplam puan için test-tekrar test korelasyon katsayısının .91 olduğu dikkate alındığında, elde edilen korelasyon katsayıları ölçekten ve alt ölçeklerden alınan puanların zamanla değişmediğini göstermektedir. (Yerlikaya,2003:67-68)

III.4. Verilerin Toplanması

Veriler, alanyazı taraması, anket uygulaması ve ölçek uygulaması yapılarak toplanmıştır. İlk olarak ilgili kaynaklar taranarak, bu konudaki çalışmalar ve araştırmalar incelenmiştir. Mizah, mizah tarzları, mizah anlayışı, sınıf atmosferi ile ilgili teorik bilgiler toplanmış, bu konu ile alakalı çalışmalarda kullanılan ölçek ve anket

tespit edilmiştir. Tespit edilen mizah tarzları ölçeği ile öğrenci ve öğretmenlerdeki mizah anlayışları, sınıf atmosferi anketi ile de öğrencilerin nasıl bir sınıf atmosferi gözlemledikleri ortaya konmuştur.

Bilgi toplama araçları, belirtilen okullarda uygulama gününde her okul için aynı sınıftaki öğrenciler ile bu sınıflarda derse giren öğretmenlere aynı günde uygulanmıştır. Bu uygulama araştırmaya katılanların birbirini etkilemelerine engel olmak amacıyla yapılmıştır. Uygulama sırasında sınıfta bulunmayan öğrenciler ve okulda bulunmayan öğretmenler araştırmaya dahil edilmemişlerdir. Anketin uygulaması, araştırmacı tarafından bizzat yürütülmüş, öğretmen ve öğrencilere ne yapmaları gerektiği açıklanmıştır.

Sınıf atmosferi anketi içinde yer alan davranışların, öğrenciler tarafından ne oranda gözlemlendiği belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin cevapları, yüzde ve frekans dağılımı verilmiştir.

Mizah yaşantıları ölçeğinde elde edilen veriler her bir alt kategori için t testi uygulanmış, standart sapma ve yüzdeleri hesaplanmıştır.

III.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Öğrencilere uygulanan anket ve ölçek sonunda elde edilen verilerin analizinde bilgisayarda SPSS (Statistical Package of Social Sciences) programından yararlanılmıştır. Analiz edilen bütün veriler yorumlanmıştır.

Anket ve ölçeğin uygulama safhasından sonra istatistik çalışması yapılmıştır. Yapılan istatistik çalışmasının ardından verilerin yorumlanmasına geçilmiştir. Sınıf atmosferi anketi içinde bulunan her davranışın yüzdeleri dağılımı gösteren tablolar hazırlanmıştır. Mizah yaşantıları ölçeğinden elde edilen verilerin yüzdeleri dağılımını ve “t testi” gösteren tablolar hazırlanmıştır. sınıf atmosferi anketi ve mizah yaşantıları ölçeğinin verileri arasındaki ilişkiler karşılıklı yorumlanmış ve tablolar hazırlanmıştır. Bütün bu verilere dayanarak elde edilen sonuçlar problem ve alt problemlerin diziliş şekline göre verilmiş ve en son olarak araştırma sonuçlarına göre öneriler getirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde öğretmen ve öğrencilerin mizah anlayışları, farklılıkları ve mizah anlayışlarının sınıf atmosferi ile ilişkisi arasındaki bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

IV.1 Öğretmen ve öğrencilerdeki mizah anlayışları

328 öğrenci ve 70 öğretmene uygulanan mizah yaşantıları ölçeğine göre baskın mizah anlayışlarının her biri için frekans ve yüzde değerleri sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Mizah kavramının içeriği ve tarihsel evrimi gözden geçirildiğinde tek boyutlu ve bütünüyle olumlu ve yararlı bir kişilik özelliği olduğunu iddia etmek zorlaşmaktadır. Platon ve Aristoteles gibi klasik çağ filozoflarından bu yana felsefe, edebiyat, psikoloji, sosyoloji gibi farklı disiplinlerden birçok araştırmacının ilgisini çeken ve üzerinde bugünde tartışılan bir kavram olan mizah, günümüzde var olan eğilimin aksine bütünüyle olumlu bir özellik olarak ele alınmadığı görülmektedir. Diğer yandan bu konuyla ilgilenen farklı disiplinlere mensup araştırmacıların, mizahın(humor) ve mizah duygusunun(sense of humor) herkesçe kabul edilebilecek bir tanımını yapmanın zorluğu üzerinde hemfikir oldukları da bir gerçektir.(Yerlikaya,2003:1) mizah anlayışının olumlu ve olumsuz yönleri üzerine uygulanan bu ölçekten çıkan sonuçlar aşağıdadır.

3.1.1. Öğretmen ve Öğrencilerin Alt başlıklara Göre Baskın Mizah Anlayışları

Bu alt bölümde öğretmen ve öğrencilerin Mizah Yaşantıları Ölçeğindeki alt başlıklara göre baskın mizah anlayışları ile ilgili bulgu ve yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 4.

Öğrencilerde görülen baskın mizah anlayışları

Baskın Mizah Anlayışı	n	%
Katılımcı Mizah	245	74,7
Kendini Geliştirici Mizah	60	18,3
Saldırgan Mizah	9	2,7
Kendini Yıkıcı Mizah	14	4,3
Toplam	328	100,0

Toplam 328 öğrenciye uygulanan mizah yaşantıları ölçeğinde bulunan 4 alt başlığın sayısal verileri ve yüzdelik değerleri şu şekildedir. Katılımcı Mizah:245 kişi ve %74.7, Kendini geliştirici Mizah :60 kişi ve %18.3, Saldırgan Mizah:9 kişi ve %2.7, Kendini Yıkıcı Mizah 14 kişi ve %4.3 dir. Bu verilere göre Katılımcı Mizah öğrencilerde baskın mizah çıkmıştır.

Tablo 5.

Öğretmenlerde görülen baskın mizah anlayışları

Baskın Mizah Anlayışı	n	%
Katılımcı Mizah	48	68,6
Kendini Geliştirici Mizah	18	25,7
Saldırgan Mizah	2	2,9
Kendini Yıkıcı Mizah	2	2,9
Toplam	70	100,0

Toplam 70 öğretmene uygulanan mizah yaşantıları ölçeğinde 4 alt başlığın sayısal verileri ve yüzdelik değerleri şu şekildedir. Katılımcı Mizah:48 kişi(%68.6),Kendini Yıkıcı Mizah 18 kişi(%25.7), Saldırgan Mizah:2 kişi(%2.9),Kendini Yıkıcı Mizah:2 kişi (%2.9) dir. Bu verilere göre Katılımcı Mizah öğretmenlerde baskın mizah anlayışı çıkmıştır.

IV.1. 2. Öğretmen ve Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Mizah Anlayışlarındaki farklılaşma

Bu alt bölümde öğretmen ve öğrencilerin cinsiyetlerine göre mizah anlayışlarındaki farklılaşmalar ile ilgili bulgulara ve yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 6.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre mizah anlayışlarındaki farklılaşmaya ilişkin t testi

	Cinsiyet	N	X	Std. Sapma	t	P
Katılımcı Mizah	Kız	38	38,21	7,98	1,228	0,225
	Erkek	32	40,43	7,02		
Kendini Geliştirici Mizah	Kız	38	34,02	9,66	0,782	0,437
	Erkek	32	32,34	8,04		
Saldırgan Mizah	Kız	38	20,60	6,57	0,612	0,543
	Erkek	32	21,62	7,36		
Kendini Yıkıcı Mizah	Kız	38	24,31	8,30	1,784	0,079
	Erkek	32	21,25	5,49		

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre mizah anlayışlarındaki farklılaşmaya ilişkin uygulanan t testinde; Katılımcı mizah t değeri:1.228 , Kendini geliştirici mizah t değeri:0.437, Saldırgan mizah t değeri:0.543, Kendini yıkıcı mizah t değeri: 0.079

çıkıştır bu değerler baz alındığında ęretmenlerin cinsiyetlerine gęre, bu dęrt alt başlık içinde belirgin ve anlamlı herhangi bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 7.

ęrencilerin cinsiyetlerine gęre mizah anlayışlarındaki farklılaşmaya ilişkin t testi

	Cinsiyet	N	X	Std. Sapma	t	P
Katılımcı Mizah	Kız	162	41,90	8,25	1,717	,087
	Erkek	166	40,37	7,79		
Kendini Geliştirici Mizah	Kız	162	33,88	8,86	0,069	,945
	Erkek	166	33,95	9,22		
Saldırgan Mizah	Kız	162	23,85	7,28	2,493*	,013
	Erkek	166	25,82	7,00		
Kendini Yıkıcı Mizah	Kız	162	26,39	7,88	0,471	,638
	Erkek	166	26,78	7,25		

• $p < 0,05$

ęrencilerin cinsiyetlerine gęre mizah anlayışlarındaki farklılaşmaya ilişkin yapılan t testine gęre; Katılımcı mizah t değeri:1.717 ortalamalar:K=41.9 E=40.3, Kendini geliştirici mizah t değeri:0.069 ortalamalar:K=33.88 E=33.95, Saldırgan Mizah t değeri:2.493 ortalamalar: K=23.85 E=25.82, Kendini yıkıcı mizah t değeri:0.471 ortalamalar:K=26.39 E=26.78 olarak ęlülmüřtür. Bu sonuçlara gęre Saldırgan Mizah alt başlığında t değeri 2.493 $p < 0,05$ (kabul edilebilir anlamlılık düzeyi) çıkmıştır, bu sonuçlara gęre erkek ęrencilerin kız ęrencilere nazaran saldırgan mizah anlayışları daha ağırlıklı çıkmıştır($p < 0,13$) . Katılımcı mizah , Kendini geliştirici mizah ve Kendini yıkıcı mizah alt başlıklarında ise anlamlı herhangi bir farklılaşma tespit edilmemiştir. Bu sonuçlarda erkeklerin saldırganlığa olan eğilimlerinin kızlardan daha fazla olduğu kanısına varılmıştır.

IV .1. 3. ęrencilerin Sınıf Düzeylerine Gęre mizah anlayışlarındaki farklılaşma

Bu alt bölümde ęrencilerin sınıf düzeylerine gęre mizah anlayışlarındaki farklılaşmalar ile ilgili bulgulara ve yorumlara yer verilmektedir.

ęrencilerin sınıf düzeylerine gęre mizah anlayışlarındaki farklılaşma olup olmadığını anlamak için elde edilen verilere f testi, uygulanmıştır, ortalamaları ve standart sapmaları alınmıştır.

Tablo 8.

Öğrencilerin sınıf düzeyine göre mizah anlayışlarında farklılaşmaya ilişkin f testi çizelgesi

	Sınıf	N	X	Std. Sapma
Katılımcı Mizah	7. Sınıf	43	40,20	7,27
	8. Sınıf	114	39,60	7,91
	9. Sınıf	56	40,75	8,65
	10. Sınıf	115	43,17	7,80
Kendini Geliştirici Mizah	7. Sınıf	43	32,74	10,16
	8. Sınıf	114	33,85	8,85
	9. Sınıf	56	33,12	8,28
	10. Sınıf	115	34,82	9,15
Saldırgan Mizah	7. Sınıf	43	24,60	7,02
	8. Sınıf	114	23,90	5,97
	9. Sınıf	56	25,39	7,60
	10. Sınıf	115	25,62	8,10
Kendini Yıkıcı Mizah	7. Sınıf	43	25,69	7,65
	8. Sınıf	114	27,44	7,35
	9. Sınıf	56	25,42	7,12
	10. Sınıf	115	26,65	7,92

Araştırmaya 43 tane 7. sınıf öğrencisi, 114 tane 8. sınıf öğrencisi, 56 tane 9. sınıf öğrencisi ve 115 tane 10. sınıf öğrencisi katılmıştır. Bu öğrencilere 4 alt başlıkta, sınıf düzeyine göre mizah anlayışındaki farklılaşmaya ilişkin sonuçlara uygulanan f testine göre, Katılımcı mizah alt başlığında ki f testi şöyle çıkmıştır; 7.sınıf $X=40,20$,8. sınıf $X=39.60$, 9. sınıf $X=40,75$, 10. sınıf $X=43,17$ dir. Bu sonuçlara göre ortaya çıkan ortalamalarda 8. sınıf ve 10. sınıfa giden öğrencilerin katılımcı mizah anlayışları arasında farka rastlanmıştır. Diğer sınıflar arasında ise bu alt başlıkta herhangi bir farka rastlanmamıştır. Yine aynı şekilde Kendini geliştirici mizah,saldırgan mizah ve kendini yıkıcı mizah alt başlıklarının ortalamalarında ise sınıflar arasında manidar bir farklılık ortaya çıkmamıştır.Yapılan f testi bu durumu daha net ortaya koymuştur.

Tablo 9.

Öğrencilerin sınıf düzeyine göre mizah anlayışlarındaki farklılaşmaya ilişkin değişkenlik çözümlemesi özet çizelgesi testi

		KT	df	KO	F	p.
Katılımcı Mizah	Gruplar arası	789,988	3	263,329	4,185*	,006
	Grup içi	20385,375	324	62,918		
	Toplam	21175,363	327			
Kendini Geliştirici Mizah	Gruplar arası	189,797	3	63,266	,773	,510
	Grup içi	26517,298	324	81,844		
	Toplam	26707,095	327			
Saldırgan Mizah	Gruplar arası	190,479	3	63,493	1,227	,300
	Grup içi	16772,497	324	51,767		
	Toplam	16962,976	327			
Kendini Yıkıcı Mizah	Gruplar arası	194,015	3	64,672	1,131	,336
	Grup içi	18521,055	324	57,164		
	Toplam	18715,070	327			

. $p<0,05$

Kendini geliştirici mizah KT değeri:189, f değeri: ,773 saldırgan mizah KT değeri:190, f değeri :1,227 Kendini yıkıcı mizah KT değeri:194 f değeri:1,131 çıkmıştır. Bu sonuçlar bu üç alt başlıkta sınıflar arasında mizah anlayışında bir farklılaşma olmadığını göstermektedir. Katılımcı mizah alt başlığında ise, KT değeri:789 f değeri: **4,185** ($p<0.05$) çıkmıştır. Katılımcı mizah alt başlığında gruplar arasında farklılık gözlenmiştir.

Katılımcı mizah bağımlı değişkeninin sınıflar arasındaki fark ise alttaki tabloyla gösterilmiştir.

Tablo 10.

Katılımcı mizah bağımlı değişkenindeki sınıf düzeylerinin çok yönlü karşılaştırma tablosu

Bağımlı Değişken	(I) Sınıf	(J) Sınıf	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	p.
Katılımcı Mizah	7,00	8,00	,6040	0,974
		9,00	-,5407	0,987
		10,00	-2,9646	0,158
	8,00	9,00	-1,1447	0,813
		10,00	-3,5686	0,004
	9,00	10,00	-2,4239	0,241

Öğrencilerin sınıf düzeylerindeki farklılaşmaya ilişkin yapılan f testinde katılımcı mizah alt başlığında farklılaşma olduğu görülmüştü, katılımcı mizah alt başlığında yapılan çok yönlü karşılaştırmada 7.-8.-9. sınıflar arasında 10.-9.-7. sınıflar arasında 7.-9. sınıflar arasında farklılaşma görülmemiştir. 8. ve 10 sınıfların ortalamaları arasında fark görülmüştür(fark=-3,5686)($p=0,004$)

8. sınıf öğrencilerinin ortaöğretim seçme sınavına hazırlıkları ve yaşadıkları yoğun stresin katılımcı mizahlarındaki çıkan düşük sonucun bir sebebi olabileceği ve 10. sınıf öğrencilerinin hem ortaöğretim kurumunda arkadaşlarına ve okula adapte olmuş olmaları hem de şimdilik üniversite sınavlarından bir nebze daha kendilerini uzak hissetmeleri , öğrencileri rahatlatmakta ve bu durumda katılımcı mizah güçlerini ortaya çıkarmaktadır düşüncesine varılabilir.

IV. 2. Öğrencilerin Sınıf Atmosferine Yönelik Algıları

Bu bölümde Öğrencilerin sınıf atmosferine yönelik algılarının ne yönde olduğuna dair veriler ortaya konup yorumlanmıştır. Öğrencilere uygulanan sınıf atmosferi anketinde ki altı (6)alt başlık ve her alt başlığın içindeki anket soruları öğrencilerden alınan verilere göre yorumlanmıştır. Öğretmen desteği,öğrenci katılımı, sınıf kuralları, sınıf iletişimi, sınıf iklimi, sınıf disiplini, olarak belirlenen altı(6) alt başlığın her bir maddesinin yüzde ve frekans değerleri ortaya konulmuş ve yorumlanmıştır.

IV.2.1. Öğretmen Desteğine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışlar

Bu alt bölümde, öğrencilerin öğretmen desteğini oluşturan davranışlar konusundaki algılarına ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

IV.2.1.1. Bütün Öğrencilerin Öğretmen Desteğine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Mizah Tarzları Ölçeğindeki alt kategorilere ayırmadan tüm öğrencilerin karma olarak, bu bölüme göre değerlendirmeleri yapılacaktır. Yüzde ve frekans değerleri dağılımı aşağıdadır.(Tablo 11)

Tablo 11.

Bütün Öğrencilerin Öğretmen Desteğine ilişkin Öğrenci Algıları

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen öğrencileriyle kişisel olarak ilgilenir	58	17,7	85	25,9	107	32,6	51	15,5	27	8,2
Öğretmen öğrencilerin soru sormasına yada cevap vermesine imkan vermeksizin dersini anlatır	128	39	88	26,8	69	21	25	7,6	18	5,5
Öğretmen çalışmalarında güçlük çeken öğrencilere yardım eder	29	8,8	35	10,7	89	27,1	101	30,8	74	22,6
Bu sınıfta öğretmen arkadaş gibidir	38	11,6	59	18	93	28,4	62	18,9	76	23,2
Öğretmen öğrencilere yardım etmek için takip ettiği yöntemin dışına çıkar	86	26,2	74	22,6	109	33,2	37	11,3	22	6,7

Öğrenciler, öğretmenlerinin kendileri ile kişisel olarak ilgilendiklerini bazen (%32,6) seçeneğini ağırlıklı olarak işaretleyerek göstermişlerdir. Öğretmenlerinin kendileriyle nadiren ve hemen hemen hiç ilgilendiğini söyleyen öğrenci yüzdesi toplamı : 43,6 dir. öğretmenlerin kendileriyle sık sık ve çok sık ilgilendiğini söyleyen öğrenci yüzdesi toplamı ise: 23,7 dir. Bu verilere bakıldığında öğretmenlerin öğrencilerle kişisel olarak istenilen düzeyde ilgilenmedikleri sonucuna varılabilir.

Öğrenciler, öğretmenlerini kendilerine soru sormadan veya sorulan sorulara cevap vermelerine imkan verilmeden dersi anlatır sorusuna ağırlıklı olarak hemen hemen hiç (%39) cevabını vermişlerdir. Bu soruya verilen sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı ise:13,1 dir. Öğrencilerden elde edilen bu verilere göre dersler öğrenci merkezli olarak işlediği söylenebilir.

Öğrenciler, öğretmenlerinin çalışmalarda güçlük çeken öğrencilere yardım etme tutumları ile ilgili soruya ağırlıklı olarak sık sık (%30,8)cevabını vermişlerdir. Bu soruya verilen hemen hemen hiç ve nadiren cevaplarının yüzdeleri toplamı ise:%19,5 dir. Bu soruya verilen sık sık ve çok sık seçenekleri yüzdeleri toplamı ise: %56,4 dür. Veriler dikkate alındığında çalışmalarda güçlük çeken öğrencilere öğretmenlerin yardım ettiği sonucu ağırlıklı bir ifade ile ortaya çıkmaktadır.

Öğrenciler, öğretmenlerinin arkadaş gibi oldukları ile ilgili sorulan soruya ağırlıklı olarak bazen (%28,4) cevabını vermişlerdir. Bu soruya verilen bazen, hemen hemen hiç ve nadiren cevapları yüzdesi toplamı ise: %58 sık sık ve çok sık seçenekleri yüzdeleri toplamı ise:%42 dir. Bu verilere göre öğretmenlerin sınıfta otoriteyi kaybetmeden öğrencilerle arkadaş ilişkisi kurmaya çalıştığı ve bazen arkadaş gibi davrandığı kanısına varılabilir.

Öğretmen, öğrencilere yardım etmek için takip ettiği yöntemin dışına çıkar sorusuna ağırlıklı olarak bazen (%33,2) cevabı verilmiştir.bu soruya verilen hemen hemen hiç ve nadiren cevaplarının yüzdesi toplamı:%48,8 sık sık ve çok sık cevaplarının yüzdesi ise: %18 dir.Öğretmenlerin öğrencilere yardım etmek için izledikleri yöntemin dışına çıkmaları nadiren gerçekleşmektedir.

IV.2.1.2. Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğretmen Desteğine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 12) ve yorumlanmıştır. Aşağıda öğretmen desteğine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 12.**Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğretmen Desteğine İlişkin Algıları**

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen öğrencileriyle kişisel olarak ilgilenir	46	18,8	68	27,8	78	31,8	36	14,7	17	6,9
Öğretmen öğrencilerin soru sormasına yada cevap vermesine imkan vermeksizin dersini anlatır	95	38,8	71	29	52	21,2	15	6,1	12	4,9
Öğretmen çalışmalarında güçlük çeken öğrencilere yardım eder	22	9	26	10,6	71	29	78	31,8	48	19,6
Bu sınıfta öğretmen arkadaş gibidir	32	13,1	45	18,4	64	26,1	54	22	50	20,4
Öğretmen öğrencilere yardım etmek için takip ettiği yöntemin dışına çıkar	66	26,9	57	23,3	87	35,5	21	8,6	14	5,7

“Öğretmen öğrencileriyle kişisel olarak ilgilenir.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap Bazen(%31,8) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%46,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%21,6 olarak tespit edilmiştir.

“Öğretmen öğrencilerin soru sormasına yada cevap vermesine imkan vermeksizin dersini anlatır.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap hemen hemen hiç(%38,8) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%67,8 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%11 bazen seçeneği ise:%21,2 olduğu görülmüştür.

“Öğretmen çalışmalarında güçlük çeken öğrencilere yardım eder” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%31,8)seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%19,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%51,4 bazen seçeneği ise:%20 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğretmen arkadaş gibidir” sorusuna verilen cevap bazen (%26,1) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri

toplamı:%31,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,4 olarak tespit edilmiştir.

“Öğretmen öğrencilere yardım etmek için takip ettiği yöntemin dışına çıkar.” sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%35,5) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%50,2 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%14,3 olarak tespit edilmiştir.

IV.2.2.3. Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğretmen Desteğine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 13) ve yorumlanmıştır. Aşağıda öğretmen desteğine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 13.

Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğretmen Desteğine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen öğrencileriyle kişisel olarak ilgilenir	2	22,2	1	11,1	4	44,4	2	22,2	0	0
Öğretmen öğrencilerin soru sormasına yada cevap vermesine imkan vermeksizin dersini anlatır	2	22,2	3	33,3	3	33,3	0	0	1	11,1
Öğretmen çalışmalarında güçlük çeken öğrencilere yardım eder	0	0	0	0	2	22,2	3	33,3	4	44,4
Bu sınıfta öğretmen arkadaş gibidir	0	0	1	11,1	4	44,4	0	0	4	44,4
Öğretmen öğrencilere yardım etmek için takip ettiği yöntemin dışına çıkar	1	11,1	2	22,2	4	44,4	2	22,2	0	0

“Öğretmen öğrencileriyle kişisel olarak ilgilenir.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap Bazen(%44,4) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde

değerleri toplamı:%33,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%22 olarak tespit edilmiştir. Çok sık seçeneğinin ise işaretlenmediği görülmüştür.

“Öğretmen öğrencilerin soru sormasına yada cevap vermesine imkan vermeksizin dersini anlatır.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap nadiren(%33,3) ve bazen (33,3) seçenekleri olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%55,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%11,1 olduğu görülmüştür. Sık sık seçeneğinin ise işaretlenmediği görülmüştür.

“Öğretmen çalışmalarında güçlük çeken öğrencilere yardım eder” sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%44,4)seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%0 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%77,7 bazen seçeneği ise:%22,2 olarak tespit edilmiştir. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerini hiçbir öğrenci işaretlememiştir.

“Bu sınıfta öğretmen arkadaş gibidir” sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%44,4) ve çok sık (%44,4) seçenekleri olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%11,1 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 olarak tespit edilmiştir. Hemen hemen hiç ve sık sık seçenekleri öğrenciler tarafından işaretlenmemiştir.

“Öğretmen öğrencilere yardım etmek için takip ettiği yöntemin dışına çıkar.”sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%44,4) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%22,2 olarak tespit edilmiştir. Çok sık seçeneği öğrenciler tarafından işaretlenmemiştir.

IV.2.1. 4. Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğretmen Desteğine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 14) ve yorumlanmıştır. Aşağıda öğretmen desteğine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 14.

Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğretmen Desteğine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen öğrencileriyle kişisel olarak ilgilenir	8	13,3	13	21,7	22	36,7	9	15	8	13,3
Öğretmen öğrencilerin soru sormasına yada cevap vermesine imkan vermeksizin dersini anlatır	27	45	10	16,7	12	20	6	10	5	8,3
Öğretmen çalışmalarında güçlük çeken öğrencilere yardım eder	7	11,7	7	11,7	11	18,3	17	28,3	18	30
Bu sınıfta öğretmen arkadaş gibidir	5	8,3	10	16,7	22	36,7	5	8,3	18	30
Öğretmen öğrencilere yardım etmek için takip ettiği yöntemin dışına çıkar	15	25	14	23,3	16	26,7	10	16,7	5	8,3

“Öğretmen öğrencileriyle kişisel olarak ilgilenir.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap Bazen(%36,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%35 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,3 olarak tespit edilmiştir.

“Öğretmen öğrencilerin soru sormasına yada cevap vermesine imkan vermeksizin dersini anlatır.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap hemen hemen hiç(%45) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%61,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%18,3 bazen seçeneğinin ise:%20 olduğu görülmüştür. “Öğretmen çalışmalarında güçlük çeken öğrencilere yardım eder.” sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%30)seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%23,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%58,3 bazen seçeneği ise:%18,3 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğretmen arkadaş gibidir” sorusuna verilen cevap bazen (%36,7) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%25 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%38,3 olarak tespit edilmiştir.

“Öğretmen öğrencilere yardım etmek için takip ettiği yöntemin dışına çıkar.” sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%26,7) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%48,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%25 olarak tespit edilmiştir.

IV.2.1.5. Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğretmen Desteğine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 15) ve yorumlanmıştır. Aşağıda öğretmen desteğine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 15.

Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğretmen Desteğine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen öğrencileriyle kişisel olarak ilgilenir	2	14,3	3	21,4	3	21,4	4	28,6	2	14,3
Öğretmen öğrencilerin soru sormasına yada cevap vermesine imkan vermeksizin dersini anlatır	4	28,6	4	28,6	2	14,3	4	28,6	0	0
Öğretmen çalışmalarında güçlük çeken öğrencilere yardım eder	0	0	2	14,3	5	35,7	3	21,4	4	28,6
Bu sınıfta öğretmen arkadaş gibidir	1	7,1	3	21,4	3	21,4	3	21,4	4	28,6
Öğretmen öğrencilere yardım etmek için takip ettiği yöntemin dışına çıkar	4	28,6	1	7,1	2	14,3	4	28,6	3	21,4

“Öğretmen öğrencileriyle kişisel olarak ilgilenir.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%28,6) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde

değerleri toplamı:%35,8 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,9 bazen seçeneği:%21,4 olarak tespit edilmiştir.

“Öğretmen öğrencilerin soru sormasına yada cevap vermesine imkan vermeksizin dersini anlatır.” Sorusuna verilen belirleyici bir ağırlıklı cevap olmamıştır, 4 seçenek hemen hemen hiç,nadiren ve sık sık seçenekleri en yüksek eşit yüzde değerlerine sahip olmuşlardır.Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%57,2 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,6 bazen seçeneği ise:%14,3 olduğu görülmüştür. Çok sık seçeneği ise hiçbir öğrenci tarafından tercih edilmemiştir.

“Öğretmen çalışmalarında güçlük çeken öğrencilere yardım eder” sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%35,7)seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%14,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%50 olarak tespit edilmiştir. Hemen hemen hiç seçeneği ise işaretlenmemiştir.

“Bu sınıfta öğretmen arkadaş gibidir” sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%28,6) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%50 bazen seçeneği:%21,4 olarak tespit edilmiştir.

“Öğretmen öğrencilere yardım etmek için takip ettiği yöntemin dışına çıkar.”sorusuna verilen ağırlıklı cevaplar hemen hemen hiç (%28,6) ve sık sık (%28,6) seçenekleri olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%35,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%50 bazen seçeneği:%14,3 olarak tespit edilmiştir.

Öğretmen desteği bölümü, bütün öğrenciler ve mizah yaşantıları ölçeğindeki dört kategoriye göre değerlendirilmiş ve şu sonuca varılmıştır: öğretmenlerin öğrencileri ile kişisel olarak ilgilenmeleri bazen rastlanan bir olay haline gelmiştir. Öğretmenler, öğrencilerinin soru sormalarına izin vererek dersi anlatmaktadırlar. Çalışmalarında güçlük çeken öğrencilere sık sık yardım edilmektedir. Genel olarak öğretmen öğrencilerle bazen arkadaş gibi olmaktadır. Kendini yıkıcı mizah yapısına sahip öğrenciler ise öğretmeni çok sık olarak arkadaş gibi görmektedirler. Öğretmen öğrencilere yardımcı olmak için takip ettiği yöntemin dışına bazen çıkmaktadır, genel olarak sürekli aynı yöntemi izlemektedir. Kendini yıkıcı mizah yapısına sahip öğrencilere göre ise öğretmen takip ettiği yöntemin dışına hiç çıkmamaktadır. Genel olarak bakıldığında öğrenciler, öğretmen desteğini bazen aldıklarını ifade etmektedirler,

fakat kendini yıkıcı mizah yapısına sahip öğrenciler öğretmen desteği konusunda olumlu bir tutum sergilemişlerdir. Bu öğrencilerin içine kapanık durumlarından ötürü, öğretmenlerinin bu öğrencileri ile beklide kişisel olarak daha fazla ilgi göstermeleri bu faktörü ortaya çıkarmıştır.

IV.2.2. Öğrenci Katılımına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışlar

Bu alt bölümde, öğrencilerin, öğrenci katılımını oluşturan davranışlar konusundaki algılarına ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

IV.2.2.1 Bütün Öğrencilerin, Öğrenci Katılımına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

öğrenci katılımına ilişkin 5 madde bulunmakta ve bu maddelere verilen cevaplar frekans ve yüzde değerleri olarak sunulmuş(Tablo 16), yorumlanmıştır.

Tablo 16.
Öğrenci Katılımına İlişkin Öğrenci Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıftaki tartışmalar sırasında öğrenciler düşüncelerini belirtirler	22	6,7	43	13,1	69	21	104	31,7	90	27,4
Öğrenciler soruların cevaplarını araştırmadan çok ders kitaplarından bulurlar	55	16,8	82	25	75	22,9	81	24,7	35	10,7
Öğrenciler sınıf tartışmalarında ortaya çıkan soruları cevaplamak için araştırma yaparlar	52	15,9	68	20,7	97	29,6	70	21,3	41	12,5
Tüm öğrenciler sınıfta birbirinden farklı kitap,materyal ve araç kullanırlar	65	19,8	68	20,7	86	26,2	60	18,3	49	14,9
Tüm öğrenciler sınıfta aynı zamanda aynı çalışmayı yaparlar.	38	11,6	69	21	74	22,6	85	25,9	62	18,9

Öğrenciler, “Sınıftaki tartışmalar sırasında öğrenciler düşüncelerini belirtirler” sorusuna verdikleri ağırlıklı cevap sık sık (%31,7)seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%19,8 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı :%59,1 dir. Öğrencilerin büyük bir kısmı sınıf tartışmalarına katılım

olduğunu destekleyici yönde görüş bildirmişler, çok düşük bir yüzde ise tartışmalar esnasında düşüncelerin belirtilmediğini söylemişlerdir.

Öğrenciler soruların cevaplarını araştırmaktan çok ders kitaplarından bulurlar, sorusuna ağırlıklı verilen cevap nadiren(%25) seçeneği olmuştur. Sık sık seçeneğinin yüzdesi(%24,7) nadiren seçeneğinin yüzdesi birbirine çok yakın çıkmıştır. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%41,8 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı.%35,4 dür. Soruların cevaplarının değişik kaynaklardan araştırıldığı sonucu çıkmış olsa da yinede ders kitaplarının hazırcı bir anlayış ile kullanıldığı sonucuna da varılmaktadır.

Öğrenciler sınıf tartışmalarında ortaya çıkan soruları cevaplamak için araştırma yaparlar sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%29,6) seçeneği çıkmıştır. Hemen hemen hiç ve nadiren seçenekleri toplamı:%36,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı ise :%33,8 dir. Sınıf tartışmalarında ortaya çıkan soruları cevaplamak için öğrencilerin araştırma yapmaları bazen gerçekleşmektedir. Bu durum ise sorulara verilen cevapların genellikle kalıp cevaplar oldukları ve araştırmaya sonucu ortaya çıkmış olmayan bu cevapların öğrencilerdeki araştırmaya olan ilginin yetersizliğini göstermektedir. Eğitim ve öğretimin olmazsa olmazlarından biriside araştırma yaparak öğrenmektir.

“Tüm öğrenciler sınıfta birbirinden farklı kitap, materyal ve araç kullanırlar” sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%26,2)seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçenekleri yüzdeleri toplamı:40,5 sık sık ve çok sık seçenekleri yüzdeleri toplamı:%33,2 dir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin sınıfta farklı materyal kullanmadıkları söylenebilir.

“Tüm öğrenciler sınıfta aynı zamanda aynı çalışmayı yaparlar” sorusun verilen ağırlıklı cevap sık sık (%25,9) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadir seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%32,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı ise:44,8 bazen seçeneği ise:%22,6 olmuştur.

IV.2.2.2. Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğrenci Katılımına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 17) ve yorumlanmıştır. Aşağıda öğrenci katılımına ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 17.

Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğrenci Katılımına İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıftaki tartışmalar sırasında öğrenciler düşüncelerini belirtirler	15	6,1	29	11,8	57	23,3	82	33,5	62	25,3
Öğrenciler soruların cevaplarını araştırmadan çok ders kitaplarından bulurlar	44	18	58	23,7	56	22,9	63	25,7	24	9,8
Öğrenciler sınıf tartışmalarında ortaya çıkan soruları cevaplamak için araştırma yaparlar	38	15,5	58	23,7	77	31,4	48	19,6	24	9,8
Tüm öğrenciler sınıfta birbirinden farklı kitap,materyal ve araç kullanırlar	52	21,2	52	21,2	63	25,7	45	18,4	33	13,5
Tüm öğrenciler sınıfta aynı zamanda aynı çalışmayı yaparlar.	28	11,4	57	23,3	51	20,8	66	26,9	43	17,6

“Sınıftaki tartışmalar sırasında öğrenciler düşüncelerini belirtirler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%33,5) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%17,9 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%58,8 bazen seçeneği ise:%23,3 olarak belirlenmiştir.

“Öğrenciler soruların cevaplarını araştırmadan çok ders kitaplarından bulurlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%25,7)seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%41,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%35,5 bazen seçeneği ise:%22,9 olarak belirlenmiştir.

“Öğrenciler sınıf tartışmalarında ortaya çıkan soruları cevaplamak için araştırma yaparlar.”sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%31,4) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%39,2 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%29,4 olarak tespit edilmiştir.

“Tüm öğrenciler sınıfta birbirinden farklı kitap, materyal ve araç kullanırlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%25,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren

seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%31,9 olduğu görülmüştür.

“Tüm ğrenciler sınıfta aynı zamanda aynı çalışmayı yaparlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%26,9) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%34,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,5 bazen seçeneği ise:20,8 olarak belirlenmiştir.

IV.2.2.3. Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip ğrencilerin, ğrenci katılımına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 18) ve yorumlanmıştır. Aşağıda ğrenci katılımına ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 18.

Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip ğrencilerin, ğrenci Katılımına İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıftaki tartışmalar sırasında öğrenciler düşüncelerini belirtirler	1	11,1	3	33,3	2	22,2	1	11,1	2	22,2
Öğrenciler soruların cevaplarını araştırmadan çok ders kitaplarından bulurlar	1	11,1	3	33,3	5	55,6	0	0	0	0
Öğrenciler sınıf tartışmalarında ortaya çıkan soruları cevaplamak için araştırma yaparlar	3	33,3	1	11,1	1	11,1	1	11,1	3	33,3
Tüm ğrenciler sınıfta birbirinden farklı kitap,materyal ve araç kullanırlar	2	22,2	1	11,1	2	22,2	3	33,3	1	11,1
Tüm ğrenciler sınıfta aynı zamanda aynı çalışmayı yaparlar.	1	11,1	2	22,2	1	11,1	3	33,3	2	22,2

“Sınıftaki tartışmalar sırasında öğrenciler düşüncelerini belirtirler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap nadiren (%33,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren

seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%44,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%33,3 bazen seçeneği ise:%22,2 olarak belirlenmiştir.

“ğrenciler soruların cevaplarını araştırmadan çok ders kitaplarından bulurlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%55,6)seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%0 olarak belirlenmiştir. Sık sık ve çok sık seçenekleri öğrenciler tarafından işaretlenmemiştir.

“ğrenciler sınıf tartışmalarında ortaya çıkan soruları cevaplamak için araştırma yaparlar.” sorusuna verilen ağırlıklı cevap hemen hemen hiç(%33,3) ve çok sık (%33,3) seçenekleri olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%44,4 bazen seçeneği ise:%11,1 olarak tespit edilmiştir.

“Tüm ğrenciler sınıfta birbirinden farklı kitap, materyal ve araç kullanırlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%33,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,3 bazen seçeneği ise:%22,2 olduğu grlmştir.

“Tüm ğrenciler sınıfta aynı zamanda aynı çalışmayı yaparlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%33,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%55,2 bazen seçeneği ise:11,1 olarak belirlenmiştir.

IV.2.2.4. Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip ğrencilerin, ğrenci Katılımına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 19) ve yorumlanmıştır. Aşağıda ğrenci katılımına ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 19.

Kendini geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğrenci Katılımına İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıftaki tartışmalar sırasında öğrenciler düşüncelerini belirtirler	4	6,7	10	16,7	8	13,3	18	30	20	33,3
Öğrenciler soruların cevaplarını araştırmadan çok ders kitaplarından bulurlar	8	13,3	17	28,3	12	20	16	26,7	7	11,7
Öğrenciler sınıf tartışmalarında ortaya çıkan soruları cevaplamak için araştırma yaparlar	8	13,3	9	15	14	23,3	17	28,3	12	20
Tüm öğrenciler sınıfta birbirinden farklı kitap,materyal ve araç kullanırlar	11	18,3	13	21,7	19	31,7	4	6,7	13	21,7
Tüm öğrenciler sınıfta aynı zamanda aynı çalışmayı yaparlar.	9	15	7	11,7	17	28,3	14	23,3	13	21,7

“Sınıftaki tartışmalar sırasında öğrenciler düşüncelerini belirtirler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%33,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%23,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%63,3 bazen seçeneği ise:%13,3 olarak belirlenmiştir.

“Öğrenciler soruların cevaplarını araştırmadan çok ders kitaplarından bulurlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap nadiren (%28,3) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%41,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%38,4 bazen seçeneği ise:%20 olarak belirlenmiştir.

“Öğrenciler sınıf tartışmalarında ortaya çıkan soruları cevaplamak için araştırma yaparlar.” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%28,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%48,3 bazen seçeneği:%23,3 olarak tespit edilmiştir. “Tüm öğrenciler sınıfta birbirinden farklı kitap, materyal ve araç kullanırlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%31,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%40 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,4 olduğu görülmüştür.

“Tüm öğrenciler sınıfta aynı zamanda aynı çalışmayı yaparlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%28,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%26,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%45 olarak belirlenmiştir.

IV.2.2.5. Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğrenci Katılımına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 20) ve yorumlanmıştır. Aşağıda öğrenci katılımına ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 20.

Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Öğrenci Katılımına İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıftaki tartışmalar sırasında öğrenciler düşüncelerini belirtirler	2	14,3	1	7,1	2	14,3	3	21,4	6	42,9
Öğrenciler soruların cevaplarını araştırmadan çok ders kitaplarından bulurlar	2	14,3	4	28,6	2	14,3	2	14,3	4	28,6
Öğrenciler sınıf tartışmalarında ortaya çıkan soruları cevaplamak için araştırma yaparlar	3	21,4	5	35,7	4	28,6	0	0	2	14,3
Tüm öğrenciler sınıfta birbirinden farklı kitap,materyal ve araç kullanırlar	0	0	2	14,3	2	14,3	8	57,1	2	14,3
Tüm öğrenciler sınıfta aynı zamanda aynı çalışmayı yaparlar.	0	0	3	21,4	5	35,7	2	14,3	4	28,6

“Sınıftaki tartışmalar sırasında öğrenciler düşüncelerini belirtirler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%42,9) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%21,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%64,3 bazen seçeneği ise:%14,3 olarak belirlenmiştir.

“Öğrenciler soruların cevaplarını araştırmadan çok ders kitaplarından bulurlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevaplar nadiren (%28,6)ve çok sık(%28,6) seçenekleri olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,9

sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,9 bazen seçeneği ise:%14,3 olarak belirlenmiştir.

“Öğrenciler sınıf tartışmalarında ortaya çıkan soruları cevaplamak için araştırma yaparlar.” sorusuna verilen ağırlıklı cevap nadiren (%35,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%57,1 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%14,3 bazen seçeneği:%28,6 olarak tespit edilmiştir. Sık sık seçeneği öğrenciler tarafından işaretlenmemiştir.

“Tüm öğrenciler sınıfta birbirinden farklı kitap, materyal ve araç kullanırlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%57,1) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%14,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%71,4 bazen seçeneği:%14,3 olduğu görülmüştür. Hemen hemen hiç seçeneği öğrenciler tarafından işaretlenmemiştir.

“Tüm öğrenciler sınıfta aynı zamanda aynı çalışmayı yaparlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%35,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%21,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,9 olarak belirlenmiştir. Hemen hemen hiç seçeneği öğrenciler tarafından işaretlenmemiştir.

Öğrencilerin tamamı ve mizah tarzları ölçeğindeki dört kategorideki öğrencilerin öğrenci katılımı hakkındaki düşünceleri şu şekildedir: sınıf tartışmaları(sınıf çalışmaları) sırasında öğrencilerin geneli düşüncelerin sık sık belirtildiğini ifade ederken, saldırgan mizah yapısındaki öğrenciler düşüncelerin nadiren ifade edildiğini belirtmişlerdir. Öğrenciler soruların cevaplarını araştırma yaparak bulduklarını belirtirlerken, katılımcı mizah yapısına sahip öğrencilerin soru cevaplarının sınıf genelinde araştırma yapmak yerine ders kitaplarından bulunduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler ortaya çıkan tartışma sorularını araştırma yapmayı bazen gerçekleştirmektedirler fakat kendini geliştirici mizah yapısına sahip öğrenciler sık sık araştırma yapıldığını savunmuşlardır. Olumlu mizah yapısına sahip öğrenciler(katılımcı ve kendini geliştirici mizah anlayışı) sınıfta öğrencilerin farklı kitap ve materyal kullanmadıklarını ifade ederken, olumsuz mizah yapısına sahip(saldırgan ve kendini yıkıcı mizah anlayışı) öğrenciler, sınıfta öğrencilerin farklı kitap ve materyal kullandıklarını ifade etmektedirler. Ortalama itibarıyla öğrenciler aynı zamanda aynı çalışmaların sınıfta yapıldığını ifade etmişlerdir.

Olumsuz mizah yapısına sahip öğrencilerin öğrenci katılımlarının olumlu mizah yapısına sahip öğrencilere göre daha düşük olduğu görülmüştür.

IV.2.3. Sınıf Kurallarına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışlar

Bu alt bölümde, öğrencilerin, Sınıf Kurallarını oluşturan davranışlar konusundaki algılarına ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

IV.2.3.1. Bütün Öğrencilerin Sınıf Kurallarına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölümde sınıf kurallarına ilişkin 5 madde bulunmaktadır. Sınıf kurallarının sınıf atmosferine olan etkisi ile ilgili bu 5 maddeye verilen cevapların frekans ve yüzdelik değerleri sunulmuş(Tablo 21), yorumlanmıştır.

Tablo 21.

Bütün Öğrencilerin Sınıf Kurallarına İlişkin Öğrenci Algıları

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrenciler, grup çalışmaları için kendi eşlerini seçerler	30	9,1	37	11,3	69	21	109	33,2	83	25,3
Sınıfta öğrencilerin nereye oturacağına öğretmen karar verir.	52	15,9	42	12,8	63	19,2	69	21	102	31,1
Bu sınıfta öğrencilerin uyacağı kurallar açıktır.	28	8,5	41	12,5	53	16,2	117	35,7	89	27,1
Sınıfta tartışmaların ne kadar süreceğine öğretmen karar verir.	43	13,1	55	16,8	75	22,9	87	26,5	68	20,7
Öğretmen öğrencilerin kurallara uymaması halinde ne olacağını önceden açıklar.	21	6,4	33	10,1	43	13,1	126	38,4	105	32

“Öğrencilerin, grup çalışmaları içinde kendi eşlerini seçerler” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%33,2) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren cevaplarının yüzdeleri toplamı:%20,4 sık sık ve çok sık cevapları yüzdeleri toplamı:%58,5 bazen seçeneği:%21 olarak ifade edilmiştir. Öğrencilerin grup çalışmalarında kendi eşlerini seçtikleri demokratik bir sınıf ortamı olduğu dayatmacı öğretmen yapısının grup çalışmalarında olmadığı sonucu çıkmaktadır.

“Sınıfta öğrencilerin nereye oturacağına öğretmen karar verir.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık(%31,1)olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren

seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%28,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%52,1 bazen seçeneğinin yüzdesi:%19,2 olarak belirlenmiştir.

“Bu sınıfta öğrencilerin uyacağı kurallar açıktır” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%35,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%21 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%62,8 bazen seçeneği:%16,2 olarak belirlenmiştir.

“sınıfta tartışmaların ne kadar süreceğine ğretmen karar verir” seçeneğine verilen ağırlıklı cevap sık sık(%26,5) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%29,9 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%47,2 bazen seçeneği :%22,9 olarak tespit edilmiştir.

“ğretmen öğrencilerin kurallara uymaması halinde ne olacağını önceden açıklar” seçeneğine verilen ağırlıklı cevap sık sık(%38,4) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%16,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%70,4 bazen seçeneği:%13,1 olarak tespit edilmiştir.

IV.2.3.2. Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip ğrencilerin, Sınıf Kurallarına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 22) ve yorumlanmıştır. Aşağıda sınıf kurallarına ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 22.

Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Kurallarına İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrenciler, grup çalışmaları için kendi eşlerini seçerler	23	9,4	23	9,4	54	22	87	35,5	58	23,7
Sınıfta öğrencilerin nereye oturacağına öğretmen karar verir.	41	16,7	32	13,1	46	18,8	48	19,6	78	31,8
Bu sınıfta öğrencilerin uyacağı kurallar açıktır.	23	9,4	29	11,8	34	13,9	91	37,1	68	27,8
Sınıfta tartışmaların ne kadar süreceğine öğretmen karar verir.	28	11,4	37	15,1	59	24,1	70	28,6	51	20,8
Öğretmen öğrencilerin kurallara uymaması halinde ne olacağını önceden açıklar.	15	6,1	25	10,2	29	11,8	100	40,8	76	31

“Öğrenciler grup çalışmaları içinde kendi eşlerini seçerler.” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%35,5) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%18,8 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%59,2 bazen seçeneği ise:%22 olmuştur.

“Sınıfta öğrencilerin nereye oturacağına öğretmen karar verir.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık(%31,8) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%29,8 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%51,4 bazen seçeneği ise:%18,8 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrencilerin uyacağı kurallar açıktır.” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%37,1) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%21,2 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%64,9 bazen seçeneği ise:%13,9 olmuştur.

“Sınıfta tartışmaların ne kadar süreceğine öğretmen karar verir.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%28,69 seçeneğidir. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%26,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%49,4 bazen seçeneği ise:%24,1 olarak tespit edilmiştir.

“Öğretmen öğrencilerin kurallara uymaması halinde ne olacağını önceden açıklar” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%40,8) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%16,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%71,8 bazen seçeneği ise:%11,8 olarak tespit edilmiştir.

IV.2.3.3. Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Kurallarına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 23) ve yorumlanmıştır. Aşağıda Sınıf Kurallarına ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 23.

Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Kurallarına İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrenciler, grup çalışmaları için kendi eşlerini seçerler	3	33,3	0	0	1	11,1	3	33,3	2	22,2
Sınıfta öğrencilerin nereye oturacağına öğretmen karar verir.	0	0	3	33,3	0	0	2	22,2	4	44,4
Bu sınıfta öğrencilerin uyacağı kurallar açıktır.	0	0	1	11,1	3	33,3	3	33,3	2	22,2
Sınıfta tartışmaların ne kadar süreceğine öğretmen karar verir.	1	11,1	5	55,6	1	11,1	1	11,1	1	11,1
Öğretmen öğrencilerin kurallara uymaması halinde ne olacağını önceden açıklar.	1	11,1	1	11,1	0	0	1	11,1	6	66,7

“Öğrenciler grup çalışmaları içinde kendi eşlerini seçerler.”sorusuna verilen ağırlıklı cevaplar hemen hemen hiç(%33,3) ve sık sık(%33,3) seçenekleri olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%55,5 bazen seçeneği ise:%11,1 olmuştur. Nadiren seçeneği ise öğrenciler tarafından işaretlenmemiştir.

“Sınıfta öğrencilerin nereye oturacağına öğretmen karar verir.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık(%44,4) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin

yüzde değerleri toplamı:%33,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%66,6 olarak tespit edilmiştir. Hemen hemen hiç ve bazen seçenekleri öğrenciler tarafından işaretlenmemiştir.

“Bu sınıfta öğrencilerin uyacağı kurallar açıktır.” sorusuna verilen ağırlıklı cevaplar bazen(%33,3) ve sık sık(%33,3) seçenekleri olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%11,1 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%55,5 olmuştur. Hemen hemen hiç seçeneği öğrenciler tarafından işaretlenmemiştir.

“Sınıfta tartışmaların ne kadar süreceğine öğretmen karar verir.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap nadiren (%55,6) seçeneğidir. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%66,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%22,2 bazen seçeneği ise:%11,1 olarak tespit edilmiştir.

“Öğretmen öğrencilerin kurallara uymaması halinde ne olacağını önceden açıklar” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%66,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%22,2 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%77,8 olarak tespit edilmiştir. Bazı seçeneği öğrenciler tarafından tercih edilmemiştir.

IV.2.3.4. Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Kurallarına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 24) ve yorumlanmıştır. Aşağıda sınıf kurallarına ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 24.**Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Kurallarına İlişkin Algıları**

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrenciler, grup çalışmaları için kendi eşlerini seçerler	4	6,7	10	16,7	12	20	13	21,7	21	35
Sınıfta öğrencilerin nereye oturacağına öğretmen karar verir.	10	16,7	6	10	15	25	13	21,7	16	26,7
Bu sınıfta öğrencilerin uyacağı kurallar açıktır.	4	6,7	8	13,3	13	21,7	18	30	17	28,3
Sınıfta tartışmaların ne kadar süreceğine öğretmen karar verir.	12	20	10	16,7	12	20	14	23,3	12	20
Öğretmen öğrencilerin kurallara uymaması halinde ne olacağını önceden açıklar.	1	1,7	7	11,7	13	21,7	20	33,3	19	31,7

“Öğrenciler grup çalışmaları içinde kendi eşlerini seçerler.” sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık(%35) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%23,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%56,7 bazen seçeneği ise:%20 olmuştur.

“Sınıfta öğrencilerin nereye oturacağına öğretmen karar verir.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık(%26,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%26,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%48,4 bazen seçeneği ise:%25 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrencilerin uyacağı kurallar açıktır.” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%30) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%20 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%58,3 bazen seçeneği ise:%21,7 olmuştur.

“Sınıfta tartışmaların ne kadar süreceğine öğretmen karar verir.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%23,3) seçeneğidir. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%36,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%43,3 bazen seçeneği ise:%20 olarak tespit edilmiştir.

“Öğretmen öğrencilerin kurallara uymaması halinde ne olacağını önceden açıklar” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%33,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%23,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%65 bazen seçeneği ise:%21,7 olarak tespit edilmiştir.

IV.2.3.5. Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Kurallarına Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 25) ve yorumlanmıştır. Aşağıda sınıf kurallarına ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 25.

Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Kurallarına İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrenciler, grup çalışmaları için kendi eşlerini seçerler	0	0	4	28,6	2	14,3	6	42,9	2	14,3
Sınıfta öğrencilerin nereye oturacağına öğretmen karar verir.	1	7,1	1	7,1	2	14,3	6	42,9	4	28,6
Bu sınıfta öğrencilerin uyacağı kurallar açıktır.	1	7,1	3	21,4	3	21,4	5	35,7	2	14,3
Sınıfta tartışmaların ne kadar süreceğine öğretmen karar verir.	2	14,3	3	21,4	3	21,4	2	14,3	4	28,6
Öğretmen öğrencilerin kurallara uymaması halinde ne olacağını önceden açıklar.	4	28,6	0	0	1	7,1	5	35,7	4	28,6

“Öğrenciler grup çalışmaları içinde kendi eşlerini seçerler.”sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%42,9) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%57,2 bazen seçeneği ise:%14,3 olmuştur. Hemen hemen hiç seçeneği öğrenciler tarafından işaretlenmemiştir.

“Sınıfta öğrencilerin nereye oturacağına öğretmen karar verir.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%42,9) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%14,2 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%71,5 bazen seçeneği ise:%14,3 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrencilerin uyacağı kurallar açıktır.” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%35,7) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%50 bazen seçeneği ise:%21,4 olmuştur.

“Sınıfta tartışmaların ne kadar süreceğine öğretmen karar veriri.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık(%28,6) seçeneğidir. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%35,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,9 bazen seçeneği ise:%21,4 olarak tespit edilmiştir.

“Öğretmen öğrencilerin kurallara uymaması halinde ne olacağını önceden açıklar” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%35,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%64,3 bazen seçeneği ise:%7,1 olarak tespit edilmiştir. Nadiren seçeneği ise öğrenciler tarafından işaretlenmemiştir.

Bu çalışmaya katılan bütün öğrenciler ve mizah tarzları ölçeğindeki öğrenci kategorilerinin hepsi grup çalışmalarında kendi eşlerini seçtiklerini ifade ederlerken, saldırgan mizah yapısına sahip öğrenciler kendi eşlerini kendilerinin seçemediğini ifade etmişlerdir. Ve bütün öğrencilerin diğer bir ortak görüşü öğretmenin, öğrencilerin nereye oturacağına kendi karar veriyor olmasıdır. Uyulacak kuralların açık olduğu ifade edilirken, saldırgan mizah yapısına sahip öğrenciler kuralların açık olmadığını ifade etmişlerdir. Sınıfta dersle ilgili tartışmaların ne kadar süreceğine de öğretmen karar veriyor düşüncesi ağırlıktadır, saldırgan mizah yapısına sahip öğrenciler sınıf tartışmalarının ne kadar süreceğine öğretmenin değil, daha çok öğrencilerin karar verdiğini söylemişlerdir. Öğretmen öğrencilere kurallara uyulmaması halinde ne gibi yaptırımların olacağını önceden belirtir düşüncesi ise tüm öğrenciler tarafından onaylanmıştır. Saldırgan mizah yapısına sahip öğrenciler sınıf kuralları hakkında , diğer mizah yapısına sahip öğrencilere göre farklılıklar göstermişlerdir. Saldırgan mizah yapısına sahip öğrencilerin sınıf kurallarına karşı geliştirmiş oldukları refleksin, onları diğer öğrencilerden farklı düşünmeye sevk ettiği söylenebilir.

IV.2.4. Sınıf İletişimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışlar

Bu alt bölümde, öğrencilerin Sınıf İletişimini oluşturan davranışlar konusundaki algılarına ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

IV.2.4.1. Bütün Öğrencilerin, Sınıf İletişimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışlar

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuştur.(Tablo 26) ve yorumlanmıştır. Aşağıda Sınıf iletişimine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 26.
Sınıf İletişimine İlişkin Öğrenci Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf tartışmalarında öğrencilerin düşüncelerinden yararlanır.	23	7	54	16,5	81	24,7	101	30,8	69	21
Alıştırmaları yada konuyu önce bitiren öğrenciler bir sonraki konuya geçer	92	28	69	21	72	22	56	17,1	39	11,9
Bu sınıfta öğrenciler birbirlerini iyi tanır	17	5,2	24	7,3	40	12,2	84	25,6	163	49,7
Bu sınıfta öğretmen ve öğrenciler birlikte dersle ilgili tartışmalar yaparlar.	36	11	33	10,1	85	25,9	102	31,1	72	22
Bu sınıfta öğrenciler, diğerlerinin ne dediğine dikkat ederler.	34	10,4	48	14,6	99	30,2	86	26,2	61	18,6

“sınıf tartışmalarında öğrencilerin düşüncelerinden yararlanır” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%30,8) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı :%23,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı :%51,8 bazen seçeneği:%24,7 olarak tespit edilmiştir.

“Alıştırmaları yada konuyu önce bitiren öğrenciler bir sonraki konuya geçer.” seçeneğine verilen ağırlıklı cevap hemen hemen hiç (%28) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%49 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%29 bazen seçeneği ise:%22 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler birbirlerini iyi tanır” seçeneğine verilen ağırlıklı cevap çok sık(%49,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%12,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%75,3 bazen seçeneği ise:%12,2 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğretmen ve öğrenciler birlikte dersle ilgili tartışmalar yaparlar” seçeneğine verilen ağırlıklı cevap sık sık(%31,1) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%21,1 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%52,1 bazen seçeneği ise :%25,9 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler,diğerlerinin ne dediğine dikkat ederler” seçeneğine verilen ağırlıklı cevap Bazen(%30,2) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%25 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%44,8 olarak tespit edilmiştir.

IV.2.4.2. Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İletişimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 27) ve yorumlanmıştır. Aşağıda sınıf iletişimine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır

Tablo 27.

Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İletişimine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf tartışmalarında öğrencilerin düşüncelerinden yararlanır.	16	6,5	42	17,1	60	24,5	80	32,7	47	19,2
Alıştırmaları yada konuyu önce bitiren öğrenciler bir sonraki konuya geçer	75	30,6	55	22,4	53	21,6	37	15,1	25	10,2
Bu sınıfta öğrenciler birbirlerini iyi tanırlar	14	5,7	19	7,8	29	11,8	63	25,7	120	49
Bu sınıfta öğretmen ve öğrenciler birlikte dersle ilgili tartışmalar yaparlar.	23	9,4	25	10,2	63	25,7	82	33,5	52	21,2
Bu sınıfta öğrenciler, diğerlerinin ne dediğine dikkat ederler.	26	10,6	36	14,7	69	28,2	75	30,6	39	15,9

“Sınıf tartışmalarında öğrencilerin düşüncelerinden yararlanır.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%32,7) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%23,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%51,8 bazen seçeneği ise:%24,5 olduğu görülmüştür.

“Alıştırmaları ya da konuyu önce bitiren öğrenciler bir sonraki konuya geçer.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap hemen hemen hiç (%30,6) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%53 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%25,3 bazen seçeneği ise:%21,6 olduğu tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler birbirlerini iyi tanırırlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık(%49) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%13,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%74,7 bazen seçeneği ise:%11,8 olmuştur.

“Bu sınıfta öğretmen ve öğrenciler birlikte dersle ilgili tartışmalar yaparlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%33,5) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%19,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%54,6 bazen seçeneği ise:%25,7 olmuştur.

“Bu sınıfta öğrenciler, diğerlerinin ne dediğine dikkat ederler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%30,6) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%25,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%46,5 bazen seçeneği ise:%28,2 olmuştur.

IV.2.4.3. Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İletişimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 28) ve yorumlanmıştır. Aşağıda Sınıf İletişimine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 28.

Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İletişimine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf tartışmalarında öğrencilerin düşüncelerinden yararlanılır.	2	22,2	3	33,3	1	11,1	3	33,3	0	0
Alıştırmaları yada konuyu önce bitiren öğrenciler bir sonraki konuya geçer	3	33,3	1	11,1	2	22,2	2	22,2	1	11,1
Bu sınıfta öğrenciler birbirlerini iyi tanırlar	0	0	3	33,3	1	11,1	0	0	5	55,6
Bu sınıfta öğretmen ve öğrenciler birlikte dersle ilgili tartışmalar yaparlar.	1	11,1	2	22,2	2	22,2	2	22,2	2	22,2
Bu sınıfta öğrenciler, diğerlerinin ne dediğine dikkat ederler.	2	22,2	1	11,1	2	22,2	1	11,1	3	33,3

“Sınıf tartışmalarında öğrencilerin düşüncelerinden yararlanılır.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%33,3) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%55,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%33,3 bazen seçeneği ise:%11,1 olduğu görülmüştür. Çok sık seçeneği ise öğrenciler tarafından tercih edilmemiştir.

“Alıştırmaları ya da konuyu önce bitiren öğrenciler bir sonraki konuya geçer.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap hemen hemen hiç (%33,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 bazen seçeneği ise:%22,2 olduğu tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler birbirlerini iyi tanırlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%55,6) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%55,6 bazen seçeneği ise:%11,1 olmuştur. Hemen hemen hiç ve sık sık seçenekleri ise öğrenciler tarafından işaretlenmemiştir.

“Bu sınıfta öğretmen ve öğrenciler birlikte dersle ilgili tartışmalar yaparlar.”sorusuna verilen cevaplar şu şekildedir. Hemen hemen hiç ve nadiren

seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 bazen seçeneği ise:%22,2 olmuştur.

“Bu sınıfta öğrenciler, diğerlerinin ne dediğine dikkat ederler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık(%33,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%44,4 bazen seçeneği ise:%22,2 olmuştur.

IV.2.4.4. Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip ğrencilerin, Sınıf İletişimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 29) ve yorumlanmıştır. Aşağıda sınıf iletişimine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 29.

Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip ğrencilerin, Sınıf İletişimine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf tartışmalarında öğrencilerin düşüncelerinden yararlanılır.	5	8,3	7	11,7	15	25	16	26,7	17	28,3
Alıştırmaları yada konuyu önce bitiren öğrenciler bir sonraki konuya geçer	12	20	10	16,7	15	25	12	20	11	18,3
Bu sınıfta öğrenciler birbirlerini iyi tanırlar	3	5	2	3,3	6	10	18	30	31	51,7
Bu sınıfta ğretmen ve öğrenciler birlikte dersle ilgili tartışmalar yaparlar.	10	16,7	4	6,7	17	28,3	14	23,3	15	25
Bu sınıfta öğrenciler, diğerlerinin ne dediğine dikkat ederler.	5	8,3	9	15	24	40	6	10	16	26,7

“Sınıf tartışmalarında öğrencilerin düşüncelerinden yararlanılır.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%28,3) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%20 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%55 bazen seçeneği ise:%25 olduğu görülmüştür.

“Alıştırmaları ya da konuyu önce bitiren öğrenciler bir sonraki konuya geçer.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%25) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%36,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%38,3 olduğu tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler birbirlerini iyi tanırlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık(%51,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%8,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%81,7 bazen seçeneği ise:%10 olmuştur.

“Bu sınıfta öğretmen ve öğrenciler birlikte dersle ilgili tartışmalar yaparlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%28,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%23,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%48,3 olmuştur.

“Bu sınıfta öğrenciler, diğerlerinin ne dediğine dikkat ederler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%40) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%23,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%36,7 olmuştur.

IV.2.4.5. Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İletişimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 30) ve yorumlanmıştır. Aşağıda sınıf iletişimine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 30.**Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İletişimine İlişkin Algıları**

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf tartışmalarında öğrencilerin düşüncelerinden yararlanılır.	0	0	2	14,3	5	35,7	2	14,3	5	35,7
Alıştırmaları yada konuyu önce bitiren öğrenciler bir sonraki konuya geçer	2	14,3	3	21,4	2	14,3	5	35,7	2	14,3
Bu sınıfta öğrenciler birbirlerini iyi tanırlar	0	0	0	0	4	28,6	3	21,4	7	50
Bu sınıfta öğretmen ve öğrenciler birlikte dersle ilgili tartışmalar yaparlar.	2	14,3	2	14,3	3	21,4	4	28,6	3	21,4
Bu sınıfta öğrenciler, diğerlerinin ne dediğine dikkat ederler.	1	7,1	2	14,3	4	28,6	4	28,6	3	21,4

“Sınıf tartışmalarında öğrencilerin düşüncelerinden yararlanılır.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevaplar bazen(%35,7) ve çok sık(%35,7) seçenekleri olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%14,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%50 olduğu görülmüştür. Hemen hemen hiç seçeneğini ise hiçbir öğrenci işaretlememiştir.

“Alıştırmaları ya da konuyu önce bitiren öğrenciler bir sonraki konuya geçer.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%35,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%35,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%50 bazen seçeneği ise:%14,3 olduğu tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler birbirlerini iyi tanırlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık(%50) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%0 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%71,4 bazen seçeneği ise:%28,6 olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçenekleri öğrenciler tarafından tercih edilmemiştir

“Bu sınıfta öğretmen ve öğrenciler birlikte dersle ilgili tartışmalar yaparlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%28,6)olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%50 bazen seçeneği ise:%21,4 olmuştur.

“Bu sınıfta öğrenciler, diğerlerinin ne dediğine dikkat ederler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevaplar bazen(%28,6) ve sık sık(%28,6) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%21,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerlerinin toplamı:%50 olmuştur.

Sınıf iklimimi hakkındaki öğrenci görüşlerinin özeti şu şekildedir: Olumlu mizah yapısına sahip öğrenciler(Katılımcı mizah, Kendini geliştirici mizah), sınıf çalışmalarında kendilerinin düşüncelerinden yararlandığını ifade etmişler fakat olumsuz mizah anlayışına sahip öğrenciler(Saldırgan mizah, Kendini Yıkıcı mizah), sınıf çalışmalarında kendi düşüncelerinden yararlanılmadığını ifade etmişlerdir. Alıştırma veya konuyu önce bitiren öğrencilerin bir sonraki konuya geçtiklerini bütün öğrenciler hayır diyerek cevaplamışlardır, buda derslerin bütün öğrencilerin katılımında birlikte gittiğini göstermektedir, fakat kendini yıkıcı mizah yapısına sahip öğrenciler konuyu önce bitiren öğrencilerin diğerlerini beklemeden diğer konuya geçtiğini ifade etmişlerdir. Öğrenciler birbirlerini iyi tanıdıklarını ifade etmişler, olumlu ve olumsuz mizah yapısındaki öğrencilerde farklılık ortaya çıkmamıştır. Öğretmen ve öğrencilerin sınıfta birlikte tartışma ve çalışma yaptıkları ifade edilmiştir. Öğrencilerin büyük bir kısmı birbirlerinin ne dediklerine dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.

IV.2.5. Sınıf İklimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışlar

Bu alt bölümde, öğrencilerin Sınıf İklimini oluşturan davranışlar konusundaki algılarına ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

IV.2.5.1. Bütün Öğrencilerin Sınıf İklimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm yedi maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuştur.(Tablo 31) ve yorumlanmıştır. Aşağıda Sınıf iklimine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 31.
Sınıf İklimine İlişkin Öğrenci Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bu dersten sonra kendimi bir şeyler öğrenmiş hissedirim.	15	4,6	28	8,5	87	26,5	150	45,7	48	14,6
Bu sınıftaki öğrencilerden çoğu verilen ödevleri/görevleri nasıl yapacaklarını bilirler.	39	11,9	60	18,3	79	24,1	91	27,7	59	18
Bu sınıf, öğrenme için uygun bir ortamdır.	56	17,1	40	12,2	71	21,6	89	27,1	72	22
Bu sınıfta öğrenciler çoğu zaman sıkılırlar.	30	9,1	68	20,7	99	30,2	63	19,2	67	20,4
Bu sınıf, fiziksel ortamı iyi düzenlenmiş bir sınıftır.	60	18,3	63	19,2	70	21,3	78	23,8	57	17,4
Öğrencilerin bir çoğu çalışmalarının, arkadaşlarınkinden daha iyi olmasını isterler.	20	6,1	21	6,4	60	18,3	115	35,1	112	34,1
Sınıftaki öğrenciler, bu sınıfta olmaktan mutludur.	34	10,4	25	7,6	55	16,8	70	21,3	144	43,9

“Bu dersten sonra kendimi bir şeyler öğrenmiş hissedirim” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%45,7) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%13,1 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%60,4 bazen seçeneği:%26,5 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıftaki öğrencilerden çoğu verilen ödevleri/görevleri nasıl yapacaklarını bilirler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%27,7) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%30,2 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%45,7 bazen seçeneği ise:%24,1 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıf öğrenme için uygun bir ortamdır.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%27,1) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri

toplamı:%29,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%51,1 bazen seçeneği ise:%21,6 çıkmıştır.

“ Bu sınıfta öğrenciler çoğu zaman sıkılırlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%30,2) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%29,8 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%39,6 çıkmıştır.

“Bu sınıf, fiziksel ortamı iyi düzenlenmiş bir sınıftır.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık (%23,8) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%37,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%41,2 bazen seçeneği ise:%21,3 olarak tespit edilmiştir.

“Öğrencilerden bir çoğu çalışmalarının arkadaşlarınınkinden daha iyi olmasını isterler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%35,1) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı :%12,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%69,2 bazen seçeneği:%18,3 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıftaki öğrenciler, bu sınıfta olmaktan mutludur.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%43,9) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%18 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%65,2 bazen seçeneği:%16,8 olarak tespit edilmiştir.

IV.2.5.2. Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İklimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm yedi maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 32) ve yorumlanmıştır. Aşağıda sınıf iklimine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 32.

Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İklimine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bu dersten sonra kendimi bir şeyler öğrenmiş hissedirim.	9	3,7	18	7,3	66	26,9	120	49	32	13,1
Bu sınıftaki öğrencilerden çoğu verilen ödevleri/görevleri nasıl yapacaklarını bilirler.	32	13,1	43	17,6	57	23,3	70	28,6	43	17,6
Bu sınıf, öğrenme için uygun bir ortamdır.	47	19,2	25	10,2	54	22	65	26,5	54	22
Bu sınıfta öğrenciler çoğu zaman sıkılırlar.	22	9	48	19,6	78	31,8	43	17,6	53	21,6
Bu sınıf, fiziksel ortamı iyi düzenlenmiş bir sınıftır.	44	18	52	21,2	49	20	65	26,5	35	14,3
Öğrencilerin bir çoğu çalışmalarının, arkadaşlarınkinden daha iyi olmasını isterler.	11	4,5	16	6,5	41	16,7	94	38,4	83	33,9
Sınıftaki öğrenciler, bu sınıfta olmaktan mutludur.	24	9,8	16	6,5	44	18	59	24,1	102	41,6

“Bu dersten sonra kendimi bir şeyler öğrenmiş hissedirim” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%49) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%11 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%62,1 bazen seçeneği ise:%26,9 olmuştur.

“Bu sınıftaki öğrencilerden çoğu verilen ödevleri/görevleri nasıl yapacaklarını bilirler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%28,6) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%30,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%46,2 bazen seçeneği ise:%23,3 olmuştur.

“Bu sınıf öğrenme için uygun bir ortamdır.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%26,5) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri

toplamı:%29,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%48,5 bazen seçeneği ise:%22 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler çoğu zaman sıkılır” sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%31,8) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%39,2 olarak belirlenmiştir.

“Bu sınıf, fiziksel ortamı iyi düzenlenmiş bir sınıftır.” sorusuna ağırlıklı verilen cevap sık sık (26,5) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%39,2 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%40,8 bazen seçeneği ise:%20 olarak tespit edilmiştir.

“Öğrencilerin bir çoğu çalışmalarının, arkadaşlarından daha iyi olmasını isterler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%38,4) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%11 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%72,3 bazen seçeneği ise:%16,7 olmuştur.

“Bu sınıftaki öğrenciler bu sınıfta olmaktan mutludurlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%41,6) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%16,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%65,7 bazen seçeneği ise:%18 olarak görülmüştür.

IV.2.5.3. Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İklimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm yedi maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 33) ve yorumlanmıştır. Aşağıda Sınıf İklimine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 33.

Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İklimine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bu dersten sonra kendimi bir şeyler öğrenmiş hissedirim.	3	33,3	1	11,1	2	22,2	3	33,3	0	0
Bu sınıftaki öğrencilerden çoğu verilen ödevleri/görevleri nasıl yapacaklarını bilirler.	0	0	4	44,4	3	33,3	0	0	2	22,2
Bu sınıf, öğrenme için uygun bir ortamdır.	1	11,1	0	0	3	33,3	5	55,6	0	0
Bu sınıfta öğrenciler çoğu zaman sıkılırlar.	1	11,1	2	22,2	2	22,2	4	44,4	0	0
Bu sınıf, fiziksel ortamı iyi düzenlenmiş bir sınıftır.	3	33,3	1	11,1	2	22,2	1	11,1	2	22,2
Öğrencilerin bir çoğu çalışmalarının, arkadaşlarından daha iyi olmasını isterler.	2	22,2	2	22,2	3	33,3	1	11,1	1	11,1
Sınıftaki öğrenciler, bu sınıfta olmaktan mutludur.	2	22,2	2	22,2	1	11,1	1	11,1	3	33,3

“Bu dersten sonra kendimi bir şeyler öğrenmiş hissedirim” sorusuna verilen ağırlıklı cevaplar sık sık(%33,3) ve hemen hemen hiç(%33,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 bazen seçeneği ise:%22,2 olmuştur. Çok sık seçeneği öğrenciler tarafından tercih edilmemiştir.

“Bu sınıftaki öğrencilerden çoğu verilen ödevleri/görevleri nasıl yapacaklarını bilirler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap nadiren (%44,4) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%22,2 bazen seçeneği ise:%33,3 olmuştur. Hemen hemen hiç ve sık sık seçenekleri öğrenciler tarafından işaretlenmemiştir.

“Bu sınıf öğrenme için uygun bir ortamdır.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%55,6) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%11,1 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%55,6 bazen seçeneği ise:%33,3 olarak tespit edilmiştir. Nadiren ve çok sık seçenekleri öğrenciler tarafından tercih edilmemiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler çoğu zaman sıkılır” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%44,4) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 bazen seçeneği ise :%22,2 olarak belirlenmiştir. çok sık seçeneği öğrenciler tarafından tercih edilmemiştir.

“Bu sınıf, fiziksel ortamı iyi düzenlenmiş bir sınıftır.” sorusuna ağırlıklı verilen cevap hemen hemen hiç (%33,3) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 bazen seçeneği ise:%22,2 olarak tespit edilmiştir.

“Öğrencilerin bir çoğu çalışmalarının, arkadaşlarınkinden daha iyi olmasını isterler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%33,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%22,2 olmuştur.

“Bu sınıftaki öğrenciler bu sınıfta olmaktan mutludurlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%33,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 bazen seçeneği ise:%11,1 olarak görülmüştür.

IV.2.5.4. Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İklimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm yedi maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 34) ve yorumlanmıştır. Aşağıda sınıf iklimine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 34.

Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İklimine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bu dersten sonra kendimi bir şeyler öğrenmiş hissedirim.	1	1,7	7	11,7	15	25	24	40	13	21,7
Bu sınıftaki öğrencilerden çoğu verilen ödevleri/görevleri nasıl yapacaklarını bilirler.	5	8,3	11	18,3	14	23,3	18	30	12	20
Bu sınıf, öğrenme için uygun bir ortamdır.	5	8,3	12	20	12	20	18	30	13	21,7
Bu sınıfta öğrenciler çoğu zaman sıkılırlar.	6	10	13	21,7	18	30	14	23,3	9	15
Bu sınıf, fiziksel ortamı iyi düzenlenmiş bir sınıftır.	8	13,3	8	13,3	16	26,7	10	16,7	18	30
Öğrencilerin bir çoğu çalışmalarının, arkadaşlarından daha iyi olmasını isterler.	4	6,7	2	3,3	14	23,3	17	28,3	23	38,3
Sınıftaki öğrenciler, bu sınıfta olmaktan mutludur.	5	8,3	6	10	8	13,3	8	13,3	33	55

“Bu dersten sonra kendimi bir şeyler öğrenmiş hissedirim” sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%40) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%23,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%61,7 bazen seçeneği ise:%25 olmuştur.

“Bu sınıftaki öğrencilerden çoğu verilen ödevleri/görevleri nasıl yapacaklarını bilirler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%30) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%26,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%50 bazen seçeneği ise:%23,3 olmuştur.

“Bu sınıf öğrenme için uygun bir ortamdır.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%30) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%51,7 bazen seçeneği ise:%20 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler çoğu zaman sıkılır” sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%30) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%31,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%38,3 olarak belirlenmiştir.

“Bu sınıf, fiziksel ortamı iyi düzenlenmiş bir sınıftır.” sorusuna ağırlıklı verilen cevap çok sık (%30) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%26,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%46,7 bazen seçeneği ise:%26,7 olarak tespit edilmiştir.

“Öğrencilerin bir çoğu çalışmalarının, arkadaşlarından daha iyi olmasını isterler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%28,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%10 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%64,6 bazen seçeneği ise:%23,3 olmuştur.

“Bu sınıftaki öğrenciler bu sınıfta olmaktan mutludurlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%55) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%18,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%68,3 bazen seçeneği ise:%13,3 olarak görülmüştür.

IV.2.5.5. Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İklimine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm yedi maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 35) ve yorumlanmıştır. Aşağıda sınıf iklimine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 35.

Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf İklimine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bu dersten sonra kendimi bir şeyler öğrenmiş hissedirim.	2	14,3	2	14,3	4	28,6	3	21,4	3	21,4
Bu sınıftaki öğrencilerden çoğu verilen ödevleri/görevleri nasıl yapacaklarını bilirler.	2	14,3	2	14,3	5	35,7	3	21,4	2	14,3
Bu sınıf, öğrenme için uygun bir ortamdır.	3	21,4	3	21,4	2	14,3	1	7,1	5	35,7
Bu sınıfta öğrenciler çoğu zaman sıkılırlar.	1	7,1	5	35,7	1	7,1	2	14,3	5	35,7
Bu sınıf, fiziksel ortamı iyi düzenlenmiş bir sınıftır.	5	35,7	2	14,3	3	21,4	2	14,3	2	14,3
Öğrencilerin bir çoğu çalışmalarının, arkadaşlarınınkinden daha iyi olmasını isterler.	3	21,4	1	7,1	2	14,3	3	21,4	5	35,7
Sınıftaki öğrenciler, bu sınıfta olmaktan mutludur.	3	21,4	1	7,1	2	14,3	2	14,3	6	42,9

“Bu dersten sonra kendimi bir şeyler öğrenmiş hissedirim” sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%28,6) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,8 olmuştur.

“Bu sınıftaki öğrencilerden çoğu verilen ödevleri/görevleri nasıl yapacaklarını bilirler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%35,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%35,7 olmuştur.

“Bu sınıf öğrenme için uygun bir ortamdır.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık(%35,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,8 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,8 bazen seçeneği ise:%14,3 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler çoğu zaman sıkılır” sorusuna verilen ağırlıklı cevaplar nadiren(%35,7) ve çok sık (%35,7) seçenekleri olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,8 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%50 bazen seçeneği:%7,1 olarak belirlenmiştir.

“Bu sınıf, fiziksel ortamı iyi düzenlenmiş bir sınıftır.”sorusuna ağırlıklı verilen cevap hemen hemen hiç(35,7)seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%50 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,6 bazen seçeneği ise:%21,4 olarak tespit edilmiştir.

“Öğrencilerin bir çoğu çalışmalarının, arkadaşlarından daha iyi olmasını isterler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık(%35,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%57,1 bazen seçeneği ise:%14,3 olmuştur.

“Bu sınıftaki öğrenciler bu sınıfta olmaktan mutludurlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%42,9) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%57,2 bazen seçeneği ise:%14,3 olarak görülmüştür.

Olumlu mizah yapısına sahip öğrenciler girdikleri dersten sonra bir şeyler öğrencilerini ifade ederlerken, olumsuz mizah yapısına sahip öğrencilerin bir şeyler öğrenmediklerini söylemektedirler. Olumlu mizah yapısına sahip öğrenciler verilen ödevlerin nasıl yapılacağını öğrenciler tarafından bilindiğini ifade ederlerken, olumsuz mizah yapısındaki öğrenciler, ödevlerin nasıl yapılacağını bilmediklerini ifade etmektedirler.Olumlu mizah yapısına sahip öğrenciler sınıfta sıkılmadıklarını, olumsuz mizah yapısına sahip öğrenciler ise sınıfta sıkıldıklarını ifade etmişlerdir.Olumlu mizah sınıfın yapısına sahip öğrenciler sınıfın fiziki durumu hakkında müspet bir sonuca varırken, olumsuz mizah yapısına sahip öğrenciler sınıfın fiziksel ortamından memnun değillerdir. Öğrencilerin bütünü çalışmalarının diğer arkadaşlarından daha iyi olmasını istemektedirler. Bütün öğrenciler bu sınıfta olmaktan mutlu olduklarını ifade etmektedirler. Olumlu ve olumsuz mizah yapısına sahip öğrencilerin en çok fikir ayrılığına düştükleri bölüm sınıf iklimi olmuştur. Olumsuz mizah yapısına sahip öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, bu öğrencilerin sınıf ikliminden, derslerden uzak oldukları, okula karşı olumsuz bir tutum geliştirdikleri görülmektedir. Ders ortamından sıkılan bu öğrenciler, derslere karşıda olumsuz tavır geliştirmişlerdir. Bu öğrencilere derslerde anlamadıkları konular bireysel olarak ilgilenilerek anlatılırsa, öğrencilerin derslerdeki sıkılma oranları düşecek ve sınıf ikliminden ayrışmaları önlenecektir.

IV.2.6. Sınıf Disiplinine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışlar

Bu alt bölümde, öğrencilerin Sınıf Disiplinini oluşturan davranışlar konusundaki algılarına ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

IV.2.6.1. Bütün Öğrencilerin, Sınıf Disiplinine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 36) ve yorumlanmıştır. Aşağıda Sınıf Disiplinine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 36.
Sınıf Disiplinine İlişkin Öğrenci Algılar

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıfla ilgili konulardan çok, ders dışı etkinlikleri tartışmaya daha fazla zaman harcarız	50	15,2	83	25,3	92	28	49	14,9	54	16,5
Bu sınıfta öğrenciler birbirleriyle alay ederler	67	20,4	65	19,8	85	25,9	62	18,9	49	14,9
Sınıf çok gürültülüdür.	38	11,6	44	13,4	91	27,7	63	19,2	92	28
Bu sınıftaki öğrencilerin bir çoğu birbirleri ile kavga ederler.	67	20,4	91	27,7	79	24,1	43	13,1	48	14,6
Bu sınıfta öğrenciler görevlerini eksiksiz yaparlar	55	16,8	79	24,1	98	29,9	56	17,1	40	12,2

“Sınıfla ilgili konulardan çok,ders dışı etkinlikleri tartışmaya daha fazla zaman harcarız” sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%28) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%40,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%31,4 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler birbirleriyle alay ederler” sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%25,9) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri

toplamı:40,2 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%33,8 olarak tespit edilmiştir.

“Sınıf çok gürültülüdür.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap sık sık(%28) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%25 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%47,2 bazen seçeneği ise:%27,7 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıftaki öğrencilerin bir çoğu birbirleri ile kavga ederler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap nadiren (%27,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%48,1 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%27,7 bazen seçeneği ise:%24,1 olarak tespit edilmiştir. “Bu sınıfta öğrenciler görevlerini eksiksiz yaparlar.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%29,9) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzdeleri toplamı :%40,9 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzdeleri toplamı:%29,3 olarak tespit edilmiştir.

IV.2.6.2. Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Disiplinine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 37) ve yorumlanmıştır. Aşağıda sınıf disiplinine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 37.

Katılımcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Disiplinine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıfla ilgili konulardan çok, ders dışı etkinlikleri tartışmaya daha fazla zaman harcarız	39	19,9	60	24,5	79	32,2	31	12,7	36	14,7
Bu sınıfta öğrenciler birbirleriyle alay ederler	44	18	48	19,6	67	27,3	49	20	37	15,1
Sınıf çok gürültülüdür.	29	11,8	31	12,7	66	26,9	50	20,4	69	28,2
Bu sınıftaki öğrencilerin bir çoğu birbirleri ile kavga ederler.	52	21,2	68	27,8	57	23,3	33	13,5	35	14,3
Bu sınıfta öğrenciler görevlerini eksiksiz yaparlar	37	15,1	64	26,1	74	30,2	45	18,4	25	10,2

“Sınıfla ilgili konulardan çok, ders dışı etkinlikleri tartışmaya daha fazla zaman harcarız.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%32,2) seçeneği olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%27,4 olmuştur.

“Bu sınıfta öğrenciler birbirleriyle alay ederler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%27,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%37,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%35,1 olmuştur.

“Sınıf çok gürültülüdür.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık(%28,2) seçeneği olmuştur.hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%24,5 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%48,6 bazen seçeneği ise:%26,9 olmuştur.

“Bu sınıfta ki öğrencilerin bir çoğu birbirleri ile kavga ederler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap Nadiren(%27,8) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%49 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%27,8 bazen seçeneği ise:%23,3 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler görevlerini eksiksiz yaparlar” sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%30,2) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%41,2 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,6 olarak tespit edilmiştir.

IV.2.6.3. Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Disiplinine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 38) ve yorumlanmıştır. Aşağıda Sınıf Disiplinine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 38.

Saldırgan Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Disiplinine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıfla ilgili konulardan çok, ders dışı etkinlikleri tartışmaya daha fazla zaman harcarız	3	33,3	3	33,3	1	11,1	2	22,2	0	0
Bu sınıfta öğrenciler birbirleriyle alay ederler	2	22,2	1	11,1	3	33,3	2	22,2	1	11,1
Sınıf çok gürültülüdür.	2	22,2	2	22,2	3	33,3	1	11,1	1	11,1
Bu sınıftaki öğrencilerin bir çoğu birbirleri ile kavga ederler.	1	11,1	3	33,3	4	44,4	0	0	1	11,1
Bu sınıfta öğrenciler görevlerini eksiksiz yaparlar	3	33,3	1	11,1	3	33,3	2	22,2	0	0

“Sınıfla ilgili konulardan çok, ders dışı etkinlikleri tartışmaya daha fazla zaman harcarız.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevaplar hemen hemen hiç (%33,3) ve nadiren(%33,3) seçenekleri olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%66,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%22,2 bazen seçeneği:%11,1 olmuştur. Çok sık seçeneği ise öğrenciler tarafından tercih edilmemiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler birbirleriyle alay ederler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%33,3) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 olmuştur. “Sınıf çok gürültülüdür.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%33,3) seçeneği olmuştur.hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%33,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%22,2 olmuştur. “Bu sınıfta ki öğrencilerin bir çoğu birbirleri ile kavga ederler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%44,4) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%11,1 olarak tespit edilmiştir. Sık sık seçeneği ise öğrenciler

tarafından tercih edilmemiştir. “Bu sınıfta öğrenciler görevlerini eksiksiz yaparlar” sorusuna verilen ağırlıklı cevaplar hemen hemen hiç(%33,3) ve bazen (%33,3)olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%44,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%22,2 olarak tespit edilmiştir. Çok sık seçeneği işaretlenmemiştir.

IV.2.6.4. Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Disiplinine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 39) ve yorumlanmıştır. Aşağıda sınıf disiplinine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 39.

Kendini Geliştirici Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Disiplinine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıfla ilgili konulardan çok, ders dışı etkinlikleri tartışmaya daha fazla zaman harcarız	8	13,3	16	26,7	8	13,3	12	20	16	26,7
Bu sınıfta öğrenciler birbirleriyle alay ederler	15	25	13	21,7	14	23,3	10	16,7	8	13,3
Sınıf çok gürültülüdür.	4	6,7	7	11,7	20	33,3	11	18,3	18	30
Bu sınıftaki öğrencilerin bir çoğu birbirleri ile kavga ederler.	10	16,7	18	30	16	26,7	9	15	7	11,7
Bu sınıfta öğrenciler görevlerini eksiksiz yaparlar	13	21,7	11	18,3	18	30	8	13,3	10	16,7

“Sınıfla ilgili konulardan çok, ders dışı etkinlikleri tartışmaya daha fazla zaman harcarız.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevaplar nadiren (%26,7) ve çok sık (%26,7) seçenekleri olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%40 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%46,7 bazen seçeneği:%13,3 olmuştur.

“Bu sınıfta öğrenciler birbirleriyle alay ederler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap hemen hemen hiç (%25) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%46,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%30 bazen seçenği:%23,3 olmuştur.

“Sınıf çok gürültülüdür.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen(%33,3) seçeneği olmuştur.hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%18,4 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%48,3 olmuştur. “Bu sınıfta ki öğrencilerin bir çoğu birbirleri ile kavga ederler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap Nadiren(%30) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%46,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%26,7 bazen seçeneği ise:%26,7 olarak tespit edilmiştir. “Bu sınıfta öğrenciler görevlerini eksiksiz yaparlar” sorusuna verilen ağırlıklı cevap bazen (%30) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%40 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%30 olarak tespit edilmiştir.

IV.2.6.5. Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Disiplinine Göre Sınıf Atmosferine İlişkin Davranışları

Bu alt bölüm beş maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere ilişkin verilerin çözümlenmesinde kullanılan bulgular yüzde, frekans dağılımları biçiminde sunulmuş(Tablo 40) ve yorumlanmıştır. Aşağıda sınıf disiplinine ilişkin bulgular ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 40.

Kendini Yıkıcı Mizah Anlayışına Sahip Öğrencilerin, Sınıf Disiplinine İlişkin Algıları

	Hemen hemen hiç		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık	
Davranışlar	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıfla ilgili konulardan çok, ders dışı etkinlikleri tartışmaya daha fazla zaman harcarız	0	0	4	28,6	4	28,6	4	28,6	2	14,3
Bu sınıfta öğrenciler birbirleriyle alay ederler	6	42,9	3	21,4	1	7,1	1	7,1	3	21,4
Sınıf çok gürültülüdür.	3	21,4	4	28,6	2	14,3	1	7,1	4	28,6
Bu sınıftaki öğrencilerin bir çoğu birbirleri ile kavga ederler.	4	28,6	2	14,3	2	14,3	1	7,1	5	35,7
Bu sınıfta öğrenciler görevlerini eksiksiz yaparlar	2	14,3	3	21,4	3	21,4	1	7,1	5	35,7

“Sınıfla ilgili konulardan çok, ders dışı etkinlikleri tartışmaya daha fazla zaman harcarız.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap birden fazla çıkmıştır. Nadiren,bazen ve sık sık seçenekleri aynı düzeyde yüzde değeri almıştır. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,6 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,9 bazen seçeneği:%28,6 olmuştur. Hemen hemen hiç seçeneği öğrenciler tarafından tercih edilmemiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler birbirleriyle alay ederler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap hemen hemen hiç (%42,9) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%54,3 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%28,5 bazen seçeneği:%7,1 olmuştur.

“Sınıf çok gürültülüdür.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevaplar nadiren(%28,6) ve çok sık(%28,6) seçenekleri olmuştur.hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%50 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%35,7 bazen seçeneği ise:%14,3 olmuştur.

“Bu sınıfta ki öğrencilerin bir çoğu birbirleri ile kavga ederler.” Sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%35,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,9 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,8 bazen seçeneği ise:%14,3 olarak tespit edilmiştir.

“Bu sınıfta öğrenciler görevlerini eksiksiz yaparlar” sorusuna verilen ağırlıklı cevap çok sık (%35,7) olmuştur. Hemen hemen hiç ve nadiren seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%35,7 sık sık ve çok sık seçeneklerinin yüzde değerleri toplamı:%42,8 bazen seçeneği:%21,4 olarak tespit edilmiştir.

Ders dışı etkinliklere zaman harcamanın az olduğu bütün öğrenciler tarafından belirtilmiştir. Öğrencilerin büyük bir kısmı birbirleri ile ara sıra alay ettiklerini vurgularlarken, kendini geliştirici mizah yapısındaki ve kendini yıkıcı mizah yapısındaki öğrenciler birbirleri ile alay etmediklerini söylemektedirler.Öğrencilerin çok büyük bir kısmı sınıfın gürültülü olduğunu söylemektedirler. Olumlu mizah yapısına sahip öğrenciler ve saldırgan mizah yapısına sahip öğrenciler , sınıftaki öğrencilerin birbirleri ile kavga etmediklerini söylemişlerken, kendini yıkıcı mizah yapısına sahip öğrenciler sınıf içerisindeki öğrencilerin birbirleri ile çok sık kavga ettiklerini bildirmişlerdir. Kendini yıkıcı miza yapısına sahip öğrenciler, sınıflarındaki öğrencilerin görevlerini eksiksiz yaptıklarını söylerlerken, diğer mizah yapısına sahip öğrenciler, sınıflarındaki öğrencilerin görevlerini eksik yerine getirdiklerini ifade

etmişlerdir. Kendini yıkıcı mizah yapısına sahip öğrencilerin, sınıf disiplininden pekte memnun olmadıkları görülmektedir. Bu öğrencilerin kendilerini sınıf ortamının dışında tutmuş olabilecekleri ve bu yüzden de arkadaşlarının davranışlarını hoş karşılamayıp, yapılan davranışların olumsuz bir hal aldığını düşündükleri ifade edilebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ ,TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada temel problem olarak öğrenci ve öğretmenlerdeki mizah anlayışlarının, sınıf atmosferi işe ilişki düzeyleri incelenmiştir. Bu araştırmada ilköğretim ikinci kademe öğrencileri, ortaöğretim öğrencileri ve bu sınıflara giren öğretmenlerin mizah anlayışlarındaki farklılıklar ve bu farklılıklar ile sınıf atmosferini oluşturan değişkenler arasındaki ilişki düzeyleri dikkate alınmıştır.

Bu bölümde araştırmanın, problem ve alt problemleri incelenerek, sınıf atmosferi ve mizah anlayışları ilişki düzenine göre elde edilen bulgulardan sonuçlara varılmıştır. Ve bu sonuçlara göre bazı önerilerde geliştirilmiştir.

Sonuç ve Tartışmalar

Mizah hayatında her döneminde oluşan ve insanların kullandıkları bir olgu,bir gerçektir. Bazı bireyler çok sıklıkla kullanırken, bazı bireyler nadiren, bazı bireyler ise hiç kullanmazlar. Mizahın kullanılıp kullanılmaması kişinin mizaha ihtiyaç duymaması, yetenekli olması, o anki ruh durumu gibi kavramlarla iç içe geçmiş bir örüntüdür.

İlk bakışta öğretmen ve öğrencideki mizah gelişimin sınıf atmosferine kayıtsız şartsız faydası olacağı gibi bir kanı ortaya çıkmaktadır fakat mizahı biraz irdelediğimiz zaman, sadece ve sadece yararlı olabilir görüşünü değiştirdiğini görebilmekteyiz.

Öğretmenin sınıfta öğrenci motivasyonunu arttırmak için gerekli gördüğü yerlerde müdahale ederek mizahı kullanması hem akıllıca hem de ustaca bir harekettir. Fakat her öğretmen sınıf motivasyonunu arttırmak için mizah mı kullanmalıdır. Mizah kullanmak için öğretmen çeşitli yollara secebilir, bir öğrenciye takılmak, bir fıkra anlatmak, komik bir hareket yapmak mizah kapsamına girer. Ne var ki gereğinde fazla kullanılan mizah öğeleri bir müddet sonra öğretmenin sınıf içindeki otoritesini kaybetmesine sebep olabilir. Her türlü olayda mizah öğesini kullanan birey bir müddet sonra komiklik mi yapıyor yoksa ciddimi sorularını karşısındaki bireyin beyninde oluşmasına sebep olabilir.

Öğrencilerden mizah kullanan bireyler sınıfta popülaritelerini arttırmakta ve etrafında o bireyi seven arkadaşları çoğalmaktadır. Mizahı iyi kullanan öğrenci zeki

olarak atfedilmekte, aynı zamanda bu atıf hem öğretmen hem de öğrenciler tarafından yapılmaktadır.

Mizah kullanımı basitten karmaşığa doğru bir düzen içerisinde ilerler. Bazı bireyler sadece espri yapabilmek için gereksiz ve saçma kelime-cümleler kullanarak kendini göstermeye çalışırken, bazı bireyler fazla argo-küfür kullanarak mizah yapmaya çalışır, bazı bireyler ise daha kompleks sözcük ve kelimelerle mizaha yönelirler.

Öğretmen sınıf içerisinde mizahı fazla kullanarak dersi sabote etmeye çalışan öğrencilere müsamaha gösterirse bu kez diğer öğrencilerde bu olay ve kişiyi örnek alarak aynı şekilde mizahı kötü amaçları doğrultusunda kullanmak isteyeceklerdir. Öğretmen bu gibi durumlarda ne öğrencilerin mizah yeteneklerini köreltecek baskılar kurarak ne de sınıf atmosferinin bozulmasını müsaade ederek müdahalede bulunmalıdır.

Mizah anlayışlarındaki farklılıkları olumlu ve olumsuz mizah olarak iki başlıkta toplanmış, olumlu mizahın alt bölümleri, katılımcı mizah ve kendini geliştirici mizah olarak sıralanmıştır. Olumsuz mizah alt bölümleri ise, saldırgan mizah ve kendini yıkıcı mizahdır. Mizah yaşantıları ölçeğindeki sonuçlar , alt problemler dikkate alınarak ifade edilmiştir.

Sınıf atmosferi ilişki düzenine ilişkin genel olarak ve sınıf atmosferini oluşturan; öğretmen desteği, öğrenci katılımı, sınıf içi iletişim, sınıf kuralları, sınıf iklimi ve sınıf disiplinine göre elde edilen sonuçlar, alt problemler dikkate alınarak ifade edilmiştir.

1)Öğrencilerde görülen baskın mizah anlayışı Katılımcı Mizah Anlayışı çıkmıştır. Öğretmenlerde görülen baskın mizah anlayışı Katılımcı Mizah Anlayışı Çıkmıştır.

2) Öğrencilerin cinsiyetlerine göre mizah anlayışlarındaki farklılaşmaya ilişkin yapılan çalışmada erkeklerin, kızlara göre Saldırgan Mizah Anlayışına daha ağır bastığı saptanmıştır.

3) Öğrencilerin, sınıf düzeylerine göre mizah anlayışlarındaki farklılaşmaya ilişkin yapılan çalışmada, 8. ve 10. sınıflar arasında farklılaşmaya rastlanmıştır. 10. sınıf öğrencilerinin, 8. sınıf öğrencilerine göre katılımcı mizah anlayışları daha baskın çıkmıştır. Buda 10 sınıf öğrencilerinin 8. sınıf öğrencilerine göre daha rahat oldukları, stressiz bir ortamdan dolayı katılımcı olarak mizah yaptıkları düşünülebilir. 8. sınıf öğrencilerinin ise OKS sınavına hazırlık dönemi yaşadıkları, ve bu sınava az bir dönem kalmış olması, ilköğretimi bitiriyor olma, ortaöğretime başlamanın verdiği stres ve

heyecan, arkadaşlarından ayrılma kaygısı gibi faktörler eklendiğinde, bu öğrencilerin katılımcı mizah anlayışından , diğer sınıflara nazaran kopuk oldukları söylenebilir.

4) Öğrenciler, öğretmen desteğini bazen aldıklarını ifade etmektedirler. Kendini yıkıcı mizah anlayışına sahip öğrenciler ise öğretmen desteği konusunda olumlu yönde bir bakış açısı çizmişlerdir. Kendini yıkıcı mizah anlayışındaki öğrencilerin, içine kapanık tutumları, sorunları kendilerinde arama çabaları, öğretmene olan ihtiyaçlarını çoğaltmış ve bu yüzden öğretmen desteğine daha fazla ihtiyaç duymaya başlamışlardır.

5) Olumsuz mizah yapısına sahip öğrencilerin, olumlu mizah yapısına sahip öğrencilere göre, okulda öğrenci katılımlarının daha zayıf olduğu görülmüştür. Olumsuz mizah yapısına sahip öğrenciler sınıf etkinliklerine katılımı daha çok dışardan bir gözlemci gibi izlemekte, daha nadir olarak ise katılım sağlamaktadırlar.

6) Saldırgan mizah yapısına sahip öğrenciler sınıf kuralları hakkında, olumsuz düşünceler üretmekte ve bunu sonucu olarak da sınıf kurallarını eleştirmektedirler.

7) Sınıflarda olumlu mizah yapısına sahip öğrencilerle olumsuz mizah yapısına sahip öğrenciler arasında iletişim kopukluğu olduğu görülmüştür. Olumlu mizah yapısına sahip öğrenciler sınıf çalışmaları, araştırmalar ve soru sormalarda aktif olurlarken, olumsuz mizah yapısına sahip öğrenciler pasif kalmaktadırlar.

8) Olumsuz mizah yapısına sahip öğrencilerin, derslerden kopuk tavır izledikleri, dersleri anlama, ödevlerin nasıl yapılacağını anlama konularında olumlu mizah yapısına sahip öğrencilere göre daha çok negatif tavır ortaya koymuşlardır.

9) Kendini yıkıcı mizah yapısına sahip öğrenciler sınıftaki disiplinden pekte memnun görünmemektedirler. Sınıftan disiplinle ilgili olan gürültü, kavgı gibi konulardan yakınmaktadırlar.

10) kendini yıkıcı mizah yapısına sahip öğrencilerin öğretmen desteğiyle ilgili ve istek ve algıları , arkadaşlarının sınıftaki hareketlerinin disiplinden uzak olduğu yöndeki kanıları, bu mizah yapısındaki öğrencilerin arkadaşlarından kopukluklarını göstermektedir.

Öneriler

1) 8. sınıf öğrencilerinin sınav, arkadaşlarından ayrılma,yeni ortama girme v.b. kaygılarından kurtarılıp, bu öğrencilere stressiz ve daha rahat bir ortam sağlanarak

kendilerini daha rahat hissetmeleri sağlanabilir. Kendinden emin ve stressiz olan öğrencilerin mizaha katılımlarının da artması beklenebilir.

2) Olumsuz mizah yapısındaki öğrencilerin(kendini yıkıcı mizah, saldırgan mizah) eğer bir sorunları varsa ortaya çıkarılıp, çözüm bulunup bu öğrencilerin okulda etkinliklere katılımı arttırılmaya çalışılmalıdır.

3) Saldırgan mizah yapısındaki öğrencilerle de özel olarak görüşülüp sınıf kuralları hakkındaki hoşnutsuzlukları hakkında görüşülüp, onların görüşleri alınarak sınıf kuralları düzenlenebilir.

4) Olumsuz mizah yapısındaki ve olumlu mizah yapısındaki öğrencilerin profilleri belirlenip, bu öğrenciler arasındaki diyalog arttırılmaya çalışılmalıdır.

5) kendini yıkıcı mizah yapısındaki öğrencilerin, sınıftaki arkadaşlarıyla olan kopuklukları, onlara sosyal etkinliklerde aktif görev verilerek halledilmeye çalışılmalıdır.

6) Mizahın sınıf atmosferine katkısı yadsınamaz, fakat gereksiz ve kaba mizah kullanımının da sınıf ortamında laubali ve gerilimi yüksek bir ortam doğuracağı düşünüldüğünde; öğretmen ve öğrencilerin dozunu ayarlayarak etkili, katılımcı ve gelişimci mizah kullanımı tavsiye edilebilir.

KAYNAKÇA

- Ada, S. Halkla İlişkilerde Mizah Basınının Yeri 1978-Mikrop Dergisi ile 1998-Leman Dergisi Mukayesesi,Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2001
- Arı , R. Gelişim Ve Öğrenme. Atlas Kitabevi , Konya.,193,197,2003.
- Arık, A. Motivasyon Ve Heyecana Giriş , Çantay Kitabevi, İstanbul, (15- 348), 1996
- Arık, B. Popüler Kültürde Mizahın Etkinliği ve Sistemiçi Direniş Olanakları(Örnek Olay: Bir Demet Tiyatro Dizisinin Söylemi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Lisans Tezi, İstanbul, 2001
- Adler, A.(çeviren Kamuran Şipal). Yaşama Sanatı, Say Dağıtım, İstanbul, 29,30 ,1998
- Altuğ. D. Turgut Özakman Tiyatrosunda Mizah ve Eleştirel Yaklaşım, Yüksek Lisans Tezi, Doku Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1989
- Akün, D. 9-11 Yaş Çocuklarında Mizah Duygusunun Gelişimi,Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1997.
- Bacanlı, H. Sosyal Beceri Eğitimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 51, 1999
- Başar, H. Sınıf Yönetimi, Pegema yayıncılık, Ankara, (72-134), 2001
- Baymur, F. Genel Psikoloji, İnkilap Kitapevi, İstanbul, 96, 1994
- Bergson H. (1996), “Gülme”(Çev. Yaşar Avunç), I.Basım. İstanbul:Ayrıntı Yayınları.
- Bozkurt, M. Çağdaş Resimde Mizah, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Sanat Eseri Çalışması Raporu, Ankara, 1989.
- Celep, C. Sınıf Yönetimi Ve Disiplini, Anı Yayıncılık, Ankara, 124, 5 , 2000

- Eysenck, H. (1972), “Foreworld” (ed) Goldstein, J.H., McGhee, E.P. “The Psychology of Humor”, London:Academic Pres.
- Ekinci, S. Öğrencilerin Sınıf atmosferine İlişkin Beklenti ve Algılarıyla Akademik Başarıları Arasındaki İlişki,Erciyes Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü,Yüksek Lisans Tezi,Kayseri, 1999.
- Freud, S. (1993). Espriler ve Bilinçdışı İle İlişkileri. Çev. Emre Kapkın. İstanbul:Payel Yayınevi
- Freud, S. (çeviren; Erdoğan Alkan), Espiri Sanatı, Zafer Matbaası, İstanbul, (8-187), 1999
- Guralnik, D. B. (1970). Webster’s New World Dictionary of the American Language. Second College Edition.The World Publishing Company. USA.
- İncioğlu, M. Utangaçlık Düzeyleri Farklı Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Durumluk Mizah tepki Düzeylerinin İncelenmesi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2003
- Karacabey, M. Mizah Dergilerinin Halk Eğitimindeki Yeri ve Önemi:Gırgır Dergisi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1995.
- Keith-Spiegel P. (1972), “Early conceptions of humor: Varieties and issues.” (ed) Goldstein, J.H., McGhee, E.P. The Psychology of Humor. London:Academic Pres.
- Koestler, A. (1997). Mizah Yaratma Eylemi. Çev. Sevinç Kabakçıoğlu-Özcan Kabakçıoğlu. İstanbul:İris Yayınları.
- Köknel, Ö. İnsanı Anlamak, Altın Kitapları Yayınevi, İstanbul, 252, 1997

- Lambert, C. (çeviren; Armağan Ersin) , Altısından On ikisine Kadar Çocuğunuzu tanıyın, Milli Eğitim vekaleti V. Milli Eğitim Şurası Dökümanları no:23, İstanbul,18, 1953
- Martin R. A. (1998), “Approaches to the sense of humor: A historical view.”(ed) Ruch,W. Sense of Humor, New York:Mouton de Gruyter.
- Millspaugh, Doris ve diğerleri.(1979).Illustrated world Encylopedia. New York:Bobley Company.
- Öktem, Ferhunde, ve arkadaşları, Ergenlik Döneminde Değişim, M.E.B., 11, 12, 2006
- Öngören,F. (1998). Cumhuriyet’in 75. Yılında Türk Mizahı ve Hicvi. İstanbul:Türkiye İş Bankası Kültür Yayıncılık.
- Özcan,Ö.(2002). Türk Edebiyatında Hiciv ve Mizah. İstanbul:İnkılap Yayınevi
- Özgüven, İ. Bireyi Tanıma Teknikleri, pdrem Yayınları, Ankara, 19, 2002
- Puhlik-Doris, P. (1999), “The Humor Styles Questionnaire: A New Multidimensioanl Measure of Sense of Humor.” Master Thesis, The University of Western Ontario, London, Ontario.
- Şendur, E. Sınıf Atmosferi ve Öğrenci Güdüsü, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi,İzmir,1999.
- Şeker, N. Lise Öğretmenlerinin Stres Kaynaklarına İlişkin Algıları ve Sınıf Atmosferi Arasındaki İlişkileri,Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi,İzmir, 1995.
- Tdk. (1983). Türkçe Sözlük 1,2. Ankara:Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türkmen, F. Her Dersten Zevk Alma Ve Kolay Öğrenme Metodları, Sıralar Matbaası, 93, 1965

Topuz, S. Popülerlik, Mizah Duygusu ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1995.

Vural, A. Mizah ve Gülmenin İnsan Yaşamındaki Yeri ve Önemi, yüksek Lisans Tezi, Ankara, 21,24,2004

Vural, B. Öğrenci Merkezli Eğitim Ve Çoklu Zeka, Hayat Yayıncılık, İstanbul, 84, 2004

Yerlikaya, E. Mizah Tarzları Ölçeği'nin(The Humor Styles Questionnaire)Uyarlama Çalışması, Yüksek Lisans Tezi, Adana, 1,5,2003.

WEB ADRESLERİ

Haber.asp-3-4.

www.e-kolay.net/haber/.asp?PID=65&HID=4&haberID=167253;25.01.2004

Yılmaz, Hasan.

<http://www.minikeller.com/modules.php?name=News&file=article&sid=65>

Mizah Yaşantıları Ölçeği

İnsanlar mizahı çok farklı biçimlerde yaşar ve dışa vururlar. Aşağıda mizahın yaşanabileceği farklı biçimleri ifade eden cümleler yer almaktadır. Lütfen her bir cümleyi dikkatle okuyarak o ifadeye ne ölçüde katıldığınızı ya da katılmadığınızı belirtin. Lütfen mümkün olduğunca dürüst ve tarafsız olarak yanıtlamaya çalışın. Yanıtlarınız için aşağıdaki değerlendirme ölçeğini temel alın:

Cinsiyet: ()E ()K
Sınıfı :

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Kararsızım	Biraz katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Genellikle çok fazla gülmem ya da başkalarıyla şakalaşmam.	1	2	3	4	5	6	7
2. Moralim bozuk olduğunda genellikle kendimi mizahla neşelendirebilirim.	1	2	3	4	5	6	7
3. Birisi hata yaptığında çoğunlukla onunla bu konuda dalga geçerim.	1	2	3	4	5	6	7
4. İnsanların benimle dalga geçmelerine ya da bana gülmelerine gereğinden fazla izin veriyorum.	1	2	3	4	5	6	7
5. İnsanları güldürmek için çok fazla uğraşmam gerekir - doğuştan esprili bir insan gibiyimdir.	1	2	3	4	5	6	7
6. Tek başıma bile olsam çoğunlukla yaşamın gariplikleriyle eğlenirim.	1	2	3	4	5	6	7
7. İnsanlar asla benim mizah anlayışım yüzünden gücenmez ya da incinmezler.	1	2	3	4	5	6	7
8. Kendimi yermem ailemi ya da arkadaşlarımı güldürüyorsa eğer, çoğunlukla bu işi kendimden geçerek yaparım.	1	2	3	4	5	6	7
9. Başımdan geçen komik şeyleri anlatarak insanları pek güldürmem.	1	2	3	4	5	6	7
10. Üzgün ya da mutsuzsam, kendimi daha iyi hissetmek için genellikle o durumla ilgili gülünç bir şeyler düşünmeye çalışırım.	1	2	3	4	5	6	7
11. Espri yaparken ya da komik bir şey söylerken genellikle karşımdakilerin bunu nasıl kaldıracağını pek önemsemem.	1	2	3	4	5	6	7
12. Çoğunlukla kendi güçsüzlüklerim, gafıların ya da hatalarımla ilgili gülünç şeylerden söz ederek, insanların beni daha çok sevmesini ya da kabul etmesini sağlamaya çalışırım.	1	2	3	4	5	6	7
13. Yakın arkadaşlarımla çok sık şakalaşır ve gülerim.	1	2	3	4	5	6	7

14. Yaşama karşı takındığım mizahi bakış açısı, benim olaylar karşısında aşırı derecede üzülmemi ya da kederlenmemi önler.	1	2	3	4	5	6	7
15. İnsanların, mizahı başkalarını eleştirmek ya da aşağılamak için kullanmalarından hoşlanmam.	1	2	3	4	5	6	7
16. Çoğunlukla kendi kendimi kötüleyen ya da alaya alan espriler yapmam.	1	2	3	4	5	6	7
17. Genellikle fıkra anlatmaktan ve insanları eğlendirmekten hoşlanmam.	1	2	3	4	5	6	7
18. Tek başıyysam ve mutsuzsam, kendimi neşelendirecek gülünç şeyler düşünmeye çalışırım.	1	2	3	4	5	6	7
19. Bazen öyle komik şeyler gelir ki aklıma bunlar insanların incitebilecek, yakışık almaz şeyler olsa bile, kendimi tutamam söylerim.	1	2	3	4	5	6	7
20. Espriler yaparken ya da komik olmaya çalışırken çoğunlukla kendimi gereğinden fazla eleştiririm.	1	2	3	4	5	6	7
21. İnsanları güldürmekten hoşlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
22. Kederli ya da üzgünsem, genellikle mizahi bakış açımı kaybederim.	1	2	3	4	5	6	7
23. Bütün arkadaşlarım bunu yapıyor olsa bile, bir başkasıyla alay edip ona gülerlerken asla onlara eşlik etmem.	1	2	3	4	5	6	7
24. Arkadaşlarımla ya da ailemle birlikteyken çoğunlukla hakkında espri yapılan ya da dalga geçilen kişi ben olurum.	1	2	3	4	5	6	7
25. Arkadaşlarımla çok sık şakalaşmam.	1	2	3	4	5	6	7
26. Tecrübelerime göre bir durumun eğlendirici yanlarını düşünmek, sorunlarla başa çıkmada çoğunlukla etkili bir yoldur.	1	2	3	4	5	6	7
27. Birinden hoşlanmazsam çoğunlukla onu küçük düşürmek için hakkında espri yapar ya da alay ederim.	1	2	3	4	5	6	7
28. Sorunlarım varsa ya da üzgünsem, çoğunlukla gerçek duygularımı, en yakın arkadaşlarımla bile anlamasın diye, espriler yaparak gizlerim.	1	2	3	4	5	6	7
29. Başkalarıyla birlikteyken genellikle aklıma söyleyecek esprili şeyler gelmez.	1	2	3	4	5	6	7
30. Neşelenmek için başkalarıyla birlikte olmam gerekmez, genellikle tek başımayken bile gülecek şeyler bulabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
31. Bir şey bana gerçekten gülünç gelse bile, birini gücendirecekse eğer, buna gülmem ya da bununla ilgili espri yapmam.	1	2	3	4	5	6	7
32. Başkalarının bana gülmesine izin vermek; benim, ailemi ve arkadaşlarımla neşelendirme tarzımdır.	1	2	3	4	5	6	7

SINIF ATMOSFERİ ÖLÇEĞİ						
Bu anketin amacı öğretmenlerinizin sınıf uygulamaları hakkında sizlerin gözlemlerini saptamaktır. Bu amaca yönelik olarak aşağıda, sınıfta karşılaşılabileceğiniz bazı davranışlar sıralanmıştır. Bu ifadelerde belirtilen uygulamaları derslerinizde "hangi sıklıkta" gözlemlediğinizi (X) işareti koyarak belirtiniz. Her ifadenin gerçek sınıf durumunu ne kadar yansıttığını düşününüz ve uygun seçeneği işaretleyiniz. Doğru yada yanlış yoktur. Lütfen hiçbir soruyu boş bırakmayınız. İlginiz ve katılımınız için teşekkür ederim. Sınıf:..... Cinsiyet:.....		Hemen hemen hiç	Nadiren	Bazen	Sık sık	Çok Sık
1	Bu dersten sonra kendimi bir şeyler öğrenmiş hissederim					
2	Öğretmen öğrencileriyle tek tek kişisel olarak ilgilenir.					
3	Sınıftaki tartışmalar sırasında öğrenciler düşüncelerini belirtirler.					
4	Öğrenciler, grup çalışmaları için kendi eşlerini seçerler.					
5	Sınıf tartışmalarında Öğrencilerin düşüncelerinden yararlanılır.					
6	Bu sınıftaki öğrencilerden çoğu verilen ödevleri / görevleri nasıl yapacaklarını bilirler.					
7	Sınıfla ilgili konulardan çok, ders dışı etkinlikleri tartışmaya daha fazla zaman harcarız.					
8	Öğretmen, öğrencilerin soru sormasına ya da cevap vermesine imkan vermeksizin dersini anlatır.					
9	Öğrenciler soruların cevaplarını araştırmadan çok ders kitaplarından bulurlar.					
10	Sınıfla öğrencilerin nereye oturacağına öğretmen karar verir.					
11	Alıştırma yada konuyu önce bitiren öğrenciler bir sonraki konuya geçer.					
12	Bu sınıf, öğrenme için uygun bir ortamdır.					
13	Bu sınıfta öğrenciler, arkadaşlarıyla alay eder.					
14	Öğretmen çalışmalarında güçlük çeken öğrencilere yardım eder.					
15	Öğrenciler, sınıf tartışmalarında ortaya çıkan soruları cevaplamak araştırma yaparlar.					
16	Bu sınıfla öğrencilerin uyacağı kurallar açıktır.					
17	Bu sınıfla öğrenciler birbirlerini iyi tanır.					
18	Bu sınıfta öğrenciler çoğu zaman sıkılırlar.					
19	Sınıf, çok gürültülüdür.					
20	Bu sınıfta öğretmen, arkadaş gibidir					
21	Tüm Öğrenciler Sınıfta birbirinden fark kitap, materyal ve araç kullanırlar.					
22	Sınıfta tartışmaların ne kadar sürmesi gerektiğine öğretmen karar verir.					
23	Bu sınıfta öğretmen ve öğrenciler birlikte dersle ilgili tartışmalar yaparlar.					

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.42.00.19/

Konu : Araştırma izni

18562 17.04.2007

SELÇUK ÜNİVERSİTESİNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : 06.04.2007 tarihli ve B.30.2.SEL.0.E1.00.00/360-3448 sayılı yazı

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Halil İlber ÖZKAN'ın "Öğretmen ve Öğrencideki Mizah Anlayışının Sınıf Atmosferine Etkisi" konulu tez çalışmasını ilgi yazınızda belirtilen ilköğretim ve ortaöğretim okullarında uygulamasında sakınca bulunmamaktadır.

Araştırmada Müdürlüğümüz tarafından onaylanarak gönderilen nüshalar kullanılacak ve sonucun CD ortamında iki nüsha olarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve adı geçene tebliğini rica ederim.

Yusuf ÖZDEMİR
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLER:

- 1- Sınıf Atmosferi Ölçeği (2 Sayfa)
- 2- Mizah Yaşantıları Ölçeği (4 Sayfa)
- 3- Taahhütname